

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Σχολή Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Σχολή Κοινωνικών, Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

Πανεπιστήμιο Πειραιώς
Σχολή Οικονομικών, Επιχειρηματικών και Διεθνών Σπουδών
Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων

Διδρυματικό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση»

«Τα Κεφάλαια Αυτοτελούς Διαχείρισης (Κληροδοτήματα)
και η θέση τους στην Τοπική Αυτοδιοίκηση»

Δημήτριος Καλογεράκης

Κόρινθος – Οκτώβριος 2022

University of Peloponnese
Faculty of Social and Political Sciences
Department of Political Studies and International Relations

Democritus University of Thrace
Faculty of Social, Political and Economics Sciences
Department of Economics

University of Piraeus
School of Economics, Business, and International Studies
Department of Business Administration

Interinstitutional Interdepartmental Master Program in
«Local and Regional Development and Local Government»

«Independent Management Funds (Bequests)
and their role in Local Government»

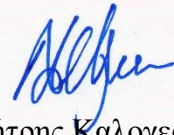
Dimitris Kalogerakis

Corinth – October 2022

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

1. Δηλώνω ρητά και ανεπιφύλακτα ότι η διπλωματική εργασία που σας καταθέτω αποτελεί προϊόν δικής μου πνευματικής προσπάθειας, δεν παραβιάζει τα δικαιώματα τρίτων μερών και ακολουθεί τα διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα επιστημονικής συγγραφής, τηρώντας πιστά την ακαδημαϊκή δεοντολογία.
2. Οι απόψεις που εκφράζονται αποτελούν αποκλειστικά ευθύνη του συγγραφέα και ο επιβλέπων, οι εξεταστές, το Τμήμα και το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου δεν υιοθετούν κατ' ανάγκη τις εκφραζόμενες απόψεις ούτε φέρουν οποιαδήποτε ευθύνη για τυχόν λάθη και παραλείψεις.

Ο δηλών

Δημήτρης Καλογεράκης

*Στην Ελένη
τη Στεφανία και τη Δέσποινα
για την υπομονή τους*

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Αρχικά θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κύριο Γεώργιο Γαλανό για τον πολύτιμο χρόνο του, τις παρατηρήσεις, τις συμβουλές του και την καθοριστική συμβολή του στην ολοκλήρωση της παρούσας εργασίας.

Ευχαριστώ επίσης τους συμφοιτητές και τους καθηγητές μου που έκαναν όμορφο αυτό το ταξίδι της γνώσης και της εμπειρίας, τους συναδέλφους μου στο χώρο εργασίας για την υπομονή τους και την ακώλυτη παροχή στοιχείων, το Δήμαρχο Τήνου κ. Ιωάννη Σιώτο για την κατανόησή του και τους φίλους μου για την προτροπή τους να δοκιμάσω τα όρια και τις δυνατότητές μου, καθώς διανύω την περίοδο της ωριμότητας.

Ακόμα, ευχαριστώ τους Γεώργιο Βισβίκη για το ενδιαφέρον του, την Σοφία Κίτρα για τις πολύτιμες συμβουλές της, την καλή μου φίλη Πηνελόπη Διασκούφη για τη στήριξη και τη βοήθειά της σε μία κρίσιμη καμπή της εργασίας, τις συνεργάτιδες και φίλες από το σεμινάριο για τις κοινωφελείς περιουσίες του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. Ανδριάνα Ζερβάκη, Θάλεια Εφαπλωματά και Ελένη Νιαρχάκου για τη συμπαράστασή τους και την πρώην Γ.Γ. του Δήμου Τήνου κ. Αθανασία Παπαϊωάννου για την επίμονη και αποτελεσματική παρότρυνσή της να παρακολουθήσω το συγκεκριμένο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών.

Τέλος, οφείλω ένα μεγάλο ευχαριστώ στην οικογένειά μου για τη στήριξή της και μια μεγάλη συγγνώμη που δεν ήμουν δίπλα της όσο έπρεπε αυτόν τον καιρό.

«Τα Κεφάλαια Αυτοτελούς Διαχείρισης (Κληροδοτήματα) και ο ρόλος τους στην Τοπική Αυτοδιοίκηση»

Σημαντικοί όροι: Ευεργεσία, κοινωφελής περιουσία, κληροδοτήματα, κεφάλαιο αυτοτελούς διαχείρισης, ίδρυμα, φιλανθρωπία, τοπική αυτοδιοίκηση

Περίληψη

Η παρούσα ερευνητική προσπάθεια βασίστηκε αρχικά στην προσωπική εμπειρία του συγγραφέα με τα κεφάλαια αυτοτελούς διαχείρισης για μια εικοσαετία περίπου και στην υπηρεσιακή του ενασχόληση, ως δημοτικός υπάλληλος, με τα δημοτικά κληροδοτήματα.

Το πρώτο κεφάλαιο αυτής της εργασίας επικεντρώνεται αποκλειστικά στην παρουσίαση των βασικών εννοιών, απαραίτητων για την κατανόηση της ανάλυσης που ακολουθεί.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναζητούνται οι λόγοι που οδηγούν κάποιο άτομο στην παραχώρηση του προσωπικού του πλούτου για λογαριασμό του κοινωνικού συνόλου ή ενός κοινωνικού φορέα.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται αρχικά το ισχύον νομικό πλαίσιο που διέπει τα κληροδοτήματα και στη συνέχεια αναλύεται το οικονομικό - διαχειριστικό πλέγμα κανόνων λειτουργίας των Δημοτικών Κληροδοτημάτων.

Στο τέταρτο κεφάλαιο εξετάζεται η οργάνωση και λειτουργία ενός Δημοτικού Κληροδοτήματος νησιωτικού Δήμου και γίνεται η αποτίμηση του τρόπου με τον οποίο ο Δήμος διαχειρίζεται την περιουσία αυτή με σκοπό από τη μία της εκπλήρωσης του σκοπού που όρισαν οι δωρητές και από την άλλη την επίτευξη των στόχων του Δήμου.

Στο πέμπτο και τελευταίο κεφάλαιο γίνεται μία σύνθεση των δεδομένων που αναλύθηκαν παραπάνω για να προβούμε στην εξαγωγή των συμπερασμάτων για την σημερινή θέση των κληροδοτημάτων στα πλαίσια λειτουργίας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης της χώρας.

«Independent Management Funds (Bequests) and their role in Local Government»

Keywords: Benefaction, community property, bequest, self-managed capital, foundation, charity, local government

Abstract

The present research effort was initially based on the author's personal experience with bequests for about twenty years and on his official involvement, as a municipal employee, with municipal bequests.

The first chapter of this study focuses solely on the presentation of the basic concepts, necessary for the understanding of the analysis that follows.

The second chapter seeks the reasons that lead a person to give away their personal wealth on behalf of society or a social organization.

The third chapter first presents the current legal framework governing bequests, and then analyzes the economic-management network of operating rules of Municipal Legacies.

The fourth chapter examines the organization and operation of a municipal bequest of an island municipality and makes an assessment of the way in which the municipality manages this property aiming on the one hand to fulfill the purpose set by the donors and on the other hand to achieve the goals of the municipality.

In the fifth and last chapter, a synthesis of the data analyzed above is made in order to draw conclusions about the current position of bequests in the context of the operation of the Local Government Organizations of the country.

Πίνακας περιεχομένων

Περίληψη	i
Abstract.....	iii
Πίνακας περιεχομένων.....	v
Συνοπτομογραφίες.....	ix
Κατάλογος πινάκων	xi
Κατάλογος εικόνων και διαγραμμάτων	xiii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: Βασικές έννοιες	3
1.1 Εισαγωγή	3
1.2 Βασικές έννοιες	3
1.2.1 Κληρονομία	3
1.2.2 Κληροδοσία	3
1.2.3 Διαθήκη	4
1.2.4 Δωρεά.....	6
1.2.5 Κοινοφελής περιουσία.....	7
1.2.6 Ίδρυμα	7
1.2.7 Αυτοτελές ίδρυμα	8
1.2.8 Κεφάλαιο αυτοτελούς διαχείρισης (ή κληροδότημα)	8
1.2.9 Αρμόδια αρχή	9
2. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: Η έννοια της ευεργεσίας.....	11
2.1 Εισαγωγή	11
2.2 Ορισμός της ευεργεσίας και του ευεργέτη.....	11
2.3 Η κοινωνική διάσταση της ευεργεσίας	12

2.4 Τα κίνητρα της ευεργεσίας	13
2.5 Οι μορφές της ευεργεσίας.....	15
3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: Νομικό πλαίσιο και τρόπος λειτουργίας των Κληροδοτημάτων.....	17
3.1 Εισαγωγή	17
3.2 Η νομική βάση των κληροδοτημάτων στη νεότερη Ιστορία.....	17
3.3 Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο.....	19
3.3.1 Το άρθρο 109 του Συντάγματος της Ελλάδας.....	19
3.3.2 Ο Κώδικας Κοινοφελών Περιουσιών (Ν.4182/2013)	20
3.4 Τα κληροδοτήματα στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.: Μια πρώτη προσέγγιση	23
3.5 Η διοίκηση των κληροδοτημάτων	24
3.6 Η οικονομική διαχείριση των κληροδοτημάτων.....	27
3.6.1 Οι Οικονομικές καταστάσεις των κληροδοτημάτων.....	27
3.6.2 Η Ταμειακή διαχείριση των κληροδοτημάτων	31
3.6.3 Η λογιστική παρακολούθηση των κληροδοτημάτων.....	37
3.7 Η διαχείριση της ακίνητης περιουσίας των κληροδοτημάτων	38
3.7.1 Αγορά ακινήτων.....	38
3.7.2 Εκποίηση ακινήτων	38
3.7.3 Εκμίσθωση ακινήτων.....	39
3.8 Το φορολογικό καθεστώς των κληροδοτημάτων.....	40
3.9 Οι έλεγχοι των κληροδοτημάτων.....	41
4. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ: Μελέτη περίπτωσης «Κληροδοτήμα Φωκίωνος και Μοσχούλας Πλυτά του Δήμου Τήνου».....	44
4.1 Εισαγωγή	44
4.2 Μελέτη περίπτωσης.....	44

4.2.1 Ιστορικό.....	45
4.2.2 Οργάνωση και διοίκηση του κληροδοτήματος.....	47
4.2.3 Ανάλυση της οικονομικής διαχείρισης του κληροδοτήματος	48
4.2.4 Ανάλυση των οικονομικών δεδομένων του Κληροδοτήματος.....	53
4.3 Αποτίμηση ανάλυσης.....	58
5. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ: Ερευνητικά αποτελέσματα.....	61
5.1 Ερευνητικά θέματα	61
5.2 Αξιολογική ανάλυση.....	62
5.3 Προτάσεις	64
Παράρτημα	66
Βιβλιογραφία	92
Ελληνική.....	92
Διαδικτυακοί τόποι/ιστοσελίδες	93

Συντομογραφίες

ΑΚ	Αστικός Κώδικας
Α.Ν.	Αναγκαστικός Νόμος
Α.Π.	Άρειος Πάγος
Α.Φ.Μ.	Αριθμός Φορολογικού Μητρώου
Β.Δ.	Βασιλικό Διάταγμα
Δ.Κ.Κ.	Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
Ελ.Συν.	Ελεγκτικό Συνέδριο
Κ.Α.Ε.	Κωδικός Αριθμός Εσόδου/Εξόδου
Κ.Δ.	Κανονιστικό Διάταγμα
Κ.Κοιν.Π.	Κώδικας Κοινωφελών Περιουσιών
Κ.Πολ.Δ.	Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας
Κ.Υ.Α.	Κοινή Υπουργική Απόφαση
Ν ή ν	Νόμος
Ν.Π.Δ.Δ.	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
Ν.Π.Ι.Δ.	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
Ο.Τ.Α.	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΣτΕ	Συμβούλιο της Επικρατείας
Φ.Ε.Κ.	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης
Φ.Π.Α.	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

Κατάλογος πινάκων

Πίνακας 4.1: Πίνακας διαδικασίας προμηθειών	50
Πίνακας 4.2: Οικονομικά στοιχεία Κληροδοτήματος 201-2021	54
Πίνακας 3: Σύγκριση εσόδων από μισθώματα Κληροδοτήματος - Δήμου	60
Πίνακας 4: Σύγκριση δαπανών σκοπού και επιχορήγησης σχολικών μονάδων.....	60

Κατάλογος εικόνων και διαγραμμάτων

Εικόνα 4.1: Πίσω όψη Μοσχουλείου Σχολής (πριν - μετά)	51
Εικόνα 4.2: Εμπρόσθια όψη Μοσχουλείου Σχολής (πριν - μετά)	51
Εικόνα 4.3: Έσοδα από μισθώματα 2014-2021	55
Εικόνα 4.4: Εξέλιξη χρηματικού υπολοίπου 2014-2021	56
Εικόνα 4.5: Αναλογία εξόδων ανά κατηγορία 2014-2021	56
Εικόνα 4.6: Αναλογία εξόδων ανά κατηγορία 2014-2019	57
Εικόνα 4.7: Σχέση Εσόδων - Εξόδων 2014-2021	58
Εικόνα 4.8: Είσοδος «Μοσχουλείου Σχολής»	59

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σήμερα οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) στην Ελλάδα παλεύουν να επιβιώσουν σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο και εχθρικό περιβάλλον. Η επιβίωσή τους συνίσταται εν πολλοίς στη δυνατότητά τους να δημιουργούν εισροές τέτοιες που να εξασφαλίζουν από τη μία την ικανοποιητική λειτουργία τους και από την άλλη την εφαρμογή κοινωνικών δράσεων και την πραγματοποίηση επενδύσεων με σκοπό τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων τους και την ικανοποίηση των επισκεπτών τους.

Οι πόροι των φορέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι συγκεκριμένοι και αφορούν είτε έσοδα που δημιουργούν οι ίδιοι με την επιβολή τελών, φόρων και εισφορών είτε επιχορηγήσεις και χρηματοδοτήσεις από το κράτος. Μια ξεχωριστή κατηγορία αποτελούν οι προαιρετικές μεταβιβάσεις από τρίτους, δηλαδή οι δωρεές, οι κληρονομίες και οι κληροδοσίες. Αυτή η κατηγορία εσόδων αφορά την εθελοντική παραχώρηση στην Τοπική Αυτοδιοίκηση προσωπικών περιουσιακών στοιχείων ή χρηματικών διαθεσίμων, δηλαδή μέρους (ή κάποιες φορές και του συνόλου) της ατομικής ιδιοκτησίας.

Μέσα στο πλαίσιο αυτό λοιπόν, έναν ιδιαίτερα σημαντικό αλλά και αρκετά υποτιμημένο ρόλο έρχονται να διαδραματίσουν τα Κεφάλαια Αυτοτελούς Διαχείρισης (Κληροδοτήματα), δηλαδή ομάδες περιουσίας χωρίς αυτοτελή νομική προσωπικότητα και διατιθέμενες για συγκεκριμένο σκοπό. Αρκετές από αυτές δημιουργήθηκαν σε προγενέστερους χρόνους και σήμερα ο σκοπός τους είτε δεν είναι δυνατόν να εκπληρωθεί είτε θεωρείται πλέον αναχρονιστικός (π.χ. η προικοδότηση άπορων κορασίδων), άλλες έχουν ως πηγές εσόδων τους τόκους καταθέσεων που πλέον αποδίδουν ελάχιστα ή μερίδια από τίτλους του Δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα που στερούνται ικανοποιητικών αποδόσεων. Υπάρχουν όμως και αρκετές περιπτώσεις που τα περιουσιακά στοιχεία είναι σημαντικής αξίας και απόδοσης (ακίνητα, μεγάλα επενδυτικά χαρτοφυλάκια) και η ορθή και αποτελεσματική διαχείρισή τους μπορεί να αποφέρει σημαντικά έσοδα στους Ο.Τ.Α..

Μεθοδολογία

Η παρούσα εργασία έχει δύο στόχους: από τη μία να αναδείξει την δυναμική που μπορούν να προσφέρουν τα κληροδοτήματα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση για την

πραγματοποίηση των στόχων τους σε συνδυασμό με τους σκοπούς των δωρητών και των διαθετών τους και από την άλλη να καταδείξει τις αδυναμίες και τις παραλείψεις που έχουν οδηγήσει αρκετές κοινωφελείς περιουσίες στην απαξίωση και την αφάνεια.

Οι στόχοι αυτοί επιτυγχάνονται από την όσο το δυνατόν πληρέστερη περιγραφή του ιστορικού, νομικού και οικονομικού πλαισίου λειτουργίας των κληροδοτημάτων και από την παρουσίαση μίας μελέτης περίπτωσης που αφορά κληροδοτήμα νησιωτικού Δήμου. Η μεθοδολογία επίτευξης του πρώτου στόχου συνίσταται στην έρευνα πρωτογενών και δευτερογενών πηγών βιβλιογραφίας, κυρίως νομοθετικών πράξεων και εγκυκλίων, ενώ στη δεύτερη μέσω της ιστορικής, διοικητικής και οικονομικής ανάλυσης των δεδομένων που διατέθηκαν για την έρευνά μας από τον παραπάνω Δήμο και την παράθεσή τους με τα δεδομένα που παρουσιάστηκαν προηγουμένως .

1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: Βασικές έννοιες

1.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό θα διατυπωθούν οι βασικές έννοιες που απαιτούνται για την ανάλυση του θεσμού των Κεφαλαίων Αυτοτελούς Διαχείρισης, έτσι ώστε να γίνει ευκολότερη η ανάλυση των θεμάτων που θα ακολουθήσουν. Οι περισσότερες από αυτές προέρχονται από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα περί κληρονομίας (άρθρα 1710 – 2035) και από αυτές Κώδικα Κοινοφελών Περιουσιών και Σχολαζουσών Κληρονομιών (Κ.Κοιν.Π.).

1.2 Βασικές έννοιες

1.2.1 Κληρονομία

Θεωρείται το σύνολο της περιουσίας (δικαιώματα και υποχρεώσεις) ενός φυσικού προσώπου (κληρονομούμενος), η οποία περιέρχεται κατά το θάνατό του σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα (κληρονόμοι) είτε με διαθήκη (ή - όπως συχνά αναφέρεται - γραπτή δήλωση τελευταίας βούλησης) είτε με δωρεά αιτία θανάτου (δηλαδή μια συμφωνία μεταξύ δωρητή και δωρεοδόχου ότι το αντικείμενο της δωρεάς θα αποδοθεί στο δωρεοδόχο με το θάνατο του δωρητή) είτε με κατά νόμο κληρονομική διαδοχή. Περιλαμβάνει όλα τα οικονομικά αγαθά, κινητά και ακίνητα, αλλά και τις νομικές καταστάσεις με οικονομική αξία (νομή, κατοχή, κ.ά.) τις οποίες είχε ο κληρονομούμενος στην κατοχή του κατά το χρόνο θανάτου του.

1.2.2 Κληροδοσία

Είναι η περιουσιακή ωφέλεια του κληρονομούμενου που περιέρχεται κατά το θάνατό του με δήλωση τελευταίας βούλησης (διαθήκη) σε ένα πρόσωπο, χωρίς αυτό να είναι απαραίτητα κληρονόμος, και καθίσταται οριστική με την αποδοχή της. Ως κληροδόχος μπορεί να είναι κάθε πρόσωπο, είτε φυσικό είτε νομικό. Η περιουσιακή αυτή ωφέλεια πρέπει να είναι δυνατή και να μην προσκρούει στο νόμο ή στα χρηστά ήθη (Φίλιος, 2003, σ. 249). Τα στοιχεία που συνθέτουν την έννοια της κληροδοσίας είναι από τη μία η, θετικά διατυπωμένη, παροχή από τον διαθέτη κάποιας περιουσιακής ωφέλειας στον κληροδόχο (στη βιβλιογραφία αναφέρεται και ως τετιμημένος) με νομική βάση τη διαθήκη, και από την άλλη ο αρνητικά διατυπωμένος

όρος τη μη εγκατάστασης του κληροδόχου ως καθολικού διάδοχου (δηλαδή, κληρονόμου) του διαθέτη. Από τα παραπάνω συνάγεται ότι το καθοριστικό εννοιολογικό γνώρισμα της κληροδοσίας είναι ότι ο κληροδόχος, ανεξάρτητα από τον ειδικότερο τύπο και τη νομική φύση του δικαιώματος που περιέρχεται σε αυτόν, δεν ευθύνεται ποτέ για τα χρέη της κληρονομίας (Γεωργιάδης & Σταθόπουλος, 1998, σελ. 587).

Διαφέρει από την κληρονομία στα εξής: (α) οι κληρονόμοι κληρονομούν τον θανόντα συνολικά ή εν μέρει, χωρίς να είναι προκαθορισμένα τα περιουσιακά στοιχεία που κληρονομούν, ενώ ο κληροδόχος κληρονομούν κάποια συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία ή αντικείμενα αξίας, (β) το κληρονομικό δικαίωμα πηγάζει από το νόμο (νόμιμη διαδοχή) ή από τη δήλωση βούλησης του διαθέτη (εκούσια διαδοχή), ενώ στην κληροδοσία το δικαίωμα αυτό προέρχεται αποκλειστικά από τη δήλωση βούλησης του διαθέτη, (γ) οι κληρονόμοι είναι συγγενείς του κληρονομούμενου, ενώ κληροδόχοι μπορεί να είναι και πρόσωπα χωρίς καμία συγγένεια με αυτόν, (δ) στην κληρονομία, η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων γίνεται άμεσα με το θάνατο του κληρονομούμενου, ενώ στην κληροδοσία, η μεταβίβαση του περιουσιακού στοιχείου μπορεί να γίνει με έμμεσο τρόπο, δηλαδή ο κληροδόχος δικαιούται μόνο να απαιτήσει από τον βεβαρημένο κληρονόμο ή τρίτο (αυτόν δηλαδή που έχει αναλάβει, με βάση τη διαθήκη, την υποχρέωση (βάρος) να διατηρήσει την κληρονομία προκειμένου αυτή να περιέλθει σε άλλον μετά τον θάνατο του διαθέτη) την παροχή του περιουσιακού στοιχείου ή αντικειμένου που του κληροδοτήθηκε.

Τα θέματα που αφορούν την **κληροδοσία υπέρ κοινωφελών σκοπών** ρυθμίζονται βασικά από τις ειδικές διατάξεις του Ν.4182/2013 και επικουρικά από τις σχετικές διατάξεις του ΑΚ, δεδομένου ότι εδώ το βασικό στοιχείο είναι η άσκηση από το κράτος της εποπτείας και του ελέγχου στην καταλειπόμενη, λόγω κληροδοσίας, περιουσία (Γεωργιάδης & Σταθόπουλος, 1998, σελ. 604). Μόνη εξαίρεση αποτελούν οι διατάξεις δημόσιας τάξεως του ΑΚ, οι οποίες κατισχύουν σε κάθε περίπτωση τυχόν αντίθετων ορισμών της διαθήκης.

1.2.3 Διαθήκη

Όπως είδαμε και παραπάνω, η διαθήκη ορίζεται ως η γραπτή δήλωση τελευταίας βούλησης. Ο ορισμός αυτός αντιστοιχεί στην τυπική έννοια του όρου, δηλαδή στην

εξωτερική μορφή, το έγγραφο. Με την ουσιαστική έννοια του όρου νοείται η μονομερής δικαιοπραξία (διάταξη) αιτία θανάτου.

Όσον αφορά τη διαθήκη με την τυπική έννοια, πρέπει να τονίσουμε ότι ο ΑΚ αναγνωρίζει δύο κατηγορίες διαθηκών: τις τακτικές (ιδιόγραφη, δημόσια, μυστική) και τις έκτακτες (διαθήκη σε εκστρατεία, σε πλοίο, σε αποκλεισμό). Οι έκτακτες διαφέρουν από τις τακτικές, επειδή (α) συντάσσονται μόνο κάτω από ειδικές συνθήκες και (β) έχουν περιορισμένη ισχύ χρονικά. Όλες οι διαθήκες υπόκεινται σε συγκεκριμένο τύπο, είτε απλό (ιδιόγραφη, σε εκστρατεία) είτε πολύπλοκο (δημόσια, μυστική, σε πλοίο, σε αποκλεισμό) προκειμένου να προστατευθεί ο διαθέτης από επιπόλαιες αποφάσεις και να διασφαλισθεί ότι είναι γνήσια η τελευταία του βούληση. Δεν αναγνωρίζεται δηλαδή από τον ΑΚ άτυπη, προφορική διαθήκη. Ακόμα, σε περίπτωση ύπαρξης περισσότερων της μίας διαθηκών ενός διαθέτη, όλες είναι νομικά ισοδύναμες, και η μεταγενέστερη καταργεί την προγενέστερη, χωρίς να εξετάζεται το είδος.

Τα είδη των διαθηκών είναι:

(α) **ιδιόγραφη**: είναι η διαθήκη που γράφεται εξ ολοκλήρου και ιδιοχείρως από τον διαθέτη, χρονολογείται και υπογράφεται από αυτόν. Θεωρείται ιδιωτικό έγγραφο. Πλεονεκτεί από τα άλλα είδη διαθηκών στην απλότητα, το μηδενικό κόστος, τη δυνατότητα του καθενός στη σύνταξή της και την εξασφάλιση απόλυτης μυστικότητας. Μειονεκτεί όμως στην ευκολία καταστροφής ή απώλειάς της, ακόμα και από πρόσωπα που έχουν αντίθετα συμφέροντα, στον κίνδυνο πλαστογραφίας της, στην πιθανότητα σύνταξής της κάτω από συνθήκες επηρεασμού και στο βάρος απόδειξης της γνησιότητάς της. Κάποια από τα μειονεκτήματα μετριαζονται αν η ιδιόγραφη διαθήκη κατατεθεί σε συμβολαιογράφο, οπότε κηρύσσεται κύρια (γνήσια).

(β) **Δημόσια**: είναι η διαθήκη στην οποία ο διαθέτης δηλώνει προφορικά σε συμβολαιογράφο την τελευταία του βούληση, ενώπιον τριών (3) μαρτύρων ή ενώπιον άλλου συμβολαιογράφου και ενός (1) μάρτυρα. Θεωρείται δημόσιο έγγραφο και συνοδεύεται από σχετική πράξη του συμβολαιογράφου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις σχετικές διατάξεις του ΑΚ¹. Πλεονεκτεί στην εξασφάλιση της πραγματικής και

¹ Άρθρο 1732 του ΑΚ

γνήσιας βούλησης του διαθέτη, στην αδυναμία καταστροφής, πλαστογραφίας ή απώλειάς της ή τη σύνταξή της υπό συνθήκες επηρεασμού.

(γ) **Μυστική:** είναι η διαθήκη την οποία ο διαθέτης καταθέτει εγγράφως σε συμβολαιογράφο, ενώπιον τριών μαρτύρων ή ενός ακόμα συμβολαιογράφου και ενός μάρτυρα, δηλώνοντας προφορικά ότι περιέχει την τελευταία του βούληση. Το έγγραφο μπορεί να είναι ιδιόγραφο ή γραμμένο με μηχανικό μέσο, από το διαθέτη ή και από άλλο πρόσωπο, χωρίς υποχρέωση του διαθέτη να δηλώσει το συντάκτη, αλλά πρέπει να φέρει οπωσδήποτε την ιδιόχειρη υπογραφή του. Για την κατάθεσή της συντάσσεται σχετική πράξη από το συμβολαιογράφο. Μια άκυρη μυστική διαθήκη μπορεί να ισχύει ως ιδιόγραφη, αν είναι έγκυρη ως τέτοια. Θεωρείται ότι έχει δισυπόστατη φύση ως έγγραφο (Φίλιος, 2003, σ. 119), δεδομένου ότι αποτελείται από το έγγραφο που καταθέτει ο διαθέτης και τις περαιτέρω πράξεις (σημείωση στο φάκελο, πράξη κατάθεσης της διαθήκης, συσχέτιση εγγράφου με την πράξη)· κατ' ουσίαν όμως πρόκειται για δημόσιο έγγραφο.

1.2.4 Δωρεά

Είναι η παροχή από κάποιον (δωρητή) ενός περιουσιακού του αντικειμένου σε κάποιον άλλο (δωρεοδόχο) χωρίς αντάλλαγμα, κατά συμφωνία των δύο μερών. Σύμφωνα με όσα αναφέρουν οι αντιστοιχες διατάξεις του ΑΚ², οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την πραγματοποίηση της δωρεάς είναι:

(α) η ύπαρξη σύμβασης περί δωρεάς, η οποία σύμφωνα με το άρθρο 498 του ΑΚ, φέρει απαραίτητα τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου. (απόλυτη ακυρότητα ελλείψει συμβολαιογραφικού εγγράφου).

(β) η παροχή αντικειμένου περιουσίας, δηλαδή η παροχή του δωρητή να συνεπάγεται τον πλουτισμό του δωρεοδόχου. Δεν μπορεί να αποτελέσουν αντικείμενο δωρεάς περιουσιακά στοιχεία που στερούνται χρηματικής αξίας (π.χ. η παροχή ασφάλειας υπό τη μορφή εγγύησης, ενέχυρου ή υποθήκης, η παράλειψη κτήσης ή η αποποίηση κληρονομιάς ή κληροδοσίας)

(γ) η παροχή αυτή να γίνεται χωρίς αντάλλαγμα

(δ) με την παροχή, να επέρχεται μείωση της περιουσίας του δωρητή

² Άρθρα 496 – 512 του ΑΚ

(ε) με την παροχή, να επέρχεται αύξηση της περιουσίας του δωρεοδόχου (Γεωργιάδης & Σταθόπουλος, 2009, σσ. 8-9)

1.2.5 Κοινωφελής περιουσία

Θεωρείται το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων που διατίθενται είτε με κληρονομία, είτε με κληροδοσία είτε με δωρεά στο Δημόσιο ή σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου για κάποιο κοινωφελή σκοπό. Επίσης με τον ίδιο όρο περιγράφουμε και το νομικό πρόσωπο που διαχειρίζεται και εκπροσωπεί τα παραπάνω περιουσιακά στοιχεία, εφόσον συστήνεται τέτοιο ³.

Όπως αναφέραμε και ανωτέρω, για τις κληροδοσίες υπέρ κοινωφελών σκοπών, οι διατάξεις του Ν.4182/2013 κατисχύουν αυτών του ΑΚ, με μόνη εξαίρεση τις διατάξεις δημόσιας τάξης του δεύτερου. Σύμφωνα, επίσης, με το άρθρο 825 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Κ.Πολ.Δ.), το αρμόδιο Εφετείο έχει την αρμοδιότητα να δικάσει με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας αμφισβητούμενα θέματα σχετικά με τη διαχείριση της περιουσίας, με τον καθορισμό των δικαιωμάτων επί των περιουσιακών στοιχείων της κοινωφελούς περιουσίας, με την αναπροσαρμογή των ποσών των κληροδοτημάτων λόγω μεταβολής των οικονομικών συνθηκών, και κάθε άλλο θέμα που αναφέρεται στον τρόπο εκκαθάρισης, διαχείρισης και εκτέλεσης της κοινωφελούς περιουσίας, όχι όμως θέματα που έχουν να κάνουν με την αμφισβήτηση του κύρους της κληροδοτικής διάταξης της διαθήκης ή την ύπαρξη δικαιωμάτων από τρίτους στα αντικείμενα που κληροδοτούνται υπέρ κοινωφελούς σκοπού (Γεωργιάδης & Σταθόπουλος, 1998, σ. 605).

1.2.6 Ίδρυμα

Σύμφωνα με τον Κ.Κοι.Π., ίδρυμα είναι η διατιθέμενη κοινωφελής περιουσία που διοικείται σύμφωνα με όσα ορίζει η συστατική πράξη του, όταν η εκτέλεση του κοινωφελούς σκοπού ανατίθεται σε φυσικά πρόσωπα ή σε συνιστάμενα με αυτή νομικά πρόσωπα⁴, ενώ σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ΑΚ, ίδρυμα είναι η οργάνωση που αποκτά νομική προσωπικότητα και επιδιώκει ορισμένο σκοπό με προς τούτον διατιθέμενη περιουσία (Γεωργιάδης & Σταθόπουλος, 2004, σ. 169). Η συστατική πράξη του ιδρύματος πρέπει να καθορίζει το σκοπό του, την περιουσία που του

³ Άρθρο 1 του Ν.4182/2013

⁴ Άρθρο 50 παρ.1 του Ν.4182/2013

παραχωρείται και τον οργανισμό του. Για τη σύστασή του απαιτείται η έκδοση προεδρικού διατάγματος με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου, από το σκοπό του ιδρύματος, Υπουργού. Το διάταγμα αυτό μπορεί επίσης να συμπληρώνει ή να τροποποιεί τον οργανισμό του ιδρύματος, με τον όρο η επιθυμία του ιδρυτή να εξακολουθεί να γίνεται σεβαστή. Μπορεί όμως και να μεταβληθεί αντίθετα από τη βούληση του ιδρυτή, αν αυτό ζητηθεί από τη διοίκηση του ιδρύματος και αν αυτή η μεταβολή έχει ως σκοπό τη συντήρηση της περιουσίας του ή την εκπλήρωση του σκοπού του⁵.

Σύμφωνα με τον αμερικανικό οργανισμό Foundation Center⁶, τα ιδρύματα διακρίνονται σε τέσσερις κατηγορίες: (α) τα ανεξάρτητα ιδρύματα (Independent Foundations), στα οποία ανήκει η πλειονότητα των ιδρυμάτων και ιδρύονται από δωρητές ή οικογένειες δωρητών με σκοπό την παροχή δωρεών ή επιχορηγήσεων (β) τα λειτουργικά ιδρύματα (Operating Foundations), τα οποία αναπτύσσουν τα δικά τους προγράμματα ή επιχορηγούν τη λειτουργία άλλων οργανισμών, και πρόκειται κατά κανόνα για ιδρύματα που έχουν συσταθεί από μεμονωμένα άτομα ή από οικογένειες δωρητών, (γ) τα εταιρικά ιδρύματα (Corporate Foundations), τα οποία ιδρύονται από επιχειρήσεις, αλλά αποτελούν διακριτές, από αυτές, νομικές οντότητες, και (δ) τα κοινοτικά ιδρύματα (Community Foundations), τα οποία αντλούν πόρους τόσο από δημόσιες όσο και από ιδιωτικές πηγές και συμμετέχουν σε επιχορηγήσεις, επικεντρωμένα κυρίως σε μια γεωγραφική περιοχή.

1.2.7 Αυτοτελές ίδρυμα

Είναι η διάθεση περιουσίας σε υφιστάμενα νομικά πρόσωπα για κοινωφελείς σκοπούς, όταν ορίζεται όμως ιδιαίτερος τρόπος διοίκησής της⁷.

1.2.8 Κεφάλαιο αυτοτελούς διαχείρισης (ή κληροδότημα)

Είναι ιδιαίτερη περίπτωση περιουσίας η οποία έχει τα παρακάτω χαρακτηριστικά: (α) διατίθεται με τη συστατική πράξη σε ήδη υφιστάμενο νομικό πρόσωπο (β) είναι διακεκριμένη (ξεχωριστή) από την περιουσία του νομικού προσώπου (ίδρυμα,

⁵ Άρθρα 108 – 121 του ΑΚ

⁶ Foundation Center, 2013. *Key Facts on US Foundations*. [Ηλεκτρονικό] Available at: https://foundationcenter.org/gainknowledge/research/pdf/Key_Facts_on_US_Foundations.pdf [Πρόσβαση 24 09 2022]

⁷ Άρθρο 50 παρ.1 του Ν.4182/2013

σωματείο, Ο.Τ.Α. και λοιπά νομικά πρόσωπα) υπέρ του οποίου καταλείπεται, , (γ) έχει επιδιωκόμενο σκοπό που προσδιορίζεται επαρκώς, (δ) ο σκοπός αυτός είναι διαφορετικός από αυτόν που επιδιώκει το υφιστάμενο νομικό πρόσωπο, και κυρίως (ε) δεν καθορίζεται ιδιαίτερος τρόπος διοίκησης.⁸ Κατά παλαιότερη ορολογία αναφερόταν και ως «υποτελές ίδρυμα», σε αντιδιαστολή με το ανωτέρω αναφερόμενο «αυτοτελές ίδρυμα».

1.2.9 Αρμόδια αρχή

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του Ν.4182/2013, ως αρμόδια αρχή θεωρείται:

- (α) ο Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης⁹, για τις περιπτώσεις
- i. που ο σκοπός της περιουσίας εκπληρώνεται κυρίως εντός των ορίων της, ανεξάρτητα του τόπου που βρίσκεται η περιουσία
 - ii. που ο σκοπός δεν μπορεί να εκπληρωθεί εντός των ορίων της, αλλά η περιουσία βρίσκεται **κατά το μεγαλύτερο μέρος της** μέσα στα όριά της
 - iii. που αφορούν σχολάζουσα κληρονομία, τα ακίνητα της οποίας βρίσκονται στα όρια μιας μόνο Αποκεντρωμένης Διοίκησης

Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, ως αρμόδια αρχή θεωρείται ο Υπουργός Οικονομικών, ο οποίος έχει επίσης κατ' εξαίρεση στην αρμοδιότητά του:

- α) την εποπτεία εκκαθάρισης και διαχείρισης περιουσιών που παραχωρούνται στο Δημόσιο.
- β) την εποπτεία της Επιτροπής Ολυμπίων και Κληροδοτημάτων και του Βαρβακειού Ιδρύματος.
- γ) την εκκαθάριση και εποπτεία κοινωφελών περιουσιών που έχουν τα κύρια περιουσιακά στοιχεία τους στο εξωτερικό ή ο σκοπός τους εκτελείται κατά κύριο λόγο εκτός Ελλάδος.

⁸ Άρθρο 50 παρ.2 του Ν.4182/2013 και Εγκύκλιος Υπουργείου Οικονομικών ΔΚΠ/ 1040933/ ΕΞ2014/ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1/ 06-03-2014

⁹ Στο κείμενο του νόμου έχει παραμείνει ο όρος «Γενικός Γραμματέας Αποκεντρωμένης Διοίκησης»

δ) τις περιουσίες του Κεφαλαίου Ε΄ του Κ.Κοιν.Π. που υπάγονται στην άμεση διαχείριση του Υπουργείου Οικονομικών.

ε) την εποπτεία συγκεκριμένων περιουσιών, με απόφασή του¹⁰, των οποίων η αξία εκτιμάται, μετά την εκκαθάριση, άνω των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ ή των οποίων οι σκοποί εκτελούνται σε όλη την ελληνική επικράτεια.

¹⁰ Σύμφωνα με την απόφαση Υπουργείο Οικονομικών ΔΚΠ/0009476/ΕΞ2014/14 (ΦΕΚ 2276 Β/25-08-2014): «Εποπτεία περιουσιών από τον Υπουργό Οικονομικών βάσει του άρθρου 2 παρ. 4 περ. (ε) του ν. 4182/2013», οι περιουσίες αυτές είναι:

- 1) Ίδρυμα Θεμ. & Νικ. Βαλσαμάκη
- 2) Ίδρυμα Παναγιώτου (Τάκη) Βασιλάκη
- 3) Ίδρυμα Ιστορίας του Ελευθερίου Βενιζέλου και της αντίστοιχης Εθνικής Περιόδου
- 4) Ίδρυμα Σταματίου Δεκόζη – Βούρου
- 5) Κληροδότημα Αθανασίου Γεραντώνη
- 6) Κληροδότημα Ευστρατίου Γεωργόπουλου
- 7) Ελληνικό Ίδρυμα Αμυντικής και Εξωτερικής Πολιτικής
- 8) Ίδρυμα Πέτρου Γ. Ζήση
- 9) Χριστιανικών Μορφωτικών Ίδρυμα εις μνήμην Ευθυμίου και Κωνσταντίνας Ζολώτα
- 10) Ίδρυμα Κωνσταντίνος Γ. Καραμανλής
- 11) Ίδρυμα Νικολάου και Ντόλλης Γουλανδρή – Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης
- 12) Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας
- 13) Ίδρυμα Λοχαγού Φανουράκη Υποτροφιών και Περιθάλψεως Αναξιοπαθούντων Γερόντων

2. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: Η έννοια της ευεργεσίας

2.1 Εισαγωγή

Η εξέταση της παρουσίας των Κοινοφελών Περιουσιών στο Ελληνικό Κράτος και την Τοπική Αυτοδιοίκηση οφείλει αρχικά να εξετάσει τους λόγους που οδηγούν ένα άτομο να παραχωρήσει τμήμα, ή ακόμα και το σύνολο, της περιουσίας του για την εκπλήρωση κοινοφελών σκοπών. Στο κεφάλαιο αυτό λοιπόν θα προχωρήσουμε στην ανάλυση της έννοιας της ευεργεσίας και του ευεργέτη, στην παρουσίαση της κοινωνικής της διάστασης και στα κίνητρα που οδηγούν τον ευεργέτη να προχωρήσει στις πράξεις προσφοράς.

2.2 Ορισμός της ευεργεσίας και του ευεργέτη

Ως ευεργεσία γενικά μπορούμε να θεωρήσουμε την εθελοντική και αναλογικά σημαντική παροχή ιδιωτικών πόρων, υλικών ή άυλων, για την επίτευξη κοινοφελούς σκοπού. Με άλλα λόγια, πρόκειται για την χρηματοδότηση ή και διαχείριση, από ιδιωτικούς φορείς, δραστηριοτήτων οι οποίες υπό ιδανικές συνθήκες θα αποτελούσαν ευθύνη και υποχρέωση αποκλειστικά των δημόσιων φορέων. Η έννοια αυτή ταυτίζεται στη διεθνή βιβλιογραφία και πρακτική με την έννοια της φιλανθρωπίας (philanthropy), η οποία περιγράφεται ως «η γενική δραστηριότητα διάθεσης ιδιωτικών πόρων για κοινοφελείς σκοπούς, η οποία περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα φορέων, τρόπων δράσης και στόχων» (Παπακωνσταντίνου-Παπαδοπούλου, 2018, σ. 45). Θα πρέπει όμως να σημειωθεί ότι η διεθνής διάσταση του όρου της φιλανθρωπίας έχει διαφορετική σημασία στην σημερινή ελληνική πρακτική· εδώ παραπέμπει στην παροχή βοήθειας, λόγω οίκτου, σε άτομα τα οποία παρουσιάζουν ανάγκη για βοήθεια, κυρίως οικονομική, είναι δηλαδή όρος συνώνυμος της ελεημοσύνης. Η ευεργεσία ουσιαστικά αποτελεί τη διαδικασία μέσω της οποίας η συλλογική ευθύνη (εμείς) της κοινωνικής αλληλεγγύης μεταβαίνει στο πρόσωπο ενός ατόμου (εγώ).

Για την έννοια του ευεργέτη οι ορισμοί ποικίλουν. Ως ευεργέτης θεωρείται «το πρόσωπο που προβαίνει σε αγαθή, χρηστή πράξη ή ενέργεια, προσφέρει υλική ή ηθική βοήθεια, πολύτιμη υπηρεσία προς όφελος ενός ή περισσότερων ατόμων, κοινοφελούς ιδρύματος, έθνους ή και ολόκληρης της ανθρωπότητας» (Μπαμπινιώτης, 2002, σ. 690).

Ένας άλλος ορισμός θεωρεί ως ευεργέτες «εκείνους των οποίων η δωρεά είναι πολύ υψηλή σχετικά με την αρχική τους περιουσία» (Κουτουζιάδου, 2007, σ. 119).

Αντίστοιχα, ως «μεγάλοι ευεργέτες» ή «εθνικοί ευεργέτες» θεωρούνται «όσοι έχουν λάβει επίσημο τίτλο από την Ελληνική Πολιτεία, αλλά και εκείνοι οι οποίοι με οποιονδήποτε τρόπο προσέφεραν σε κοινωφελείς δραστηριότητες» (Μανωλάκος, 2014, σ. 15). Βεβαίως για τον χαρακτηρισμό αυτό, σημαντικό ρόλο παίζει το μέγεθος ή το είδος της προσφοράς, ακόμα και συνδυασμός αυτών των δύο. Έτσι, ένας άλλος ορισμός, σύμφωνα με την παραδοσιακή αντίληψη και την ελληνική θεώρηση, θεωρεί ως μεγάλους ευεργέτες εκείνους που, προερχόμενοι κυρίως από την ομογένεια, δημιούργησαν σημαντικό πλούτο και με τη σειρά τους συνεισέφεραν μεγάλα ποσά στο ελληνικό κράτος¹¹.

Από τα παραπάνω γίνονται ξεκάθαρα τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της ευεργεσίας: η εθελοντική (δηλαδή όχι υποχρεωτική) παροχή, η ιδιωτική φύση των παρεχόμενων πόρων και τέλος ο κοινωφελής χαρακτήρας του οριζόμενου σκοπού.

2.3 Η κοινωνική διάσταση της ευεργεσίας

Η εκπλήρωση σημαντικών κοινωφελών σκοπών μέσα στα κοινωνικά πλαίσια αναδεικνύει αρχικά τον κυρίαρχο ρόλο της προσωπικότητας του ευεργέτη, του πομπού της ευεργεσίας. Ο ευεργέτης, με τις πράξεις του, δεν καλύπτει κάποια υποχρέωση, αλλά μια πράξη «προσωπικής πραγμάτωσης, ιστορικής συνειδητότητας και κοινωνικής επίγνωσης» (Τομαρά-Σιδέρη, 2014)¹². Έτσι, στο πρόσωπο του ευεργέτη συγκεντρώνονται τρεις (3) διαφορετικές λειτουργίες: (α) η προσωπική, σύμφωνα με την οποία ο ευεργέτης λειτουργεί ως «χρηματοφόρο υποκείμενο», παραχωρώντας τον προσωπικό του πλούτο για κοινωνικούς σκοπούς, δηλαδή για την επιτέλεση των έργων ευθύνης της πολιτείας ή άλλων συλλογικοτήτων, (β) η ιστορική (στη νεότερη και σύγχρονη εποχή), εκεί όπου ο ευεργέτης λειτουργεί πλέον ως ένας ιδιότυπος φορέας διαπολιτισμικής σύνδεσης και αναφοράς, με στόχο την εμπέδωση της ηγεμονίας της αστικής τάξης ή, μεταγενέστερα, μιας ηγετικής ομάδας της αστικής τάξης, λειτουργώντας ως οργανικά διανοούμενος σε επίπεδο ιδεολογίας, νοοτροπίας και πνευματικής υπεροχής, (γ) η κοινωνική λειτουργία, όπου ο ευεργέτης λειτουργεί

¹¹ ό.π. (Κουτουζιάδου, 2007, σ. 119)

¹² Τομαρά-Σιδέρη, Μ. 2014. *Ευεργετισμός: Χθες – Σήμερα – Αύριο*. Εταιρεία Μελέτης Ελληνικής Διασποράς. Διαθέσιμο μέσω <https://hellenicdiaspora.com/2014/04/01/ευεργετισμός-χθές-σήμερα-αύριο/>

πλέον ως φορέας θεσμών που δημιουργεί και αναπαράγει έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η κοινωνική συνοχή, πρόνοια και ευημερία και η κρατική ασφάλεια. Ο ευεργέτης διαφέρει από τον φιλάνθρωπο (με την ελληνική ερμηνεία του όρου) αφού η φιλανθρωπία αποτελεί μια πράξη με οικονομικό αντικείμενο μεταξύ ανθρώπων μεμονωμένα και προσωπικά, χωρίς δηλαδή να μεσολαβεί κάποιο θεσμικό στοιχείο.

Από την άλλη, αναδεικνύεται το έργο του ευεργέτη χωροχρονικά. Δεν είναι τυχαίο ότι ο ευεργετισμός και η ιδεολογία του γνώρισαν μεγάλη άνθηση κατά τον 19^ο αιώνα και στις αρχές του 20^{ου}, την εποχή δηλαδή της άνθησης του καπιταλιστικού συστήματος και της επέκτασης, σε παγκόσμια κλίμακα, της αποικιοκρατίας, ούτε είναι τυχαίο ότι επικεντρώθηκαν κυρίως σε τομείς που λειτούργησαν ως φορείς της κυρίαρχης αστικής ιδεολογίας, όπως αυτός της εκπαίδευσης, προετοιμάζοντας τη «νίκη» της αστικής τάξης. Αξίζει επίσης να επισημανθεί ότι οι πόλεις που δέχθηκαν το μεγαλύτερο μέρος των ευεργεσιών ήταν αυτές που παρουσίαζαν έντονη αστική ανάπτυξη αλλά και αυτές που είχαν δημιουργήσει στο παρελθόν ισχυρές μεταναστευτικές ροές. Ας προσπαθήσει κανείς για παράδειγμα να σκεφτεί την Αθήνα απογυμνωμένη από τα έργα των ευεργετών της...

Θα πρέπει βέβαια να σημειώσουμε ότι στην Ελλάδα των αντιθέσεων, οι εθνικοί, κυρίως, ευεργέτες αντιμετωπίζονται διαχρονικά με έντονα αντιθετικούς προσδιορισμούς. Έτσι υπάρχουν περιπτώσεις όπου οι ευεργέτες υφίστανται μια «αγιοποίηση», μέσα από απότιση τιμών σε τοπικό και εθνικό επίπεδο, από μακροσκελείς νεκρολογίες, μεγεθύνοντας συγκεκριμένες πτυχές της ζωής τους και παραβλέποντας άλλες, λιγότερο φωτεινές και περισσότερο δυσάρεστες (π.χ. η περίπτωση του Ανδρέα Συγγρού). Υπάρχουν βέβαια και οι περιπτώσεις που το σύνολο των εθνικών ευεργετών παρουσιάζεται ως αποκλειστικός φορέας αναπαραγωγής του κεφαλαιοκρατικού οικονομικού μοντέλου και των αποικιοκρατικών πρακτικών εργασίας, κυρίως όσον αφορά τους ευεργέτες που προέρχονται από τη διασπορά, παραβλέποντας την προσωπική ιστορία του καθενός και τις ατομικές καταβολές των προσωπικών τους κινήτρων.

2.4 Τα κίνητρα της ευεργεσίας

Αν και αναφερθήκαμε ανωτέρω με όρους ψυχο-κοινωνιολογικούς για την ευεργεσία ως διαδικασία μετάβασης της λειτουργίας της κοινωνικής αλληλεγγύης από την

παραδοσιακότητα (εμείς/κοινωνική αλληλεγγύη) στην νεωτερικότητα (εγώ/ατομική αλληλεγγύη), σε ατομικό επίπεδο πλέον, τα κίνητρα¹³ που οδηγούν τους ανθρώπους αυτούς να προχωρήσουν στην προσφορά του ιδιωτικού τους πλούτου ποικίλλουν. Μια πρώτη προσέγγιση είναι αυτή των αλτρουιστικών κινήτρων, αυτών δηλαδή που πηγάζουν από μια εσωτερική παρόρμηση προσφοράς προς το κοινωνικό σύνολο. Σε αυτά μπορούμε να κατατάξουμε τα φιλανθρωπικά συναισθήματα, τη θρησκευτικότητα και το «καθήκον» που επιτάσσει το αντίστοιχο δόγμα, τον πατριωτισμό, το νόστο, την υστεροφημία, την ανάγκη «ένταξης» στο κοινωνικό σύνολο. Μια άλλη προσέγγιση είναι αυτή των ιδιοτελών κινήτρων, αυτών που βλέπουν την ευεργεσία ως μέσο για την ικανοποίηση των προσωπικών τους φιλοδοξιών και επιδιώξεων. Σε αυτά μπορούμε να κατατάξουμε τη διάθεση αυτοπροβολής, την ισχυροποίηση της κοινωνικής θέσης, την εξασφάλιση προνομίων, την αποφυγή φορολογίας, την καθιέρωση ως μέλους της κοινωνικής «ελίτ».

Με κριτήριο την προέλευση των κινήτρων, αυτά μπορούν να διακριθούν σε εσωτερικά και εξωτερικά. Ως εσωτερικά κίνητρα μπορούμε να ορίσουμε τα προσωπικά συναισθήματα (φιλανθρωπία, ευγνωμοσύνη, ενοχή, συμπάθεια, ανταγωνισμός), την ανάγκη υστεροφημίας (οι πράξεις γίνονται για τον ευεργέτη σημάδια υπενθύμισης του περάσμάτος του από τη ζωή), την προσπάθεια αποδοχής από την κοινωνία (τοπική ή ευρύτερη), την αναζήτηση αίγλης μέσα από την ενασχόληση με τον πολιτισμό και τις τέχνες, τη διάθεση υποκατάστασης της κρατικής κοινωνικής μέριμνας, τον πατριωτισμό, τα ψυχολογικά κίνητρα (θρησκευτικότητα, νόστος, υποχρέωση προς την οικογενειακή παράδοση). Στα εξωτερικά κίνητρα συναντάμε το (έμμεσο) επιχειρηματικό κέρδος, την ανάγκη για αναρρίχηση σε θέσεις πολιτικής και επιχειρηματικής ισχύος και εξουσίας, τις χορηγούμενες φοροαπαλλαγές, την ενίσχυση της φήμης, τον μιμητισμό διεθνών προτύπων.

Εκείνο που θα πρέπει να τονισθεί είναι ότι δεν μπορούν να ορισθούν με σαφήνεια τα κίνητρα κάθε ευεργέτη, ούτε θα πρέπει να προσεγγίζεται η διάθεση προσφοράς από συγκεκριμένη οπτική γωνία. Είναι φανερό ότι συνήθως είναι ένας συνδυασμός τόσο εσωτερικών παρορμήσεων όσο και εξωτερικών παραγόντων που συνθέτουν την

¹³ Ως κίνητρα μπορούμε να πούμε ότι είναι «μια σφαιρική έννοια, η οποία αγκαλιάζει μια ποικιλία διεργασιών και αποτελεσμάτων, το κοινό στοιχείο των οποίων είναι ότι προσφέρουν το αναγκαίο ενεργειακό δυναμικό, την τάση η οποία είναι απαραίτητη προκειμένου να κατευθυνθεί η συμπεριφορά προς συγκεκριμένα προσδοκώμενα αποτελέσματα» (Κωσταρίδου-Ευκλείδη, 1999, σ. 25)

αφετηρία από την οποία ξεκινά ο ευεργέτης την πορεία του προς την κοινωνική προσφορά. Και θα πρέπει φυσικά σε κάθε περίπτωση να λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος και ο τόπος που αυτή η προσφορά λαμβάνει χώρα.

2.5 Οι μορφές της ευεργεσίας

Αν λάβουμε ως κριτήριο τη σχέση μεταξύ του χρηματοδότη και του ωφελούμενου, η ευεργεσία μπορεί να λάβει τις παρακάτω μορφές (Παπακωνσταντίνου - Παπαδοπούλου, 2018, σσ. 46-47)¹⁴:

(α) η **παραδοσιακή** (traditional philanthropy): όταν ο δωρητής επιθυμεί να αντιμετωπίσει άμεσες πιεστικές ανάγκες της κοινωνίας, χωρίς την επιδίωξη μακροπρόθεσμων ή ριζικών αλλαγών. Η χρηματοδότηση κατευθύνεται είτε προς φορείς είτε σε προγράμματα ή έργα είτε χορηγείται μια γενική υποστήριξη. Οι φορείς χρηματοδότησης μπορεί να είναι φορείς διαφορετικού μεγέθους ή ακόμα και φυσικά πρόσωπα.

(β) η **καταλυτική** (catalytic philanthropy): όταν η προσφορά βασίζεται στην ύπαρξη μιας κοινής θεωρίας μεταξύ του χρηματοδότη και των συνεργατών του, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοδοτούμενων. Δεδομένου ότι η εφαρμογή μιας κοινής θεωρίας απαιτεί αυξημένη γνώση, συνεχή οργάνωση, συντονισμό και υποστήριξη, είναι αυτονόητο ότι η προσπάθεια αυτή ξεπερνά τα όρια ενός μόνο οργανισμού. Η χρηματοδότηση επικεντρώνεται στην αντιμετώπιση ανεπαρειών της αγοράς, με συστηματική μέτρηση των αποτελεσμάτων και συνεχή ανατροφοδότηση για τη, σε βάθος χρόνου, διασφάλιση της βιωσιμότητας.

(γ) η **οργανωτική** (organizational building): εδώ η προσφορά κατευθύνεται, ως επένδυση, στην ικανότητα του ωφελούμενου φορέα να ηγηθεί και να διαμορφώσει τη «θεωρία» των αλλαγών και να εκπληρώσει τον προσδιοριζόμενο στόχο και η αποτίμηση αφορά στις αναπτυχθείσες ικανότητες στη διάρκεια της προσπάθειας και στις δυνατότητες επέκτασης ή επανάληψης της επένδυσης.

Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, οι δύο τελευταίες μορφές ευεργεσίας είναι χαρακτηριστικές στη σύγχρονη εποχή, απαιτούν σημαντικού ύψους επενδύσεις, αλλά

¹⁴ Σύμφωνα με τη συγγραφέα, η τυπολόγηση αυτή έγινε από τον Jeff Raikes, CEO του ιδρύματος Gates – πηγή: Grossman A., Appleby S., Reimers C. “Venture Philanthropy: Its Evolution and Its Future”. 2013

και την κατάλληλη τεχνογνωσία και εξειδίκευση, συνεπώς αντιστοιχούν σε φορείς που διαθέτουν τα παραπάνω χαρακτηριστικά, την οικονομική επιφάνεια, την εξειδικευμένη στελέχωση και τη δυνατότητα επιρροής είτε του ωφελούμενου για την μεταβολή των αντιλήψεων και πρακτικών του (οργανωτική) είτε των άλλων εμπλεκόμενων φορέων ή οργανισμών για την επίλυση του προβλήματος που κινητοποίησε τη φιλανθρωπική παρέμβαση (καταλυτική).

Άλλη μορφή ευεργεσίας που συναντάται σήμερα είναι η **επιχειρηματική φιλανθρωπία** (Venture Philanthropy), όπου φορείς είτε με αποκλειστικό σκοπό την παροχή κοινωνικής ωφέλειας είτε παραδοσιακές επιχειρήσεις με οικονομικό σκοπό δημιουργούν μία ευρύτερη κοινότητα με σκοπό τις κοινωνικές επενδύσεις (social investments) και την φιλανθρωπική δράση. Εδώ βέβαια θα πρέπει να σημειώσουμε ότι με τον όρο κοινωνική επένδυση εννοούμε τη διευκόλυνση από την πλευρά των χρηματοδοτών στην πρόσβαση των χρηματοδοτούμενων στα απαιτούμενα κεφαλαία για την πραγματοποίηση επενδύσεων με κοινωνικό αντίκτυπο. Στην ουσία δηλαδή μιλάμε για μία μορφή δανεισμού, η οποία παρέχεται όμως με ευνοϊκότερους όρους.

Μια άλλη διάκριση των ευεργεσιών θα μπορούσε να ορισθεί με βάση το χρόνο παραχώρησης της περιουσίας. Έτσι διακρίνουμε από τη μία τις «έν ζωῆ» ευεργεσίες, όπου ο χρηματοδότης παραχωρεί με δωρεά τμήμα της περιουσίας του και εποπτεύει συνήθως ο ίδιος τη διάθεσή της, και από την άλλη τις «αίτια θανάτου» ευεργεσίες, όπου ο χρηματοδότης με διαθήκη παραχωρεί μέρος ή το σύνολο της περιουσίας του σε κάποιο πρόσωπο για την εφ' άπαξ ή εσαεί παροχή συγκεκριμένου είδους ευεργεσίας.

3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: Νομικό πλαίσιο και τρόπος λειτουργίας των Κληροδοτημάτων

3.1 Εισαγωγή

Από τη σύστασή του, το ελληνικό κράτος προσπάθησε να δημιουργήσει την απαραίτητη νομική θωράκιση του τρόπου λειτουργίας των κοινωφελών περιουσιών που καταλείφθηκαν υπέρ των δημοσίων δομών. Η προσπάθεια αυτή ήταν απολύτως απαραίτητη, προκειμένου το κράτος να προασπίσει τη λειτουργία και διαχείρισή τους, δεδομένου ότι αρκετά από τα κληροδοτήματα – όπως είδαμε και ανωτέρω – αποσκοπούσαν στην εκπλήρωση σημαντικών σκοπών αλλά αφορούσαν επίσης και τη διαχείριση σημαντικών πόρων.

Η νομοθετική πρωτοβουλία λοιπόν δημιούργησε ένα πλέγμα κανονισμών μέσα στο οποίο δραστηριοποιούνται σήμερα οι κοινωφελείς περιουσίες, και επομένως και τα αντίστοιχα κληροδοτήματα των Ο.Τ.Α.. Το πλέγμα αυτό αφορά την διοίκηση, την οικονομική λειτουργία, τη φορολογική αντιμετώπιση και τον έλεγχό τους.

Στο κεφάλαιο αυτό λοιπόν θα ξεκινήσουμε εξετάζοντας το ιδιαίτερο νομικό πλαίσιο που διέπει το καθεστώς των κληροδοτημάτων, αφού κάνουμε μια πολύ σύντομη ιστορική αναδρομή του, και στη συνέχεια θα προσπαθήσουμε να απεικονίσουμε το πλαίσιο λειτουργίας των δημοτικών κοινωφελών περιουσιών.

3.2 Η νομική βάση των κληροδοτημάτων στη νεότερη Ιστορία

Η πρώτη αναφορά περί Κληροδοτημάτων στην νομοθεσία του νεοφυούς ελληνικού κράτους γίνεται, σύμφωνα με τον Α. Δόσιο (Δόσιος, 1870) με το Βασιλικό Διάταγμα της 31^{ης} Δεκεμβρίου 1836, όπου καθορίζονται τριάντα (30) υποτροφίες από το Ελληνικό Κράτος για τη μόρφωση νέων σπουδαστών, με την υποχρέωση μεταξύ άλλων να αποδεχθούν να υπηρετήσουν για τρία χρόνια ως καθηγητές στην ανώτερη εκπαίδευση, διαφορετικά ήταν υποχρεωμένοι να επιστρέψουν τη χορηγηθείσα υποτροφία. Σταδιακά, η αυξανόμενη σημασία τους θα οδηγήσει σε πλήθος νομοθετικών παρεμβάσεων και προβλέψεων που φτάνει μέχρι τις μέρες μας.

Στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος έγινε μια προσπάθεια να καταγραφούν οι νομοθετικές πρωτοβουλίες των ελληνικών κυβερνήσεων που είχαν ως σκοπό τη

ρύθμιση θεμάτων κοινωφελών περιουσιών. Σε αυτόν περιλαμβάνονται οι πρωτογενείς νομοθετικές πηγές (νόμοι, αναγκαστικοί νόμοι, βασιλικά διατάγματα, προεδρικά διατάγματα, κ.α.) και όχι ερμηνευτικές εγκύκλιοι ή αποφάσεις.

Από τον κατάλογο αυτό, εκτός του Ν.4182/2013 ο οποίος είναι ο **βασικός εν ισχύ νόμος που αφορά την διοίκηση και διαχείριση των κοινωφελών περιουσιών** στη χώρα μας, ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει:

(α) στον νόμο 1643/1919, με τον οποίο για πρώτη φορά το Ελληνικό κράτος ρύθμισε τον τρόπο αποδοχής, εξακρίβωσης, εκκαθάρισης και διοίκησης των κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών που καταλήφθηκαν υπέρ του Δημοσίου

(β) στον νόμο 5110/1931, με τον οποίο ρυθμίζονται θέματα διοίκησης και διαχείρισης των κληροδοτημάτων, αλλά ταυτόχρονα διακηρύχθηκε ότι *«ή πιστή καί έπακριβής επιτέλεσις τής βουλήσεως τών διαθετῶν δι' ἧς διατίθενται περιουσιακά στοιχεῖα, διά κληρονομίας, κληροδοσίας ἢ δωρεᾶς υπέρ τοῦ Κράτους ἢ χάριν κοινωφελῶν σκοπῶν ἀποτελεῖ ὑποχρέωσιν τοῦ Κράτους»* (Άρθρο 2 παράγραφος 1)

(γ) στον Α.Ν.2039/1939, ο οποίος επί εβδομήντα τέσσερα (74) έτη ρύθμιζε λεπτομερώς τα θέματα διαχείρισης των κοινωφελών περιουσιών του Ελληνικού Κράτους, και αποτέλεσε σταθμό ως προς το ενδιαφέρον της Πολιτείας προς το θεσμό των κληροδοτημάτων, πλην όμως με την πάροδο του χρόνου κατέστη υπερβολικά λεπτομερειακός, συγκεντρωτικός και δύσχρηστος. Βασικό στοιχείο του νόμου αυτού είναι η εισαγωγή διακριτών κατηγοριών των Εθνικών Κληροδοτημάτων: α) οι άνευ όρων κληρονομίες, κληροδοσίες και δωρεές υπέρ του Δημοσίου, β) οι κληρονομίες, κληροδοσίες και δωρεές για την εκτέλεση ειδικών κοινωφελών σκοπών ή έργων, και γ) οι κληρονομίες, κληροδοσίες και δωρεές υπέρ κοινωφελών σκοπών που ανατίθενται σε πρόσωπα άλλα εκτός του Κράτους, οι οποίες διακρίνονται σε γ.1) περιουσία διατιθέμενη προς εκπλήρωση κοινωφελούς σκοπού με πράξη εν ζωή ή με διάταξη τελευταίας βούλησης, με εκτελεστές φυσικά ή νομικά πρόσωπα (υφιστάμενα ή συνιστάμενα με την άνω πράξη) με οριζόμενο ίδιο τρόπο διοίκησης, δηλαδή αυτοτελές ίδρυμα (άρθρο 95 παρ.1), γ.2) περιουσία διατιθέμενη σύμφωνα με τα παραπάνω, χωρίς να ορίζεται ειδικότερος τρόπος διοίκησης, δηλαδή κεφάλαιο αυτοτελούς διαχείρισης (άρθρο 96, παρ.1), και γ.3) περιουσία διατιθέμενη σύμφωνα με τα παραπάνω, χωρίς να προσδιορίζεται επαρκώς ούτε ο επιδιωκόμενος σκοπός ούτε να ορίζεται ιδιαίτερος τρόπος διοίκησης (άρθρο 96, παρ.2). Η διάκριση αυτή

παραμένει ουσιαστικά μέχρι και σήμερα, αφού οι διατάξεις αυτές μεταφέρθηκαν και στον ν.4182/2013, που θα εξετάσουμε παρακάτω

δ) στο Β.Δ. 20)12-22)12)1939, το οποίο αφορούσε τον τρόπο κατάρτισης και ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων των κοινωφελών περιουσιών, και του οποίου ορισμένες διατάξεις, ελλείπει της έκδοσης των απαιτούμενων υπουργικών αποφάσεων σύμφωνα με το Ν.4182/2013, εξακολουθούν να θεωρούνται σε ισχύ.

3.3 Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο

Με την ψήφιση του Ν.4182/2013 έλαβε τέλος μια πολύχρονη προσπάθεια που κατέβαλε η Ελληνική Πολιτεία για τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των κοινωφελών περιουσιών. Αφετηρία αυτής της προσπάθειας, σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του ανωτέρω νόμου, ήταν η αναθεώρηση του Συντάγματος του 2001, με την οποία προβλέπεται η σύνταξη και τήρηση Μητρώου κοινωφελών περιουσιών. Έτσι, μετά τη συγκρότηση ειδικών νομοπαρασκευαστικών επιτροπών και την υποβολή σχεδίων (2003, 2004, 2011) τον Οκτώβριο του 2012 συγκροτήθηκε νέα επιτροπή η οποία υπέβαλε το σχέδιο με βάση το οποίο καταρτίστηκε και ψηφίστηκε ο νόμος 4182/2013.

3.3.1 Το άρθρο 109 του Συντάγματος της Ελλάδας

Η προστασία της βούλησης του δωρητή ή διαθέτη για την πραγματοποίηση εθνικών ή κοινωφελών σκοπών βρίσκει την υψηλότερη προστασία μέσα από τη συνταγματική της κατοχύρωση. Έτσι, σύμφωνα με το Σύνταγμα της Ελλάδος, όπως αυτό αναθεωρήθηκε με το Ψήφισμα της 25^{ης} Νοεμβρίου 2019, και πιο συγκεκριμένα με το άρθρο 109, προβλέπονται με σαφήνεια τα ακόλουθα:

(α) η επιμέλεια του κράτους για την προστασία και κατοχύρωση της βούλησης του διαθέτη ή δωρητή στην πραγματοποίηση κοινωφελών σκοπών ή πράξεων υπέρ του Δημοσίου,

(β) η δυνατότητα μεταβολής του τρόπου διάθεσης της περιουσίας που καταλείφθηκε ή δωρήθηκε με **δικαστική απόφαση**, όταν είναι απόλυτα ή κατά το μεγαλύτερο μέρος της απραγματοποίητη η βούληση του διαθέτη/δωρητή ή ακόμα αν μπορεί να ικανοποιηθεί πληρέστερα με τη μεταβολή της **εκμετάλλευσης, όπως ορίζει νόμος**

στην καθοριζόμενη από το δωρητή ή διαθέτη περιοχή ή στην ευρύτερη περιφέρειά της,

(γ) η διευκρίνιση ότι η ανωτέρω εξαιρετική μεταβολή μπορεί να γίνει πλέον και με τη διάθεση της περιουσίας είτε για τον ίδιο σκοπό είτε για άλλο κοινωφελή

(δ) η δημιουργία του Μητρώου κληροδοτημάτων

Σύμφωνα με τον Κ. Γεωργόπουλο (Γεωργόπουλος, 2001, σσ. 601-602), οι διατάξεις αυτές στοχεύουν στην ενίσχυση της ελευθερίας της οικονομικής δραστηριότητας, με την προστασία της ελεύθερης βούλησης του δωρητή ή διαθέτη.

3.3.2 Ο Κώδικας Κοινωφελών Περιουσιών (Ν.4182/2013)

Αναφερθήκαμε παραπάνω στο Α.Ν.2039/1939, που για πάρα πολλά χρόνια ρύθμιζε νομοθετικά τα περί κοινωφελών περιουσιών και κληροδοτημάτων. Η ισχύς του νόμου αυτού έλαβε τέλος με την ψήφιση του Ν.4182/2013 με τίτλο «Κώδικας κοινωφελών περιουσιών, σχολαζουσών κληρονομιών και λοιπές διατάξεις». Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του νόμου, οι βασικοί άξονες της νομοθετικής πρωτοβουλίας ήταν:

- ο εκσυγχρονισμός του νομοθετικού πλαισίου:
 - μέσω της αποκέντρωσης της εποπτείας, με την ενίσχυση των αρμοδιοτήτων των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων
 - μέσω της θέσπισης χρήσης σύγχρονων ηλεκτρονικών μέσων, με τη συνταγματικά προβλεπόμενη καθιέρωση του Μητρώου Κοινωφελών Περιουσιών και του Μητρώου Σχολαζουσών Κληρονομιών
- η καταγραφή των ήδη υφιστάμενων κοινωφελών περιουσιών, μέσω της λειτουργίας του Μητρώου
- ο έλεγχος της τήρησης των σκοπών που ορίζουν οι διαθέτες, μέσω της καθιέρωσης τακτικών, σε ετήσια βάση, ελέγχων των κοινωφελών περιουσιών, με τη σύμπραξη και ιδιωτικών πιστοποιημένων ελεγκτών
- η συνετή (ή χρηστή όπως αναφέρει) διαχείριση των περιουσιών με ιδιαίτερη σημασία στον κατασταλτικό έλεγχο και την επιβολή ποινών στις περιπτώσεις που διαπιστώνεται η κακοδιαχείρισή τους από τους εντεταλμένους διαχειριστές

- με την καθιέρωση γρήγορων και ταυτόχρονα αποτελεσματικών διαδικασιών για την άσκηση του προληπτικού ελέγχου των πράξεων των διοικητικών οργάνων των περιουσιών και των εκκαθαριστών
- η απλούστευση των διαδικασιών
 - με τον περιορισμό των περιπτώσεων που είναι απαραίτητη η γνωμοδότηση του Συμβουλίου Κοινοφελών Περιουσιών
 - με την εισαγωγή νέων διαδικασιών, πιο ευέλικτων, για την αποτελεσματική διαχείριση και αξιοποίηση της περιουσίας
 - με την ύπαρξη ασφαλιστικών δικλίδων για την διαφύλαξη του δημόσιου συμφέροντος και των τιμωμένων νομικών προσώπων

Σκοπός του νόμου αυτού είναι η τήρηση των υποχρεώσεων που το Κράτος αναλαμβάνει διαχρονικά έναντι των διαθετών ή των δωρητών των περιουσιών, δηλαδή το σεβασμό και την τιμή της υπόσχεσης προς αυτούς για τήρηση της επιθυμίας τους σχετικά με τον τρόπο αξιοποίησης της περιουσίας και την επίτευξη του ορισθέντος σκοπού.

Ο νόμος διαρθρώνεται σε δεκαπέντε (15) κεφάλαια και εκατόν δύο (102) άρθρα, με σημαντικότερες τις διατάξεις:

- (α) του άρθρου 1, με τους ορισμούς των σημαντικότερων εννοιών του νόμου
- (β) του άρθρου 2, σχετικά με την κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ του Υπουργού Οικονομικών και της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης
- (γ) του άρθρου 24, σχετικά με την εκποίηση και την εκμίσθωση ακινήτων
- (δ) του άρθρου 30, σχετικά με την καταβολή αμοιβών και τη διενέργεια δαπανών
- (ε) του άρθρου 48, σχετικά με τη σύναψη συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών
- (στ) του έβδομου κεφαλαίου (άρθρα 50-60), στο οποίο περιλαμβάνονται οι ρυθμιστικές διατάξεις για τα κοινωφελή ιδρύματα (συμπληρωματικά με τις διατάξεις των άρθρων 108 και επόμενων του ΑΚ) και τα κεφάλαια αυτοτελούς διαχείρισης, που είναι και οι σπουδαιότερες, σε έκταση και αντικείμενο, περιπτώσεις κατάλειψης περιουσίας, και περιλαμβάνει τα παρακάτω:

1. το άρθρο 50, με το οποίο ορίζονται με σαφήνεια οι κανόνες για τη διάκριση των ιδρυμάτων από τις υπόλοιπες κοινωφελείς περιουσίες
2. το άρθρο 51, με το οποίο καθορίζεται η υποχρέωση έκδοσης προεδρικού διατάγματος τόσο για την έγκριση σύστασης όσο και για τη διάλυση ενός ιδρύματος,
3. το άρθρο 52, με το οποίο ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τον οργανισμό του ιδρύματος,
4. το άρθρο 53, με το οποίο αντιμετωπίζονται ζητήματα της εποπτείας τους
5. το άρθρο 54, με το οποίο από τη μία ορίζεται η διαδικασία συγχώνευσης ιδρυμάτων και από την άλλη η σύναψη συμβάσεων στα πλαίσια της εκπλήρωσης των σκοπών τους.
6. το άρθρο 55, με το οποίο αντιμετωπίζεται η περίπτωση περιουσίας που καταλείπεται σε ίδρυμα για την εκπλήρωση περισσότερων του ενός σκοπών χωρίς να προκύπτει η κατανομή από τη συστατική πράξη και η περίπτωση εγκατάστασης ιδρύματος ως συγκληρονόμος.
7. το άρθρο 56, με το οποίο ρυθμίζονται διάφορα ζητήματα χορήγησης υποτροφιών από τα ιδρύματα,
8. το άρθρο 57, με το οποίο προβλέπεται η παραχώρηση της δυνατότητας σε ένα ή περισσότερα ιδρύματα σύστασης ειδικών φορέων αξιοποίησης της περιουσίας τους ή η ανάθεση αυτής σε ήδη υφιστάμενους φορείς
9. το άρθρο 58, με το οποίο ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τις διαχειριστικές πράξεις των ιδρυμάτων (εκποιήσεις και εκμισθώσεις ακινήτων, αναθέσεις έργων, συμβάσεις προμηθειών και παροχής υπηρεσιών, αποδοχές προσωπικού).
10. το άρθρο 59, με το οποίο προβλέπεται η υποχρέωση των διοικητών και των διαχειριστών ιδρυμάτων για τη σύνταξη των οικονομικών τους καταστάσεων, δηλαδή την κατάρτιση προϋπολογισμών και την υποβολή απολογισμών και ισολογισμών, καθώς και του σχεδίου αξιοποίησης και διαχείρισης της περιουσίας τους, και τέλος
11. το άρθρο 60, με το οποίο ρυθμίζονται διάφορα θέματα δαπανών και πιστώσεων.

(ζ) του άρθρου 67, για τη διαχείριση των καταθέσεων

(η) του άρθρου 68, για την παροχή πληροφοριών από τρίτους στους διαχειριστές των περιουσιών

(θ) του άρθρου 71, σχετικά με τις πειθαρχικές κυρώσεις και διοικητικές κυρώσεις των εμπλεκομένων στη διαχείριση των περιουσιών

(θ) του άρθρου 73, για τα βιβλία και στοιχεία των περιουσιών

3.4 Τα κληροδοτήματα στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.: Μια πρώτη προσέγγιση

Σύμφωνα με το νόμο 3852/2010, οι Δήμοι και οι Περιφέρειες αποτελούν τον πρώτο και δεύτερο βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης αντίστοιχα και είναι «αυτοδιοικούμενα κατά τόπο» **νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου**, ενώ με το άρθρο 14 του νόμου 4270/2014, οι Ο.Τ.Α. περιλαμβάνονται, όσον αφορά την εφαρμογή των γενικών αρχών δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας και των διατάξεων του δημόσιου λογιστικού, στο **Δημόσιο τομέα**, στους «**λοιπούς φορείς Γενικής Κυβέρνησης**» και πιο συγκεκριμένα στον **Υποτομέα Ο.Τ.Α.**. Ακόμα, το άρθρο 102 του Συντάγματος παρέχει στους Ο.Τ.Α. την αρμοδιότητα για τη διοίκηση των τοπικών τους υποθέσεων, καθώς και διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, ενώ το Κράτος οφείλει να τους εξασφαλίζει την οικονομική αυτοτέλεια και τους απαραίτητους πόρους για την εκπλήρωση της αποστολής τους αλλά και την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, ενώ ταυτόχρονα εποπτεύει τη λειτουργία τους, ασκώντας αποκλειστικά έλεγχο νομιμότητας, χωρίς να παρεμποδίζει την ανάπτυξη πρωτοβουλιών και την ελεύθερη δράση τους.

Οι κοινωφελείς περιουσίες που εντάσσονται στα πλαίσια λειτουργίας ενός Ο.Τ.Α. βοηθούν σημαντικά, μέσα από την ορθή διαχείρισή τους, κυρίως στην εκπλήρωση των κοινωνικών και φιλανθρωπικών σκοπών του, αλλά και στην ενίσχυση της εκπαίδευσης, σύμφωνα με την εκάστοτε βούληση του διαθέτη / δωρητή. Παράλληλα όμως συντελείται μία εκούσια κοινωνικοποίηση της ατομικής ιδιοκτησίας του διαθέτη ή δωρητή που έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της δημοτικής περιουσίας είτε σε πάγιο εξοπλισμό (ακίνητα, κ.α.) είτε σε τίτλους απόδοσης και χρηματικά διαθέσιμα, πάντα με τον περιορισμό της πραγματοποίησης της θέλησής του. Επίσης, η πραγματοποίηση των σκοπών των Κληροδοτημάτων δημιουργεί στους Ο.Τ.Α. τη δυνατότητα εξοικονόμησης πόρων που θα διέθεταν από τα ίδια έσοδά τους για τους σκοπούς αυτούς και τη μεταφορά τους σε άλλες δραστηριότητες.

3.5 Η διοίκηση των κληροδοτημάτων

Αρχικά θα πρέπει να διακρίνουμε, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 50 του Κ.Κοιν.Π., τα αυτοτελή ιδρύματα από τα κεφάλαια αυτοτελούς διαχείρισης που δημιουργούνται στους Ο.Τ.Α.. Στην πρώτη περίπτωση η διοίκηση του Κληροδοτήματος ασκείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στη συστατική πράξη, σε εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 50 του Ν.4182/2013, δεδομένου ότι ο διαθέτης / δωρητής προέβλεψε εκτός από το σκοπό και τον ιδιαίτερο τρόπο διοίκησης της περιουσίας. Εδώ λοιπόν έχουμε ξεκάθαρα την περίπτωση σύστασης αυτοτελούς νομικού προσώπου, με αυτόνομη νομική προσωπικότητα. Συνεπώς η διοίκηση του ιδρύματος ασκείται από το νομικό πρόσωπο που συστήνεται, μέσω του οργάνου διοίκησής του, δηλαδή του **διοικητικού του συμβουλίου**.

Στη δεύτερη περίπτωση, αυτή δηλαδή του κεφαλαίου αυτοτελούς διαχείρισης, δεν υφίσταται αυθύπαρκτο νομικό πρόσωπο, αλλά ομάδα περιουσίας εντός υφιστάμενου νομικού προσώπου με διακεκριμένη διαχείριση. Συνεπώς στους ΟΤΑ οι αποφάσεις για τη διαχείριση της περιουσίας αυτής λαμβάνονται από το αρμόδιο όργανο διοίκησης του Δήμου. Κι εδώ τίθεται ένα βασικό ερώτημα: ποιο είναι το αρμόδιο όργανο διοίκησης των κληροδοτημάτων του Δήμου;

Με έγγραφό του, το Υπουργείο Εσωτερικών διευκρινίζει ότι «...σε περίπτωση που τα όργανα διοίκησης και διαχείρισης των κληροδοτημάτων δεν ορίζονται ρητώς στην οικεία συστατική τους πράξη ή δεν συνάγονται από τις διατάξεις του ν.4182/2013, τότε ως τελευταία επιλογή, ως όργανο που μπορεί να λάβει αποφάσεις είναι η **οικονομική επιτροπή** του Δήμου, η οποία σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 72 του ν.3852/10 είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον έλεγχο της οικονομικής λειτουργίας του Δήμου...»¹⁵. Την ίδια άποψη φαίνεται να ενστερνίζεται και η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας αναφέροντας σε έγγραφό της ότι «...Τα συγκεκριμένα κεφάλαια λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του α.ν.2039/39 και όχι του Δ.Κ.Κ. ή του Ν.3852/2010, χωριστά από τη λοιπή περιουσία του Δήμου, βάσει ειδικών προϋπολογισμών και απολογισμών, που εγκρίνονται από την Οικονομική Επιτροπή, ενεργούσα ως Διαχειριστική Επιτροπή του κάθε Κληροδοτήματος...»¹⁶. Σε άλλο έγγραφό του όμως, το Υπουργείο Εσωτερικών αναφέρει ότι «...Εάν από το

¹⁵ Το υπ' αριθμ. πρωτ.39726/21-05-2019/Υπουργείο Εσωτερικών/Τμήμα Οικονομικής Διαχείρισης και Προϋπολογισμού

¹⁶ Το υπ' αριθμ. πρωτ.2747/26-11-2014/Κ.Ε.Δ.Ε./Νομική Υπηρεσία

κανονιστικό πλαίσιο περί οικονομικής διοίκησης των Δήμων δεν προβλέπεται ρητά η σύσταση επιτροπής κληροδοτημάτων, εναπόκειται στην αποφασιστική αρμοδιότητα του ίδιου του Δήμου να κρίνει, εκτιμώντας τις πραγματικές συνθήκες, εάν απαιτείται σύσταση τέτοιας επιτροπής. Η σχετική απόφαση θα ληφθεί τηρουμένου του πλαισίου που διέπει τη σύσταση επιτροπών από Δήμο...»¹⁷

Από την άλλη, το Ελεγκτικό Συνέδριο σε απόφασή του αναφέρει ότι «...η ως άνω περιουσία (κληροδοτήμα) ως “κεφάλαιο αυτοτελούς διαχείρισης” διακρίνεται από τη λοιπή περιουσία του Δήμου..., η δε διαχείρισή της εμπίπτει στην αρμοδιότητα του οικείου **δημοτικού συμβουλίου**»¹⁸. Επί της διαφωνίας αυτής, αναφέρεται (Κωνσταντάκου, 2019, σσ. 9-10) ότι «όταν σε Δήμο συστήνεται υποτελές ίδρυμα, την διοίκησή του ασκούν τα δημοτικά όργανα που διαχειρίζονται και την υπόλοιπη περιουσία του, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις...» Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι θα πρέπει να ανατρέξουμε στις αρμοδιότητες των διοικητικών οργάνων των Δήμων. Έτσι, σύμφωνα με τον ν.3852/2010 (Πρόγραμμα «Καλλικράτης») όπως ισχύει σήμερα:

- με το άρθρο 65 «Αρμοδιότητες του Δημοτικού Συμβουλίου» ορίζεται το Δημοτικό Συμβούλιο ως το όργανο που αποφασίζει για όλα τα θέματα του Δήμου, εκτός από αυτά που από το νόμο ανήκουν στην αρμοδιότητα είτε του Δημάρχου είτε άλλου οργάνου ή το ίδιο το Συμβούλιο μεταβίβασε σε επιτροπή του. Σημειώνεται ότι η ίδια σχεδόν διάταξη αποτυπώνεται στο άρθρο 93 του ΔΚΚ
- με το άρθρο 72 «Αρμοδιότητες Οικονομικής Επιτροπής Δήμων», στην Οικονομική Επιτροπή περιέρχονται οι αρμοδιότητες της έγκρισης των οικονομικών καταστάσεων του Δήμου και των νομικών του προσώπων (προϋπολογισμοί, ισολογισμοί, απολογισμοί, κα), της εισήγησης στο Δημοτικό Συμβούλιο του σχεδίου αξιοποίησης της δημοτικής περιουσίας και εκτέλεσής του, της κατάρτισης των όρων και σύνταξης διακηρύξεων για τη διεξαγωγή και επικύρωση δημοπρασιών και διαγωνισμών ανεξαρτήτως είδους (προμήθειες, υπηρεσίες, έργα, μελέτες) και της απόφασης αποδοχής δωρεών, κληρονομιών ή κληροδοσιών από το Δήμο. Εδώ, υπάρχουν σημαντικές διαφορές με της

¹⁷ Το υπ' αριθμ. πρωτ.28363/20-09-2016/Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης/ Τμήμα Οικονομικής Διαχείρισης και Προϋπολογισμού

¹⁸ Απόφαση 5242/11-02-2015 Δεύτερης Σύνοψης Ελάσσονος Ολομέλειας Ελεγκτικού Συνεδρίου

αρμοδιότητες της Δημοτικής Επιτροπής του ΔΚΚ, κυρίως όσον αφορά τον προέλεγχο του απολογισμού και όχι την έγκρισή του, την απουσία των διατάξεων για τις οικονομικές καταστάσεις των νομικών προσώπων και το σχέδιο αξιοποίησης της δημοτικής περιουσίας.

- με το άρθρο 163 «Αρμοδιότητες του Περιφερειακού Συμβουλίου» ορίζεται ότι μέλη του Περιφερειακού Συμβουλίου μπορούν να συμμετέχουν στη διοίκηση ενός κληροδοτήματος όταν προβλέπεται από τη συστατική πράξη του η συμμετοχή μελών του, καταργούμενου με το νόμο αυτό, νομαρχιακού συμβουλίου και έχει την έδρα του στην περιφερειακή ενότητα εκλογής τους
- με το άρθρο 176 «Αρμοδιότητες οικονομικής επιτροπής περιφερειών» περιέχονται στην Οικονομική Επιτροπή των Περιφερειών οι δραστηριότητες έγκρισης των οικονομικών καταστάσεων της Περιφέρειας και των νομικών της προσώπων, η εισήγηση του σχεδίου αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας της, η αποδοχή δωρεών, κληρονομιών και κληροδοσιών προς την Περιφέρεια.

Στο σημείο αυτό αξίζει να προσθέσουμε την παρατήρηση ότι, σύμφωνα με τα άρθρα 81 και 82 του Ν.3852/2010 (Καλλικράτης), οι πρόεδροι κοινοτήτων συμμετέχουν στη διοίκηση κληροδοτήματος με έδρα την κοινότητα στην οποία ασκούν τα καθήκοντά τους, στις περιπτώσεις που προβλέπεται από τις διατάξεις του Ν. 2539/1997 (Α' 244) ή τη συστατική του πράξη, η συμμετοχή Προέδρου τοπικού συμβουλίου ή Δημάρχου Δήμου ο οποίος καταργείται με τον παρόντα νόμο. Τις ίδιες αρμοδιότητες έχουν και τα μέλη τοπικού συμβουλίου, σύμφωνα με το άρθρο 83 του Ν.3852/2010, στις περιπτώσεις που προβλέπεται από το ν. 2539/1997 ή την πράξη σύστασής του κληροδοτήματος, η συμμετοχή μελών τοπικού συμβουλίου ή μελών του δημοτικού συμβουλίου Δήμου ο οποίος καταργείται με τον παρόντα νόμο. Ο Ν.2539/1997 (Σχέδιο «Καποδίστριας») αναφέρει (παρ.4 περ. α' του άρθρου 6) ότι «...ο πρόεδρος του ή και μέλη του συμμετέχουν στη διοίκηση κληροδοτήματος στην οποία, αντίστοιχα προβλέπεται σύμφωνα με την πράξη σύστασής του η συμμετοχή του δημάρχου του καταργούμενου Δήμου ή προέδρου της καταργούμενης κοινότητας, δημοτικών ή κοινοτικών συμβούλων. Στην περίπτωση που το κληροδοτήμα αποτελεί κεφάλαιο αυτοτελούς διαχείρισης τις πράξεις διαχείρισης εκδίδει η δημοτική επιτροπή¹⁹ μετά από σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου κοινότητας».

¹⁹ Έχει πλέον αντικατασταθεί ως όργανο από την Οικονομική Επιτροπή, με τον ν.3852/2010.

Από τα παραπάνω, θα μπορούσαμε να εξάγουμε με σχετική επιφύλαξη, λόγω της πολυνομίας και της επικάλυψης των νομοθετικών διατάξεων, το συμπέρασμα ότι από το σύνολο των διαχειριστικών πράξεων των Κεφαλαίων Αυτοτελούς Διαχείρισης, η **Οικονομική Επιτροπή** έχει την αρμοδιότητα της έγκρισης των οικονομικών καταστάσεων (προϋπολογισμός, απολογισμός, ισολογισμός) των Κληροδοτημάτων, τη σύνταξη του σχεδίου αξιοποίησης της περιουσίας τους, την ανάθεση έργων, μελετών, προμηθειών και υπηρεσιών τους, ενώ από την άλλη το **Δημοτικό / Περιφερειακό Συμβούλιο** είναι αρμόδιο για την απόφαση μίσθωσης ή εκποίησης ακινήτων ή τη διαχείριση της κινητής περιουσίας, δεδομένου ότι δεν προκύπτει η ανάθεση αυτής της αρμοδιότητας από το νόμο σε άλλα όργανα του Δήμου. Εναλλακτικά, ο Ο.Τ.Α. μπορεί να αποφασίσει την εκχώρηση των αρμοδιοτήτων των οργάνων του σε **επιτροπή** που θα συσταθεί. Τέλος, όπου προβλέπεται από τη συστατική πράξη δημοτικού κληροδοτήματος, συμμετέχει ο Πρόεδρος ή και μέλη της κοινότητας της «έδρας» της κοινωφελούς περιουσίας.

3.6 Η οικονομική διαχείριση των κληροδοτημάτων

Η οικονομική διαχείριση των Κληροδοτημάτων των Ο.Τ.Α. βασίζεται σε δύο πυλώνες: από τη μία βρίσκονται οι διατάξεις του Κ.Κοιν.Π. (Ν.4182/2013) και από την άλλη οι αντίστοιχες διατάξεις που αφορούν την οικονομική διαχείριση των Ο.Τ.Α. (π.χ. Β.Δ.17.5/15.6.1959, Π.Δ.315/1999), με τις πρώτες να έχουν τη μεγαλύτερη βαρύτητα, αλλά να αφήνουν κενά σε αρκετές πτυχές της καθημερινής διαχείρισης των Κληροδοτημάτων, όπως θα φανεί και κατωτέρω.

3.6.1 Οι Οικονομικές καταστάσεις των κληροδοτημάτων

Σύμφωνα με το άρθρο 59 του Κ.Κοιν.Π., κάθε κοινωφελής περιουσία πρέπει να υποβάλλει τις παρακάτω οικονομικές καταστάσεις:

(α) Προϋπολογισμός

Πρόκειται για βασική έννοια του Δημόσιου Λογιστικού, και στην ουσία αποτελεί τη διοικητική απόφαση προσδιορισμού των εσόδων και των εξόδων του οικονομικού έτους που αφορά, παρέχοντας τη νομική και διοικητική εξουσιοδότηση για την είσπραξη των εσόδων και τη εκτέλεση των δαπανών μέσα στα όρια των εγγεγραμμένων σε αυτόν πιστώσεων. Υποβάλλεται για έγκριση ένα τρίμηνο πριν από

την έναρξη του οικονομικού έτους (συνήθως δηλαδή μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου) στην αρμόδια αρχή, η οποία έχει την εκ του νόμου δυνατότητα να τροποποιήσει τα ποσά των εσόδων και εξόδων που αναγράφονται σε αυτόν ή να εγγράψει νέους κωδικούς για λόγους νομιμότητας ή συμφωνίας με το σκοπό του κληροδοτήματος ή για την διατήρηση του εύλογου μέτρου. Σε περίπτωση αδικαιολόγητης καθυστέρησης στην υποβολή του, η αρμόδια αρχή μπορεί να ειδοποιήσει τα πιστωτικά ιδρύματα να αρνηθούν την απόδοση των καταθέσεων στα κληροδοτήματα ή την εκτέλεση εντολής πληρωμής σε βάρος των καταθέσεων αυτών. Μέχρι την έγκρισή του, η διοίκηση της κοινωφελούς περιουσίας μπορεί να ενεργείται με βάση τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό του προηγούμενου έτους, ενώ αν παρέλθει χρονικό διάστημα τεσσάρων (4) μηνών από την υποβολή του χωρίς έγκριση από την αρμόδια αρχή, τεκμαίρεται ότι αυτή έχει δοθεί.

Σύμφωνα με το άρθρο 60 του Κ.Κοιν.Π., δεν επιτρέπεται καμία μεταβολή ή μεταφορά πιστώσεων από κεφάλαιο σε κεφάλαιο ή από άρθρο σε άρθρο του προϋπολογισμού, χωρίς την έγκριση της αρμόδιας αρχής, εκτός και αν πρόκειται για δαπάνη που προέκυψε από λόγους ανωτέρας βίας ή λόγω απρόβλεπτων αναγκών για την εξυπηρέτηση του σκοπού του κληροδοτήματος, οπότε η Αρχή μπορεί εντός δεκαπέντε (15) ημερών να εγκρίνει σχετικό αίτημα. Σε περίπτωση που εκτελούνται με τον προϋπολογισμό περισσότεροι του ενός σκοποί, το κληροδοτήμα υποχρεούται να τους εμφανίσει σε ιδιαίτερα κεφάλαια.

Η σύνταξή του γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο προεδρικό διάταγμα της παραγράφου 2 του άρθρου 73 του Κώδικα, του οποίου η έκδοση εκκρεμεί! Επίσης, σύμφωνα με την παρ.5 του άρθρου 59 του Κώδικα, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να ορίζονται οι λεπτομέρειες για την κατάρτιση και το περιεχόμενο των οικονομικών καταστάσεων, η οποία επίσης δεν έχει εκδοθεί ακόμα! Η καθυστέρηση αυτή στην έκδοση των ανωτέρω νομοθετικών πράξεων έχει προκαλέσει ποικίλα προβλήματα στους Ο.Τ.Α., δεδομένου ότι δεν είναι ξεκάθαρο αν για την κατάρτιση του προϋπολογισμού θα πρέπει να τηρείται η κωδικοποίηση εσόδων και εξόδων για τους Ο.Τ.Α. ή αυτούς που προέβλεπε η σχετική εγκύκλιος αριθ.32/1948 του Υπουργείου των Οικονομικών, δεδομένου ότι σύμφωνα με τις μεταβατικές διατάξεις του Κ.Κοιν.Π. (παρ.4 του άρθρου 82) «...μέχρι την έκδοση των προεδρικών διαταγμάτων και λοιπών κανονιστικών πράξεων που προβλέπονται στον παρόντα νόμο, ισχύουν ανάλογα οι μέχρι τώρα διέπουσες τα αντίστοιχα ζητήματα

διατάξεις, εφόσον δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος Κώδικα...». Εκείνο που είναι όμως απόλυτα ξεκαθαρισμένο από την πλευρά του Υπουργείου Εσωτερικών, με πλήθος εγγράφων προς διάφορους Ο.Τ.Α.²⁰, είναι ότι δεν επιτρέπεται καμία αναλυτική εγγραφή των εσόδων ή των εξόδων των κληροδοτημάτων στους προϋπολογισμούς των Δήμων ή των Περιφερειών, παρά μόνο η υποχρεωτική εγγραφή του συνόλου (και μόνο αυτού) των εσόδων και εξόδων, σύμφωνα με τις κατ' έτος σχετικές οδηγίες, δηλαδή:

- η εγγραφή του συνόλου των εσόδων σε **ανεπτυγμένη** μορφή του ΚΑΕ **1421** «Εσοδα από κληρονομίες, κληροδοσίες»
- η εγγραφή του συνόλου των εξόδων στον ΚΑΕ **6739** «Λοιπές προαιρετικές πληρωμές για μεταβιβάσεις πληρωμών σε τρίτους»

Όσον αφορά το ταμειακό υπόλοιπο των κεφαλαίων αυτοτελούς διαχείρισης, το Υπουργείο με το υπ' αριθμ. πρωτ.26463/04-11-2013 έγγραφό του συνιστά την αναγραφή του σε διακριτό ΚΑΕ της ομάδας 5 «Χρηματικό Υπόλοιπο» και μάλιστα σε ανεπτυγμένη μορφή. Όμως σε μεταγενέστερα έγγραφα του (τελευταίο το υπ' αριθμ. πρωτ.40229/2016/30-05-2017) τονίζει ότι τα χρηματικά διαθέσιμα των κληροδοτημάτων δεν θεωρούνται χρηματικά διαθέσιμα του Δήμου και δεν παρακολουθούνται στη γενική λογιστική ως τέτοια. Αυτό σημαίνει ότι δεν θα πρέπει να αναγράφονται και στην ομάδα 5 των Ο.Τ.Α., διότι σε διαφορετική περίπτωση θα είχαμε ασυμφωνία μεταξύ του χρηματικού υπολοίπου της ταμειακής διαχείρισής τους και του λογαριασμού 38 «Χρηματικά Διαθέσιμα» της Γενικής Λογιστικής.

Τυχόν αναμόρφωση του προϋπολογισμού γίνεται με τη διαδικασία που προβλέπεται και για τη σύνταξή του, δηλαδή με τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 59 του Ν.4182/2013, και σε καμία περίπτωση δεν ακολουθείται αυτή για το δημοτικό προϋπολογισμό²¹

Τα κληροδοτήματα είναι υποχρεωμένα να αναρτούν τον προϋπολογισμό τους, όπως και τις άλλες οικονομικές καταστάσεις, στο διαδικτυακό τους τόπο, εφόσον αυτός υπάρχει, ενώ παράλληλα δημοσιεύονται, με φροντίδα των αρμόδιων αρχών, στο διαδικτυακό τόπο του Μητρώου Κοινοφελών Περιουσιών (μετά την καταχώρησή του

²⁰ Ενδεικτικά, με τα υπ' αριθμ. πρωτ. 24643/04-11-2013, 11943/03-04-2014, 9363/04-05-2016, 27409/20-09-2016, 28363/20-09-2016, 3807/03-03-2017, 40229/2016/30-05-2017, 39726/21-05-2019 έγγραφα του και τις κατ' έτος οδηγίες σύνταξης των Προϋπολογισμών

²¹ Το με αριθμ. πρωτ. 28363/20-09-2016 έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών

σε αυτό). Η μη ανάρτηση στο διαδίκτυο του εγκεκριμένου προϋπολογισμού συνιστά παράβαση υποχρέωσης που τιμωρείται με πρόστιμο μέχρι δέκα χιλιάδες ευρώ.

(β) Απολογισμός

Είναι μία λογιστική κατάσταση (για το ευρύτερο Δημόσιο αποτελεί επίσης μια διοικητική πράξη, ενώ για το Κράτος αποτελεί νόμο) με την οποία αποτυπώνονται τα αποτελέσματα εκτέλεσης του Προϋπολογισμού των εσόδων και εξόδων ενός φορέα μέσα σε ένα διαχειριστικό έτος. Αποτελεί επίσης ένα εργαλείο ελέγχου της διοίκησης και της διαχείρισης του κληροδοτήματος, ως προς την επίτευξη των σκοπών του και, δεδομένου ότι αναφέρεται στο παρελθόν, οφείλει και πρέπει να είναι απόλυτα ακριβής στα οικονομικά του στοιχεία. Τα έσοδα και τα έξοδα στον απολογισμό οφείλουν να αποτυπώνονται με την ίδια κωδικοποίηση και διάταξη με αυτή του προϋπολογισμού. Συνοδεύεται, σύμφωνα με παλαιότερη σχετική εγκύκλιο²², από την απόφαση της διοίκησης της περιουσίας περί έγκρισης του απολογισμού και από σχετική αιτιολογική έκθεση, στην οποία αναλύεται κατ' άρθρο η πραγματοποίηση των εσόδων και εξόδων του.

Υποβάλλεται εντός τεσσάρων (4) μηνών από τη λήξη της οικονομικής χρήσης, μαζί με τον ισολογισμό, και αναρτάται επίσης στο διαδικτυακό τόπο του, εφόσον υπάρχει, και στο διαδικτυακό τόπο του Μητρώου Κοινοφελών Περιουσιών. Η μη υποβολή του ή η καθυστερημένη υποβολή του προς την αρμόδια αρχή επιφέρει τις ίδιες πειθαρχικές κυρώσεις που ισχύουν αντίστοιχα και για τον προϋπολογισμό.

(γ) Ισολογισμός

Αποτελεί μια παρουσίαση της οικονομικής κατάστασης ή θέσης ενός οργανισμού σε δεδομένη χρονική στιγμή, η οποία συνήθως συμπίπτει με τη λήξη του διαχειριστικού έτους. Αποτελείται από δύο σκέλη: το Ενεργητικό, το οποίο περιλαμβάνει τα διάφορα περιουσιακά στοιχεία του κληροδοτήματος, τις απαιτήσεις και τα χρηματικά διαθέσιμα, και από το Παθητικό, το οποίο περιλαμβάνει τις υποχρεώσεις του κληροδοτήματος και τη διαφορά μεταξύ Ενεργητικού και Παθητικού (καθαρή θέση) που αποτελεί το «κεφάλαιο» του κληροδοτήματος. Υποβάλλεται μαζί με τον Απολογισμό στην αρμόδια αρχή σε δύο (2) αντίτυπα και δημοσιεύεται επίσης στο

²² Εγκύκλιος υπ' αριθμ.32/1948 του Υπουργείου των Οικονομικών

διαδικτυακό τόπο του κληροδοτήματος και σε αυτόν του Μητρώου Κοινοφελών Περιουσιών.

Τα στοιχεία των ισολογισμών των κοινοφελών περιουσιών των Ο.Τ.Α. δεν περιλαμβάνονται σε αυτά του ισολογισμού του Δήμου, σύμφωνα με την άποψη του Υπουργείου Εσωτερικών²³

(δ) Σχέδιο διαχείρισης και αξιοποίησης της περιουσίας

Υποβάλλεται ανά διετία, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 59 του Κ.Κοιν.Π., στην αρμόδια αρχή. Δεν προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου αυτού η δημοσιότητά του, αλλά και δεν υπάρχει νομοθετική πρόβλεψη για την επιβολή πειθαρχικών κυρώσεων για τη μη υποβολή του. Δεν προβλέπονταν από τις προϊσχύουσες διατάξεις η κατάρτιση και υποβολή του, ούτε και έχουν δοθεί οδηγίες για την κατάρτισή του.

3.6.2 Η Ταμειακή διαχείριση των κληροδοτημάτων

(α) Βιβλία και Στοιχεία

Σύμφωνα με το άρθρο 73 του Κ.Κοιν.Π., για κάθε κοινοφελή περιουσία τηρούνται ειδικά βιβλία και εκδίδονται ειδικά στοιχεία. Παρά την νομοθετική πρόβλεψη για έκδοση σχετικής απόφασης του Υπουργού Οικονομικών που θα καθόριζε με λεπτομέρεια το είδος και το περιεχόμενο των βιβλίων και των στοιχείων αυτών εντός τριών μηνών από την ψήφιση του νόμου, η απόφαση αυτή δεν έχει εκδοθεί μετά την πάροδο εννέα ολόκληρων ετών. Έτσι, σε συνδυασμό με την παράγραφο 4 του άρθρου 82 του Κ.Κοιν.Π. περί διατήρησης σε ισχύ των μέχρι τούδε ισχυουσών κανονιστικών πράξεων μέχρι την έκδοση των αντίστοιχων προβλεπόμενων, θεωρείται ότι παραμένει σε ισχύ το Β.Δ. 20/12-22/12/1939 (ΦΕΚ 552 Α'), σύμφωνα με το άρθρο 4 του οποίου, για τα ιδρύματα και τα κεφάλαια αυτοτελούς διαχείρισης προβλέπεται η τήρηση **βιβλίου λογιστικής παρακολούθησης**, στο οποίο καταχωρούνται τα έσοδα και τα έξοδα της χρήσης κατά χρονολογική σειρά. Στο ίδιο βιβλίο προβλέπεται η τήρηση **ξεχωριστής μερίδας για κάθε περιουσιακό στοιχείο**, στην οποία καταχωρείται κάθε μεταβολή που επέρχεται σε αυτό κατά τη διάρκεια της χρήσης. Τα ιδρύματα επίσης οφείλουν να τηρούν (α) βιβλίο εισερχομένων και εξερχομένων

²³ ο.π. υπ' αριθμ. πρωτ.28363/20-09-2016

εγγράφων, (β) αριθμημένο στέλεχος διπλοτύπων εισπραξης, (γ) αριθμημένο στέλεχος διπλοτύπων ενταλμάτων πληρωμής, (δ) βιβλίο πρακτικών συνεδριάσεων και (ε) ειδικά βιβλία αναλόγως του σκοπού του κληροδοτήματος.

Από την άλλη, με την υπ' αριθμ. Δ.Κ.Π. 0017661 ΕΞ 2014/24-12-2014 έγγραφη απάντησή του, το Υπουργείο Οικονομικών σημειώνει ότι «...Όσον αφορά την ταμειακή διαχείριση του κληροδοτήματος, την εξόφληση των χρηματικών ενταλμάτων, τον ορισμό επιτροπών αξιολόγησης και παραλαβής, την έκδοση χρηματικών ενταλμάτων και γραμματίων εισπραξης, την παρακράτηση και απόδοση φόρου εισοδήματος και λοιπών κρατήσεων καθώς και λοιπά ζητήματα διαδικαστικού χαρακτήρα θα γίνονται με τη διαδικασία που προβλέπεται να γίνονται από τους **ίδιους τους Δήμους**...». Συνεπώς, όσον αφορά τους Ο.Τ.Α., η ταμειακή διαχείριση των κληροδοτημάτων τους θα πρέπει να ακολουθεί, μέχρι την έκδοση της σχετικής απόφασης του Υπουργού Οικονομικών, τα οριζόμενα στις σχετικές διατάξεις του Β.Δ. 17-5/15-6-59 περί έκδοσης γραμματίων εισπραξης για την εισπραξη των εσόδων και ενταλμάτων πληρωμής για την πληρωμή των δαπανών.

(β) Χρηματικά διαθέσιμα

Δεδομένης της αυτοτελούς διαχείρισης κάθε κοινωφελούς περιουσίας, το Υπουργείο Οικονομικών επισημαίνει ότι τα χρηματικά διαθέσιμα των κληροδοτημάτων πρέπει να είναι κατατεθειμένα σε ξεχωριστούς λογαριασμούς από αυτούς του υπερκείμενου νομικού προσώπου²⁴. Σύμφωνα με το άρθρο 67 του Κώδικα, οι καταθέσεις των κοινωφελών περιουσιών σε πιστωτικά ιδρύματα γίνονται σε έντοκη κατάθεση όψεως, ταμειευτηρίου ή προθεσμιακή, με ενημέρωση της αρμόδιας αρχής για την τυχόν ύπαρξη πέραν του ενός λογαριασμών με σχετική αιτιολόγηση. Σύμφωνα επίσης με το Υπουργείο Οικονομικών²⁵ οι κοινωφελείς περιουσίες είναι υποχρεωμένες σε κατάθεση των χρηματικών διαθεσίμων τους μόνο σε λογαριασμούς της ημεδαπής, ενώ πέραν των ακινήτων και των τραπεζικών καταθέσεων δεν επιτρέπεται η επένδυση των χρηματικών ποσών που προέρχονται από τις περιουσίες σε άλλες μορφές επένδυσης (ομόλογα, έντοκα γραμμάτια, μετοχές εταιρειών κ.α.), εκτός και

²⁴Το υπ' αριθμ. πρωτ..138399 ΕΞ 2020/04-12-2020/Υπουργείο Οικονομικών/Δνση Κοινωφελών Περιουσιών τμ.Β'

²⁵ Το υπ' αριθμ. πρωτ.. Δ.Κ.Π. Β 0020363 ΕΞ 2016 /23-12-2016 του Β' Τμήματος της Διεύθυνσης Κοινωφελών Περιουσιών, με το οποίο κοινοποιείται η 200/2016 γνωμοδότηση του ΝΣΚ

αν αυτό προβλέπεται ρητά από τη συστατική τους πράξη, οπότε δεν χρειάζεται καν η προηγούμενη έγκριση της αρμόδιας αρχής, αλλά απλή γνωστοποίηση σε αυτήν.

Τέλος, τα κληροδοτήματα δεν μπορούν να τύχουν χρηματοδότησης από το υπερκείμενο νομικό πρόσωπο, σύμφωνα με σειρά εγγράφων του Υπουργείου Εσωτερικών²⁶, δεδομένου ότι δεν προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία η δυνατότητα αυτή για κανένα λόγο.

(γ) Διαχειριστικές πράξεις

Θα πρέπει αρχικά να τονίσουμε ότι η είσπραξη εσόδων και, κυρίως, η πληρωμή δαπανών πρέπει να γίνονται πάντα σύμφωνα με τις αντίστοιχες προβλέψεις του Προϋπολογισμού, με μοναδική εξαίρεση την εξόφληση χρεών προς το Δημόσιο, για τις οποίες δεν απαιτείται η αναγραφή των ποσών σε αυτόν²⁷.

Για την είσπραξη των εσόδων δεν απαιτείται κάποια ιδιαίτερη διαδικασία, πλην της έκδοσης των σχετικών παραστατικών είσπραξης. Για την διενέργεια όμως των σχετικών δαπανών, απαιτούνται διαδικασίες ανάλογα με το ύψος και το είδος της δαπάνης.

Για τη διενέργεια των δαπανών προμηθειών και υπηρεσιών, το άρθρο 58 του Κ.Κοιν.Π. παραπέμπει στις διατάξεις του άρθρου 42 του Κώδικα. Έτσι δημιουργούνται πέντε κατηγορίες αναθέσεων δαπανών:

(α) Για συμβάσεις προμηθειών ή υπηρεσιών με προϋπολογισμό μικρότερο ή ίσο με χίλια (1.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., η διοίκηση προσφεύγει **απευθείας** στον προμηθευτή της επιλογής της, **χωρίς να απαιτείται η σύναψη σύμβασης**

(β) Για συμβάσεις προμηθειών ή υπηρεσιών με προϋπολογισμό μέχρι πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., η διοίκηση προσφεύγει **μετά από συνοπτική έρευνα αγοράς σε απευθείας ανάθεση** της δαπάνης στον προμηθευτή της επιλογής της, **καταρτίζοντας σχετική σύμβαση**

(γ) Για συμβάσεις προμηθειών ή υπηρεσιών με προϋπολογισμό μέχρι είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., η διοίκηση προσφεύγει **μετά από τη λήψη τριών**

²⁶ Τα υπ' αριθμ. πρωτ.39726/21-05-2019, 25005/04-04-2019, 56324/15-10-2019

²⁷ Παράγραφος 2 του άρθρου 60 του Κ.Κοιν.Π.

τουλάχιστον έγγραφων προσφορών σε απευθείας ανάθεση της δαπάνης στον προμηθευτή της επιλογής της, **καταρτίζοντας σχετική σύμβαση**

(δ) Για συμβάσεις προμηθειών ή υπηρεσιών με προϋπολογισμό μέχρι εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., η διοίκηση επιλέγει τον ανάδοχο της δαπάνης με **πρόχειρο διαγωνισμό** κατόπιν **πρόσκλησης σε τρεις (3) τουλάχιστον προμηθευτές με αντικείμενο συναφές με το αντικείμενο της δημοπρασίας** και με κριτήριο **τη χαμηλότερη τιμή** προσφοράς, η οποία όμως έχει κριθεί αποδεκτή με βάση τις τεχνικές προδιαγραφές και τους όρους της προκήρυξης

(ε) Για συμβάσεις προμηθειών ή υπηρεσιών με προϋπολογισμό άνω των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., η διοίκηση επιλέγει τον ανάδοχο της δαπάνης με **ανοικτό διαγωνισμό**, κατόπιν **δημοσίευσης στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών και σε κάθε άλλη ιστοσελίδα που κρίνεται σκόπιμο, είκοσι (20) μέρες πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού** και με κριτήριο **τη χαμηλότερη τιμή** προσφοράς, η οποία όμως έχει κριθεί αποδεκτή με βάση τις τεχνικές προδιαγραφές και τους όρους της προκήρυξης.

Στις περιπτώσεις που επιβάλλεται η πραγματοποίηση δαπάνης για λόγους κατεπείγοντος, μπορεί να επιτρέπεται από την αρμόδια αρχή, με αιτιολογημένη απόφασή της, η σύναψη ή τροποποίηση σύμβασης χωρίς διαγωνισμό. Επίσης, για την προμήθεια έργων τέχνης ή συγγραμμάτων **στα πλαίσια εκτέλεσης του σκοπού**, επιτρέπεται η άνευ προϋποθέσεων σύναψη σύμβασης με ευθύνη της διοίκησης της περιουσίας και με απλή ενημέρωση της αρμόδιας αρχής.

Για τη διενέργεια έργων και μελετών που αφορούν την ανοικοδόμηση, την ανακαίνιση, την επισκευή και τη συντήρηση ακινήτων, το άρθρο 58 του Κώδικα παραπέμπει στις διατάξεις του άρθρου 45, αν και δίνεται η δυνατότητα στο κράτος για την έκδοση ΚΥΑ περί έγκρισης Κανονισμού Ανάθεσης και Εκτέλεσης Έργων Ιδρυμάτων, η οποία δεν έχει εκδοθεί μέχρι σήμερα. Σύμφωνα λοιπόν με το άρθρο 45 του Κώδικα, για την πραγματοποίηση ενός έργου σε κοινωφελή περιουσία, απαιτούνται κατά σειρά:

Για την ανάθεση έργου

(α) η υποβολή πρότασης σχετικά με το υπό εκτέλεση έργο από τη διοίκηση στην αρμόδια αρχή, που συνοδεύεται από προμελέτη του έργου με προϋπολογισμό

(β) η διαβίβαση της πρότασης από την αρχή στο αρμόδιο, εκ του σκοπού της περιουσίας, Υπουργείο, συνοδευόμενη από τις απόψεις της σχετικά με την επάρκεια της περιουσίας και την δυνατότητα διάθεσής της για το έργο αυτό (να συνάδει με το σκοπό του). Αν από το σκοπό της περιουσίας τα συναρμόδια Υπουργεία είναι πέραν του ενός, η αρχή είτε αποστέλλει το σχετικό φάκελο στο αρμόδιο **για το συγκεκριμένο έργο** Υπουργείο (π.χ. το Υπουργείο Υγείας όταν αφορά την ανέγερση νοσοκομείου) είτε στο σύνολο των συναρμόδιων υπουργείων όταν αφορά **ακίνητο επενδυτικού χαρακτήρα**.

(γ) η έγκριση από το Υπουργείο της πρότασης εντός τριών μηνών, με ταυτόχρονο ορισμό του τρόπου ανάθεσης και εκτέλεσης του έργου, σε συμφωνία με τις διατάξεις της συστατικής πράξης. Το Υπουργείο, εφόσον αδυνατεί να υλοποιήσει το έργο, ενημερώνει την αρμόδια αρχή προκειμένου να διερευνήσει τη δυνατότητα υλοποίησης του έργου από άλλο συναρμόδιο υπουργείο ή δημόσιο φορέα με έκδοση σχετικής Κ.Υ.Α. από τον Υπουργό Οικονομικών, τον αρμόδιο Υπουργό εκ του σκοπού και τον εποπτεύοντα το φορέα υλοποίησης Υπουργό. Στην περίπτωση της συναρμοδιότητας των Υπουργείων για τα επενδυτικά ακίνητα, αρκεί η αποδοχή του ενός για την ανάληψη του έργου.

Για την υλοποίηση του έργου

(α) Για έργα προϋπολογισμού έως είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α., συμπεριλαμβανομένης της δαπάνης μελέτης του έργου, το έργο ανατίθεται από τη διοίκηση της περιουσίας με απευθείας ανάθεση, αφού προηγηθεί η αποστολή πρόσκλησης σε ενδιαφερόμενους και η λήψη τουλάχιστον τριών (3) εγγράφων προσφορών, σε αυτόν που υπέβαλε τη χαμηλότερη προσφορά

(β) Για έργα προϋπολογισμού έως εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α., η ανάθεση του έργου γίνεται μετά από πρόχειρο διαγωνισμό είτε από την τεχνική υπηρεσία του αρμόδιου υπουργείου είτε από τη διοίκηση της περιουσίας, αν οι τεχνικές υπηρεσίες του αρμόδιου Υπουργείου δήλωσαν αδυναμία εκτέλεσης ή παρήλθε άπρακτη τρίμηνη περίοδος προθεσμίας. Θα πρέπει να έχει προηγηθεί η εκπόνηση τεχνικής μελέτης του έργου (που θα συμπεριλαμβάνει την αμοιβή του

μελετητή ως τεχνικού συμβούλου και επιβλέποντος μηχανικού για την υποστήριξη της ανάθεσης και εκτέλεσης του έργου) με προϋπολογισμό που δεν θα υπερβαίνει τα δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α., και ανάθεσή της γίνεται αφού προηγηθεί διαπραγμάτευση, μετά την υποβολή τριών (3) τουλάχιστον έγγραφων προσφορών

(γ) Για έργα μεγαλύτερης αξίας έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του Ν.4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)»²⁸

Για την παραλαβή του έργου

Η ποιοτική και ποσοτική παραλαβή κάθε έργου γίνεται, κατόπιν προσκλήσεως της διοίκησης της περιουσίας, από τριμελή επιτροπή που συγκροτεί η αρμόδια αρχή, με μέλη έναν τεχνικό υπάλληλό της, έναν υπάλληλο του αρμόδιου Υπουργείου και ένα τρίτο μέλος με εξειδικευμένες γνώσεις (είτε ιδιώτη είτε δημόσιο υπάλληλο), μέσα σε έξι μήνες από την πρόσκληση, αλλιώς θεωρείται ότι παραλήφθηκε αυτοδίκαια. Μετά την παραλαβή, η διοίκηση οφείλει να αποστείλει στην αρμόδια αρχή απολογισμό του έργου, συνοδευόμενο από τα σχετικά δικαιολογητικά.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί η δυνατότητα που δίνει τόσο το άρθρο 100 του Ν.4412/2016 περί Δημοσίων Συμβάσεων όσο και η παράγραφος 2 του άρθρου 54 του Ν.4182/2013 και το άρθρο 100 του Ν.3852/2010 για τη σύναψη προγραμματικών συμβάσεων των κληροδοτημάτων με το Δημόσιο ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή άλλους επιστημονικούς φορείς για την πραγματοποίηση έργων.

Μια τελευταία παρατήρηση όσον αφορά την διαχείριση των κληροδοτημάτων έχει να κάνει με την «αυτονομία» των εσόδων τους από αυτά των Ο.Τ.Α.. Δεδομένης της αδυναμίας ενσωμάτωσής τους στην ταμειακή διαχείριση του δημόσιου λογιστικού, δεν ακολουθείται η διαδικασία της ταμειακής βεβαίωσης των εσόδων αυτών με τη δημιουργία αντίστοιχων χρηματικών καταλόγων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην υπάρχει η δυνατότητα της λήψης αναγκαστικών μέτρων για την είσπραξή τους σε περίπτωση ύπαρξης ληξιπρόθεσμων οφειλών τρίτων προς το κληροδοτήμα.

²⁸ Στον Κ.Κοιν.Π. αναφέρονται οι διατάξεις των Ν.3316/2005 και Ν.3669/2008, οι οποίοι καταργήθηκαν με την ψήφιση του Ν.4412/2016

3.6.3 Η λογιστική παρακολούθηση των κληροδοτημάτων

Σύμφωνα με την παράγραφο 3 το άρθρου 59 του Ν.4182/2013, η διαχειριστική χρήση των κοινωφελών περιουσιών είναι ετήσια και αντιστοιχεί στο ημερολογιακό έτος, εκτός αν σπουδαίοι λόγοι υπαγορεύουν τη διαφοροποίηση της, οπότε η αρμόδια αρχή μπορεί να εγκρίνει τον ορισμό διαφορετικής διαχειριστικής περιόδου.

Για τα ιδρύματα και τις λοιπές περιουσίες του Κ.Κοιν.Π. προβλέπεται²⁹ η δημιουργία ειδικού κλαδικού λογιστικού σχεδίου, με κωδικούς αριθμούς εσόδων και εξόδων αντίστοιχους με τα Π.Δ.205/1998 «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου έναρξης της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου» και 15/2011 «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου έναρξης της Διπλογραφικής Λογιστικής Τροποποιημένης Ταμειακής Βάσης»³⁰, μετά την έκδοση σχετικού Προεδρικού Διατάγματος, το οποίο δεν έχει εκδοθεί ακόμα, και με το οποίο θα καθορισθεί η έναρξη εφαρμογής του ειδικού κλαδικού λογιστικού σχεδίου και ποιες κατηγορίες κοινωφελών περιουσιών θα υποχρεωθούν στην εφαρμογή του ή θα το εφαρμόσουν προαιρετικά.

Το θέμα της υποχρέωσης τήρησης βιβλίων και στοιχείων του ν.4308/2014 «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις» έχει απασχολήσει, σε περιορισμένο βαθμό όμως, την ελληνική φορολογική διοίκηση. Σε έγγραφό της αναφέρει ότι «... τα κοινωφελή ιδρύματα, κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα, ως οντότητες της παραγράφου 2δ του άρθρου 1 του Ν.4308/2014, όταν δεν εμπίπτουν στην εφαρμογή του άρθρου 156 του Ν.4270/2014 (Λογιστικό Σχέδιο Γενικής Κυβέρνησης) εντάσσονται για λογιστικούς σκοπούς στις «μεγάλες» οντότητες και ως εκ τούτου εφαρμόζουν για την τήρηση των λογιστικών τους αρχείων το **διπλογραφικό λογιστικό σύστημα...**»³¹. Όμως, μετά την τροποποίηση του άρθρου αυτού με το άρθρο 41 του Ν.4410/2016³², δεν υφίσταται τέτοια υποχρέωση, δεδομένου ότι τα κοινωφελή ιδρύματα δεν αναφέρονται πλέον στις οντότητες που εντάσσονται στις διατάξεις του

²⁹ Παράγραφος 2 του άρθρου 73 του Κ.Κοιν.Π.

³⁰ Σημειώνεται ότι η ισχύς των διατάξεων του Π.Δ.15/2011 έληξαν την 31.12.2018 με το Π.Δ.54/2018, ενώ αυτές του Π.Δ. 205/1998 παραμένουν σε ισχύ μέχρι 31/12/2024, σύμφωνα με το άρθρ.123 του Ν.4964/2022, και θα αντικατασταθούν από τις διατάξεις του Π.Δ.54/2018 «Ορισμός του περιεχομένου και του χρόνου έναρξης της εφαρμογής του Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης»

³¹ Αριθμ. πρωτ. Δ15Α 1036030ΕΞ 2016/17-03-2015/Υπουργείο Οικονομικών/Διεύθυνση Εφαρμογής της Φορολογικής Πολιτικής και Νομοθεσίας/Αυτοτελές Τμήμα Κ.Φ.Α.Σ.

³² Η περίπτωση δ' της παρ.2 του άρθρου 1 του Ν.4308/2014 έχει πλέον διαμορφωθεί ως ακολούθως: «... δ) Οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143) οι οποίοι μέχρι τη θέση σε ισχύ του παρόντος είχαν την υποχρέωση εφαρμογής του Π.Δ. 1123/1980 (Α' 283)...»

νόμου αυτού, συνεπώς δεν είναι υπόχρεες σε τήρηση του διπλογραφικού συστήματος με βάση το νόμο αυτό.

3.7 Η διαχείριση της ακίνητης περιουσίας των κληροδοτημάτων

3.7.1 Αγορά ακινήτων

Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 58 του Κ.Κοιν.Π. η απόκτηση ακίνητης περιουσίας από τα ιδρύματα εγκρίνεται από την αρμόδια αρχή, η οποία επιτρέπει την αγορά ακινήτου είτε κατόπιν διαπραγμάτευσης είτε με άλλο νόμιμο τρόπο, όπως η ανταλλαγή, η συμμετοχή σε πλειστηριασμό, η δικαστική ή εκούσια διανομή. Για να εκδοθεί η σχετική εγκριτική απόφαση από την αρχή απαιτείται να αποδεικνύεται ότι προηγουμένως πραγματοποιήθηκε έρευνα αγοράς και αξιολόγηση των χαρακτηριστικών και της σκοπιμότητας του προς απόκτηση ακινήτου.

3.7.2 Εκποίηση ακινήτων

Για τα ακίνητα των κοινωφελών περιουσιών ισχύει γενικά η αρχή διατήρησης του αναπαλλοτρίωτου, δηλαδή απαγορεύεται η εκποίηση των ακινήτων της περιουσίας, εκτός και αν αυτό απαιτείται για την πληρωμή χρεών της κληρονομίας ή προβλέπεται από τη συστατική πράξη. Στις περιπτώσεις που αυτή επιτρέπεται, η διαδικασία περιγράφεται αναλυτικά στην εγκύκλιο ΔΚΠ 1040933 ΕΞ 2014 / Εγκ.1 /06-03-2014 του Υπουργείου Οικονομικών.

Η ακολουθούμενη διαδικασία εκποίησης ακινήτου περιλαμβάνει:

1. την υποβολή αιτήματος από τη διοίκηση της περιουσίας που θα αναφέρει τους λόγους της εκποίησης και στοιχεία για το ύψος του τιμήματος
2. την έγκριση της αρμόδιας αρχής για την εκποίηση, (μετά από γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Κοινωφελών Περιουσιών αν η αξία του ακινήτου υπερβαίνει τις πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ), αφού αξιολογήσει τη νομιμότητα της πώλησης και τη βιωσιμότητα της υλοποίησης του σκοπού της κοινωφελούς περιουσίας μετά την εκποίηση του ακινήτου
3. τη σύνταξη ανακοίνωσης, η οποία θα περιλαμβάνει υποχρεωτικά τουλάχιστον το τίμημα βάσης, τη θέση και την περιγραφή του ακινήτου, τα στοιχεία

επικοινωνίας και την έκθεση πιστοποιημένου εκτιμητή του ν.4512/2013 με βάση την οποία καθορίστηκε το τίμημα βάσης

4. τη συμπλήρωση της ανακοίνωσης από την αρμόδια αρχή με την ημερομηνία ανάρτησης και την ημερομηνία εκπνοής της προθεσμίας
5. την ανάρτηση της ανακοίνωσης από την αρμόδια αρχή στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών επί δύο (2) τουλάχιστον μήνες, με ταυτόχρονη ενημέρωση της διαχείρισης της περιουσίας για την έναρξη της διαδικασίας
6. την παραλαβή προσφορών με κατάρτιση σχετικού πίνακα υποβολής προσφορών
7. την επιλογή του ακινήτου με πρακτικό της διοίκησης της περιουσίας μετά από την πάροδο του διμήνου των προσφορών
8. την υποβολή στην αρμόδια αρχή πλήρους φακέλου,
9. την ανάρτηση από την αρμόδια αρχή του αποτελέσματος της διαδικασίας στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών
10. την έγκριση ή μη του αποτελέσματος από την αρμόδια αρχή

Επιτρέπεται, αν η παραπάνω διαδικασία αποβεί άκαρπη, η ανάθεση της εκποίησης ακινήτου σε μεσίτη.

3.7.3 Εκμίσθωση ακινήτων

Για την εκμίσθωση των ακινήτων, ακολουθούνται οι διατάξεις των παραγράφων 8 έως 10 του άρθρου 24 του Ν.4182/2013 και της ανωτέρω εγκυκλίου, που προβλέπουν:

1. τη σύνταξη ανακοίνωσης, η οποία θα περιλαμβάνει το τίμημα βάσης, το οποίο στην περίπτωση που το προς μίσθωση ακίνητο εκτιμάται από πιστοποιημένο εκτιμητή άνω των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το καθορισμένο από αυτόν μίσθωμα
2. την αποστολή της ανακοίνωσης, έντυπα ή ηλεκτρονικά, στην αρμόδια αρχή, που θα περιλαμβάνει τη θέση και την περιγραφή του ακινήτου, την τιμή εκκίνησης, τη διάρκεια της μίσθωσης, ειδικότερους όρους που θα διέπουν τη μίσθωση, στοιχεία επικοινωνίας, συνοδευόμενη (όταν απαιτείται) από την έκθεση του εκτιμητή

3. την ανάρτηση της ανακοίνωσης από την αρμόδια αρχή στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών για είκοσι (20) τουλάχιστον μέρες
4. την παραλαβή προσφορών με κατάρτιση σχετικού πίνακα υποβολής προσφορών
5. την επιλογή του ακινήτου με πρακτικό της διοίκησης της περιουσίας μετά από την πάροδο είκοσι (20) ημερών
6. την υποβολή πλήρους φακέλου στην αρμόδια αρχή, που περιλαμβάνει το πρακτικό προσφορών και τον πίνακα υποβολής συνοδευόμενα από το σύνολο των δικαιολογητικών
7. την ανάρτηση από την αρμόδια αρχή του αποτελέσματος της διαδικασίας στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών για δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες
8. την έγκριση ή μη του αποτελέσματος από την αρμόδια αρχή

Και στην περίπτωση της μίσθωσης ακινήτου επιτρέπεται, η ανάθεση της μίσθωσης ακινήτου σε μεσίτη, αν αποβεί άκαρπη η παραπάνω διαδικασία.

3.8 Το φορολογικό καθεστώς των κληροδοτημάτων

Και σε αυτό το σημείο έχει σημασία να διακρίνουμε τις κατηγορίες των κοινωφελών περιουσιών, δηλαδή την περίπτωση του αυτοτελούς ιδρύματος και την περίπτωση του κεφαλαίου αυτοτελούς διαχείρισης. Στην πρώτη περίπτωση, θεωρούμε ότι υφίσταται αυθύπαρκτο νομικό πρόσωπο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, και συνεπώς το ίδρυμα υποχρεούται στην έκδοση Αριθμού Φορολογικού Μητρώου για τις φορολογικές συναλλαγές του, στην υποβολή ξεχωριστής φορολογικής δήλωσης και δήλωσης περιουσιακής κατάστασης ακινήτων (εάν υπάρχουν), Στη δεύτερη περίπτωση, αυτή δηλαδή του κεφαλαίου αυτοτελούς διαχείρισης (κληροδοτήματος) δεν υφίσταται αυτοτελής νομική προσωπικότητα (παρ.2 του άρθρου 50 του Κ.Κοιν.Π.), και συνεπώς δεν έχει αυτοτελή φορολογική υποχρέωση, αλλά τα εισοδήματά του φορολογούνται στο όνομα του προσώπου την περιουσία του οποίου προσαυξάνουν, και έχει τη προβλεπόμενη για αυτά φορολογική μεταχείριση. Ακόμα, τα ακίνητά του περιλαμβάνονται στη δήλωση περιουσιακής κατάστασης ακινήτων του υπερκείμενου νομικού προσώπου και ακολουθούν τη φορολογική αντιμετώπιση αυτού. Τέλος, σύμφωνα με τις οδηγίες υποβολής της φορολογικής δήλωσης νομικών προσώπων έτους 2022 που έχει αναρτήσει η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων στην

ιστοσελίδα της, τα νομικά πρόσωπα τα οποία ασκούν τη διαχείριση κληροδοτημάτων υποχρεούνται στην υποβολή ξεχωριστής δήλωσης μίσθωσης ακινήτων (Έντυπο Ε2) και εξ αυτού του λόγου η δήλωση φορολογίας εισοδήματός τους υποβάλλεται χειρόγραφα στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία.

3.9 Οι έλεγχοι των κληροδοτημάτων

Οι αρμόδιοι φορείς για τη διενέργεια των ελέγχων των κοινωφελών περιουσιών, όπως έχουν καθορισθεί με διάφορες νομοθετικές διατάξεις είναι:

(α) Αρμόδια αρχή

Η αρμόδια αρχή (Υπουργείο Οικονομικών ή Αποκεντρωμένη Διοίκηση) έχει, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Κοιν.Π., τη συνταγματική υποχρέωση της διασφάλισης της επακριβούς εκτέλεσης της βούλησης του διαθέτη ή του δωρητή (άρθρο 2). Ασκεί κατά κύριο λόγο την εποπτεία στα ιδρύματα και τα κεφάλαια αυτοτελούς διαχείρισης, μετά την εκκαθάρισή τους (άρθρο 50), αλλά και σε όσα κοινωφελή ιδρύματα εξαιρούνται με ειδικές διατάξεις από την εποπτεία της, ασκεί έλεγχο στον προϋπολογισμό και στον απολογισμό τους. Μπορεί με αίτησή της προς τη Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων να ζητά οποτεδήποτε τη διενέργεια δειγματοληπτικού ελέγχου (άρθρο 59). Τέλος, ασκεί διοικητικό έλεγχο σε διαδικασίες πράξεων επί ακινήτων (αγορά, εκποίηση, εκμίσθωση) (άρθρο 24) και χορήγησης υποτροφιών (άρθρο 56).

(β) Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων

Μετά την ψήφιση του Ν.2454/2014 «*Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας στο πλαίσιο εφαρμογής του ν. 4046/2012 και άλλες διατάξεις*» και με την παράγραφο Ε. του Άρθρου Πρώτου του νόμου αυτού, καταργήθηκε η Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Επιθεώρησης και οι αρμοδιότητές της αναφορικά με τον έλεγχο των εθνικών, κληροδοτημάτων, των κοινωφελών περιουσιών και ιδρυμάτων μεταφέρθηκε στη Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομικών. Αυτή έχει μέχρι και σήμερα την κύρια ελεγκτική αρμοδιότητα στην άσκηση τακτικών ελέγχων προκειμένου να διαπιστωθεί η τήρηση της ισχύουσας νομοθεσίας από τις εποπτεύουσες υπηρεσίες καθώς και η ορθή διαχείρισή τους είτε βρίσκονται στο στάδιο της εκκαθάρισης είτε στο στάδιο της εποπτείας. Ακόμα έχει

την αρμοδιότητα για την πραγματοποίηση έκτακτων διαχειριστικών ελέγχων κατόπιν εντολής του Υπουργού Οικονομικών ή της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας ή αιτήματος άλλων διοικητικών φορέων, μετά από καταγγελίες για ατασθαλίες ή διαχειριστικές ανωμαλίες σε κοινωφελείς περιουσίες, προκειμένου να διαπιστωθεί η χρηστή τους διοίκηση³³.

(γ) Εθνική Αρχή Διαφάνειας

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 83 του Ν.4622/2019 «*Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης*» η Εθνική Αρχή Διαφάνειας έχει την αρμοδιότητα της διενέργειας ελέγχων, επανελέγχων, επιθεωρήσεων και ερευνών, καθώς και της αυτεπάγγελτης παραγγελίας της διενέργειας επιθεωρήσεων, ελέγχων και ερευνών από άλλες μονάδες με αρμοδιότητα ελέγχου που δεν εντάσσονται στην Αρχή, στο σύνολο των φορέων και υπηρεσιών της Γενικής Κυβέρνησης, περιλαμβανομένων των Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, των επιχειρήσεών τους και των εποπτευόμενων από αυτούς Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ.. Η διαδικασία της διενέργειας των ελέγχων αυτών περιγράφεται στην υπ' αριθμ. 38867 ΕΞ 2020/08-04-2020 (ΦΕΚ 1519 Β' /22-04-2020) απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών.

(δ) Ελεγκτικά γραφεία

Είναι το βασικό ελεγκτικό εργαλείο του Κ.Κοιν.Π., αλλά πρακτικά δεν έχουν λειτουργήσει μέχρι και σήμερα, ούτε έχουν εκδοθεί οι απαιτούμενες, για τη λειτουργία τους, υπουργικές αποφάσεις. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 59 του Κώδικα, στα ιδρύματα και τα κληροδοτήματα διενεργείται διαχειριστικός έλεγχος από τα ελεγκτικά γραφεία ανά τετραετία. Δίνεται η δυνατότητα στον Υπουργό Οικονομικών, με την έκδοση σχετικής απόφασης (η οποία δεν έχει εκδοθεί μέχρι σήμερα) να περιορίζει τη διενέργεια του διαχειριστικού ελέγχου από τα ελεγκτικά γραφεία στις περιουσίες με ετήσια έσοδα άνω των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ ή με ενεργητικό άνω των δύο εκατομμυρίων (2.000.000) ευρώ.

Στην περίπτωση διαπίστωσης από τα ελεγκτικά γραφεία ατασθαλιών στη διαχείριση ή παράβαση του νόμου, η σχετική έκθεση διαβιβάζεται στη Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων, η οποία διεξάγει εξ υπαρχής έλεγχο και προβαίνει στο

³³ <https://www.minfin.gr/web/31351/dieuthynse-programmatismou-kai-syntonismou-elenchon>

σχετικό καταλογισμό, ενώ στην περίπτωση της διαπίστωσης ελλειμμάτων, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 152 του Ν.4270/2014 περί ευθύνης δημοσίου υπόλογου.

Κλείνοντας την ενότητα αυτή, κρίνουμε σκόπιμο να παραθέσουμε ορισμένες διευκρινίσεις σχετικά με την αρμοδιότητα των ελληνικών δικαστικών αρχών επί θεμάτων των κοινωφελών περιουσιών. Έτσι, σύμφωνα με σχετική εισήγηση (Κωνσταντάκου, 2019):

(α) τα Εφετεία της έδρας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης που εποπτεύει την κοινωφελή περιουσία ή το Εφετείο Αθηνών αν η περιουσία υπάγεται στην εποπτεία του Υπουργού Οικονομικών, έχουν καταρχήν αρμοδιότητα να άρουν τις αμφισβητήσεις ως προς την ερμηνεία της βούλησης του διαθέτη ή δωρητή, να βεβαιώσουν την αδυναμία εκπλήρωσης της βούλησης του, να μεταβάλουν το σκοπό ή να ορίσουν επωφελέστερο τρόπο αξιοποίησης και διαχείρισης της περιουσίας

(β) το Συμβούλιο της Επικρατείας ασκεί ακυρωτικό έλεγχο επί διοικητικών πράξεων με τις οποίες το κράτος επεμβαίνει στη σύνθεση ή τον τρόπο λειτουργίας των διοικητικών συμβουλίων ιδρυμάτων που συστήνονται για κοινωφελή σκοπό

(γ) το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει δικαιοδοσία επί εφέσεων κατά καταλογιστικών πράξεων που εκδίδει είτε το Υπουργείο Οικονομικών είτε οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις σε βάρος εκκαθαριστών, εκτελεστών διαθηκών και διοικητών ιδρυμάτων, μέσω των οποίων καταλείπονται περιουσιακά στοιχεία υπέρ κοινωφελών σκοπών.

4. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ: Μελέτη περίπτωσης «Κληροδότημα Φωκίωνος και Μοσχούλας Πλυτά του Δήμου Τήνου»

4.1 Εισαγωγή

Μετά το πέρας της θεωρητικής παρουσίασης του πλαισίου λειτουργίας των κοινωφελών περιουσιών, ιδίως στα πλαίσια των Ο.Τ.Α., κρίνουμε σκόπιμο να προχωρήσουμε στην περιπτωσιολογική εξέταση της λειτουργίας μίας κοινωφελούς περιουσίας. Μέσα από την εξέταση αυτή, θα μπορούσαμε να εξάγουμε κάποια συμπεράσματα σχετικά με τη λειτουργικότητα του νομοθετικού πλαισίου, αλλά κυρίως τη δυνατότητα των τοπικών αρχών να διαχειριστούν τις περιουσίες αυτές για την πραγματοποίηση τόσο της βούλησης του διαθέτη όσο και της αποστολής τους ως φορείς άσκησης κοινωνικής πολιτικής.

4.2 Μελέτη περίπτωσης

Στο κεφάλαιο αυτό θα εξετάσουμε την περίπτωση της διοίκησης και διαχείρισης από το Δήμο Τήνου του δημοτικού κληροδοτήματος που φέρει τον τίτλο «Κληροδότημα Φωκίωνος και Μοσχούλας Πλυτά» και θα προβούμε σε αξιολογική κρίση για τη λειτουργία του σύμφωνα με τα ανωτέρω πλαίσια.

Ο Δήμος Τήνου ανήκει στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου. Προέκυψε από την ενοποίηση των Καποδιστριακών Δήμων Τήνου και Εξωμβούργου και της Κοινότητας Πανόρμου, με το πρόγραμμα «Καλλικράτης». Χωρικά περιλαμβάνει το νησί της Τήνου και τις επικείμενες νησίδες. Έδρα του είναι η πόλη της Τήνου και ο πληθυσμός του είναι 8.611 κάτοικοι, σύμφωνα με την απογραφή του 2021.

Η περιουσία του Δήμου Τήνου, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει και περιουσιακά στοιχεία προερχόμενα από κληρονομίες και δωρεές, κάποιες από τις οποίες βαρύνονται με σκοπό (κεφάλαια αυτοτελούς διαχείρισης). Σήμερα ασκεί τη διαχείριση δεκαεπτά (17) κληροδοτημάτων, από τα οποία ενεργά θεωρούνται τα δεκατρία (13), δύο (2) βρίσκονται υπό εκκαθάριση, ένα (1) σε αδράνεια και ένα (1) υπό διάλυση λόγω αδυναμίας εκπλήρωσης του σκοπού του. Από αυτά, ένα από τα

σημαντικότερα και πιο ενεργά είναι το Κληροδότημα Φωκίωνος και Μοσχούλας Πλυτά.

4.2.1 Ιστορικό

Ο Φωκίων Πλυτάς (1840-1908) ήταν Τήνιος έμπορος, ο οποίος δραστηριοποιήθηκε στην Κωνσταντινούπολη και ήταν εξέχον μέλος της ελληνικής κοινότητας της Πόλης. Από δημοσιεύματα της εποχής, φαίνεται να είναι δωρητής και ευεργέτης του Δήμου Τήνου, του Πανελληνίου Ιερού Ιδρύματος Ευαγγελιστρίας Τήνου και πολλών ιερών ναών του νησιού. Παντρεύτηκε τη Μοσχούλα Γάφου, κόρη του Λεωνίδα Γάφου, Δημάρχου Τήνου την περίοδο 1858-1862 και αδελφή των Αντωνίου Γάφου, εμπόρου Τήνου και συνεταίρου του και του Γεωργίου Γάφου, Δημάρχου Τήνου την περίοδο 1898-1912. Η απώλεια της συζύγου του στις 26 Νοεμβρίου 1898 θα τον οδηγήσει στη δημιουργία του ομώνυμου κληροδοτήματος. Έτσι με το δωρητήριο συμβόλαιο με αριθμό 3.034 που συντάχθηκε την 9^η Φεβρουαρίου 1899 από το Συμβολαιογράφου Τήνου Ηλία Αλειφιεράκη, ο Φωκίων Πλυτάς, δια του πληρεξουσίου του και συνεταίρου του Αντωνίου Γάφου, παραχώρησε στο Δήμο Τηνίων ένα οικόπεδο με την επ' αυτού ανεγειρόμενη διώροφη οικοδομή που βρίσκεται στην παραλία της Τήνου, και το οποίο ο δωρητής είχε αποκτήσει μετά από δημόσιο πλειστηριασμό από το Πανελλήνιο Ιερό Ίδρυμα Ευαγγελιστρίας Τήνου το 1887, με τους παρακάτω όρους, όπως αυτοί αναγράφονται στο συμβόλαιο αυτό³⁴:

«1) Τό άνω πάτωμα τής δωρουμένης οίκιας θά χρησιμεύση εις αιῶνα τόν άπαντα ὡς Σχολή Θελέων και θά ὀνομάζεται «Μοσχούλειος Σχολή» τό δέ κάτω πάτωμα θά χρησιμεύη ὡς Δημοτικόν Γραφεῖον ἢ και θά ἐκμισθεῖται ὑπό τοῦ Δήμου Τηνίων κατά τάς διατάξεις τῶν σχετικῶν Νόμων πρός χρῆσιν δημοσίου ἢ ιδιωτικοῦ γραφείου ἢ και καταστήματος (οὐδέποτε ὁμως οἶνοπωλείου ἢ καφενείου) ὅπως διά τῶν εἰσοδημάτων ἢ ἐνοικίων τοῦ κάτω πατώματος συντηρεῖται ἕσαεῖ εἰς καλήν κατάστασιν ἢ ὅλη οἰκοδομή.

2) Διά τάς δαπάνας τής συντηρήσεως τής οἰκοδομῆς και διά τά εἰσοδήματα τοῦ κάτω πατώματος θά τηρεῖται ἴδιος λογαριασμός και θά ἀποτελοῦσιν τά εἰσοδήματα ἰδίαν περιουσίαν τής Σχολῆς, ὡς ἂν αὕτη ἦτο αὐτοτελές και ἀνεξάρτητον νομικόν πρόσωπον διοικούμενον μόνον κατά τάς Διατάξεις τῶν Δημοτικῶν Νόμων.

³⁴ Βλέπε Παράρτημα 2. Δωρητήριο Συμβόλαιο Φωκίωνος Πλυτά, 09-02-1899

3) Έν περιπτώσει καθ'ήν τά εισοδήματα ἢ ἐνοίκια τοῦ Καταστήματος τῆς Σχολῆς ὑπερβαίνουνσι τάς δαπάνας τῆς συντηρήσεως τῆς Σχολῆς, τά πλεονάζοντα θά δαπανῶνται πρός πλουτισμόν τῆς Σχολῆς ἢ καί θά ἀποτελῶσιν Ἀποθεματικόν τῆς Σχολῆς Κεφάλαιον δι' ἐνδεχομένης ἀνάγκας αὐτῆς κατατιθέμενον ἐπί τόκῳ εἰς τήν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος, ἐπί προσωπικὴ εὐθύνη τοῦ κ. Δημάρχου ἢ τοῦ ἀναπληροῦντος αὐτόν. Έν περιπτώσει καθ' ἣν τά ἐνοίκια ἢ εισοδήματα δέν ἤθελον ἐπαρκῆ εἰς τήν συντήρησιν τῆς ὅλης οἰκοδομῆς, ὑποχρεοῦται ἡ Δῆμος νά ἐπισκευάζῃ καί συντηρῇ τήν ὅλην οἰκοδομήν εἰς καλήν κατάστασιν δημοτικὴ δαπάνη.

4) Οὐδεμία δαπάνη θά γίνεται ἄνευ μειοδοτικῆς δημοπρασίας καί ἄνευ ἀποφάσεως τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου.

5) Κατ' ἔτος τὴν 26ην Νοεμβρίου εἰκοστὴν ἔκτην θά τελῇ ὁ Δῆμος ἐκκλησιαστικόν μνημόσυνον, ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τῆς ἀοιδήμου Μοσχούλας Φωκ. Πλυτά...»

Ο πρώτος ὄροφος τοῦ ακινήτου χρησιμοποιήθηκε ὡς Σχολὴ Θελέων μέχρι το 1929 καὶ στη συνέχεια, μετὰ τὴ δημιουργία τῶν «μεικτῶν» δημοτικῶν σχολείων με τὸ Ν.4397/1929, μετατράπηκε σε παράρτημα τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Τήνου, με τὴν πάροδο τῶν ἐτῶν ὅμως ἡ χρῆση τοῦ ἐγίνε περιστασιακὴ καὶ, μετὰ τὴν εμφάνιση σημαντικῶν κτιριακῶν φθορῶν εγκαταλείφθηκε. Το ισόγειο στέγασε μέχρι το 1939 τὰ γραφεῖα τοῦ Δήμου ἢ τῆς Κοινότητος Τήνου, στη συνέχεια ἓνα τμήμα τοῦ εἶχε μετατραπεί σε δημοτικὰ ἀποχωρητήρια, ἐνῶ στη συνέχεια μετατράπηκε σε καταστήματα με σκοπὸ τὴ μίσθωση.

Με τὸ υπ' αριθμ.348/10-09-1930 ὁ Νομικὸς Σύμβουλος τοῦ Υπουργείου Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Π. Αλίκουλης γνωμοδότησε ὅτι με τὴν διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 5 τοῦ Ν.Δ.21/04/1926 τὸ ακίνητο εἶχε περιέλθει στὴν κυριότητα τοῦ οικείου Ταμείου Εκπαιδευτικῆς Πρόνοιας τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου. Το 1939, τὸ Υπουργεῖο Οικονομικῶν, με τὸ Π.5561/03-04-1939 ἐγγράφοῦ τοῦ, σημείωσε ὅτι σύμφωνα με τὴν διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 22 τοῦ Ν.5019/1931 με τὴν ὁποῖες τὰ ακίνητα τῶν ταμείων Εκπαιδευτικῆς Πρόνοιας περιέρχονται στα συνιστάμενα Σχολικὰ Ταμεία, τὸ ακίνητο περιήλθε στὴν κυριότητα τοῦ Σχολικοῦ Ταμείου Τήνου. Το 1986, τὸ Υπουργεῖο Οικονομικῶν με τὸ υπ' αριθμ.Τ.1372/1562/15-09-1986 ἐγγράφοῦ τοῦ γνωμοδότησε ὅτι τὸ Κληροδότημα ἀποτελεῖ κεφάλαιο αὐτοτελοῦς διαχειρίσεως τοῦ Δήμου Τήνου κατὰ τὴν διατάξεις τοῦ ἀρθ.96 παρ.1 τοῦ Α.Ν.2039/1939 καὶ ἡ διαχείρισή τοῦ ἀνήκει σε αὐτόν, ὁ ὁποῖος εἶναι ὑποχρεωμένος στὴν εκπλήρωση τοῦ σκοποῦ, ὅμως με τὸ

υπ' αριθμ.Κ.6640/2039/30-09-1987 νεότερο έγγραφό του επανάφερε τη διαχείριση του Κληροδοτήματος στην Εφορεία Σχολείων Τήνου!

Μετά από δικαστικές διαμάχες και αμέτρητη αλληλογραφία εκατέρωθεν, βάσει των γνωμοδοτήσεων 334/2012 και 433/2013 (κυρίως) του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, έγινε ξεκάθαρο ότι τη διαχείριση των κοινωφελών περιουσιών που καταλείπονται υπέρ των Σχολικών Επιτροπών Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ασκεί ο αντίστοιχος Ο.Τ.Α.. Από τότε μέχρι και σήμερα η διοίκηση και διαχείριση του παραπάνω Κληροδοτήματος γίνεται από το Δήμο Τήνου, διατηρώντας ως σκοπό του Κληροδοτήματος την ενίσχυση του 1^{ου} Δημοτικού Σχολείου Τήνου (διαδόχου της Σχολής Θηλέων μετά τη συγχώνευσή τους το 1929) με τα έσοδα από την εκμετάλλευση των ισογείων καταστημάτων, και την μετατροπή του ορόφου του κτιρίου σε πνευματικό – πολιτιστικό κέντρο του Δήμου.

4.2.2 Οργάνωση και διοίκηση του κληροδοτήματος

Το Κληροδοτήμα Φωκίωνος και Μοσχούλας Πλυτά, από το 2014 οπότε και περιήλθε ξεκάθαρα στη αρμοδιότητα του Δήμου Τήνου, διοικείται κατ' ουσία από την Οικονομική Επιτροπή του Δήμου, η οποία λειτουργεί ως Διαχειριστική Επιτροπή της περιουσίας. Από αυτήν εγκρίνονται όλες οι αποφάσεις ψήφισης πίστωσης και ανάθεσης δαπανών, καθώς και η έγκριση των προϋπολογισμών, απολογισμών και ισολογισμών μετά την ψήφιση του Ν.4625/2019 και συγκεκριμένα την παρ.9 του άρθρου 10 του νόμου, που μεταβίβασε την έγκριση των προϋπολογισμών, των ισολογισμών, των ετησίων προγραμμάτων δράσης και των εκθέσεων πεπραγμένων των νομικών προσώπων και επιχειρήσεων του Δήμου στην Οικονομική Επιτροπή. Μέχρι και τότε, η Οικονομική Επιτροπή του Δήμου προέβαινε στην προέγκριση των οικονομικών καταστάσεων, τις οποίες έφερνε προς ψήφιση στο Δημοτικό Συμβούλιο.

Αρμόδια αρχή για την εποπτεία και τον έλεγχο του κληροδοτήματος είναι η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου, με έδρα τον Πειραιά. Αρμόδιο γραφείο για την παρακολούθηση των κοινωφελών περιουσιών της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου είναι το Τμήμα Δημόσιας Περιουσίας Νοτίου Αιγαίου, που εδρεύει στην Ερμούπολη Σύρου. Σύμφωνα με τα στοιχεία της αρχής, το Κληροδοτήμα έχει αναγγελθεί από το Δήμο Τήνου το 2014, αλλά δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμα η απογραφή του, δηλαδή

δεν έχουν υποβληθεί τα σχετικά ηλεκτρονικά αρχεία με τα συνημμένα δικαιολογητικά που απαιτούνται.

Η διοικητική, λογιστική και οικονομική υποστήριξη παρέχεται σήμερα από έναν υπάλληλο της Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών, ο οποίος ασχολείται με ανάθεση παράλληλων καθηκόντων και με τη διαχείριση όλων των Κληροδοτημάτων του Δήμου.

Το αρχείο του Κληροδοτήματος δεν βρίσκεται συγκεντρωμένο σε ένα σημείο. Τα οικονομικά στοιχεία και η αλληλογραφία της τελευταίας δεκαετίας βρίσκονται στα γραφεία του Δήμου Τήνου, ενώ αυτά των παλαιότερων ετών βρίσκονται σε χώρους του 1^{ου} Δημοτικού Σχολείου, χωρίς να έχουν παραδοθεί σε αυτόν μέχρι σήμερα.

Η οικονομική υπηρεσία έχει υποβάλλει από το 2017 πρόταση για την μεταβολή του σκοπού του διαθέτη, με την τήρηση της νόμιμης διαδικασίας, αλλά μέχρι και σήμερα δεν έχει δρομολογηθεί κάτι τέτοιο. Η Οικονομική Επιτροπή του Δήμου έλαβε απόφαση για τη μεταβολή του σκοπού στα τέλη του 2020³⁵, σύμφωνα με σχετική συνταχθείσα πρόταση από νομικό συνεργάτη του Δήμου, την οποία δεν έκανε δεκτή η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου, και αναμένεται στο εγγύς μέλλον η λήψη νέας σχετικής απόφασης.

4.2.3 Ανάλυση της οικονομικής διαχείρισης του κληροδοτήματος

Όπως είδαμε και ανωτέρω, η περιουσία του Κληροδοτήματος συνίσταται σε ένα διώροφο νεοκλασικό ακίνητο που βρίσκεται στην παραλιακή οδό του εσωτερικού λιμανιού της πόλης της Τήνου, αποτελούμενο στο ισόγειο από τρία (3) καταστήματα και στον όροφο από πρόσφατα ανακαινισμένο χώρο πολιτιστικών δραστηριοτήτων, αποτελούμενο από μία αίθουσα εκδηλώσεων, από ένα χώρο βιβλιοθήκης – γραφείου, μία μικρή κουζίνα και W.C.

Η οικονομική παρακολούθηση του Κληροδοτήματος γίνεται μέσω σχετικής ηλεκτρονικής εφαρμογής που προμηθεύτηκε ο Δήμος, ειδικά για τη διαχείριση των Κληροδοτημάτων. Δυστυχώς η εταιρεία που υποστηρίζει τη λειτουργία της έχει αναστείλει τη δραστηριότητά της, πλην όμως η εφαρμογή εξακολουθεί και παραμένει ενεργή και λειτουργική, ενώ η τεχνική υποστήριξη συνεχίζεται μέσω πρώην

³⁵ Απόφαση 243/2020 της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου Τήνου ΑΔΑ: Ψ96ΧΩΗ6-8Β3

συνεργάτη της εταιρείας, χωρίς επιπλέον κόστος. Δεν εφαρμόζεται άλλο σύστημα λογιστικής παρακολούθησης (διπλογραφικό).

Από τις οικονομικές καταστάσεις που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, το Κληροδοτήμα έχει συντάξει και υποβάλλει Προϋπολογισμούς μέχρι και τη χρήση 2022, ενώ δεν έχει υποβληθεί προς έγκριση ο Προϋπολογισμός του 2023. Οι απολογιστικές καταστάσεις (Απολογισμός και Ισολογισμός) έχουν υποβληθεί μέχρι και τη χρήση 2018, εκκρεμεί δηλαδή η υποβολή των ετών 2019, 2020 και 2021. Ουδέποτε έχει υποβληθεί Σχέδιο διαχείρισης και αξιοποίησης της περιουσίας του. Όλες οι παραπάνω υποβληθείσες καταστάσεις βρίσκονται αναρτημένες στην ιστοσελίδα του Δήμου Τήνου.

Μοναδική πηγή εσόδων είναι τα μισθώματα των τριών ισογείων καταστημάτων, τα οποία αποδίδουν ετησίως το ποσό των τριάντα οκτώ χιλιάδων πεντακοσίων (38.500) ευρώ περίπου, συμπεριλαμβανομένου και του χαρτοσήμου. Το πρώτο κατάστημα παραμένει στη χρήση του μισθωτή από το 1975 μέχρι σήμερα (με αλλαγή στη μισθωτική σχέση λόγω δημιουργίας εταιρείας το 2001), το δεύτερο παραμένει στη χρήση του μισθωτή από το 1971 μέχρι σήμερα (με αλλαγή στη μισθωτική σχέση λόγω δημιουργίας εταιρείας το 1999), και το τρίτο μισθώθηκε το 2012 στο σημερινό μισθωτή μετά από διαγωνιστική διαδικασία.

Στη διάρκεια των προηγούμενων ετών έχει σχηματιστεί ένα σημαντικό αποθεματικό, το οποίο στις 31/12/2021 ανήλθε στο ποσό των διακοσίων τριάντα εννέα χιλιάδων (239.000) ευρώ. Τα χρηματικά διαθέσιμα του Κληροδοτήματος βρίσκονται κατατεθειμένα σε λογαριασμό ταμειυτηρίου ελληνικού πιστωτικού ιδρύματος στο όνομα του Δήμου Τήνου με ονομασία «Δήμος Τήνου – Κληροδοτήμα Φωκίωνος και Μοσχούλας Πλυτά», ξεχωριστό από το λογαριασμό του Δήμου Τήνου.

Για την είσπραξη των εσόδων του, το Κληροδοτήμα εκδίδει παραστατικό με την ονομασία Ένταλμα Είσπραξης, ενώ για την πληρωμή των δαπανών του Ένταλμα Πληρωμής, τα οποία υπογράφονται από τον Προϊστάμενο Οικονομικών Υπηρεσιών του Δήμου, ο οποίος αυτήν την περίοδο είναι επιφορτισμένος και με την παρακολούθηση των κληροδοτημάτων και τον Δήμαρχο (σε άλλη περίπτωση φέρουν και την υπογραφή του εκδότη). Και οι δύο σειρές παραστατικών ξεκινούν κατ' έτος την αρίθμησή τους από τον αριθμό 1 και εκδίδονται μηχανογραφικά από την παραπάνω εφαρμογή. Δεν εκδίδονται άλλα στοιχεία.

Η διαδικασία πραγματοποίησης των δαπανών προμηθειών και υπηρεσιών σήμερα προσομοιάζει σε αυτές του Δήμου, με κάποιες διαφοροποιήσεις ελλείψει σαφούς νομοθετικού πλαισίου. Έτσι, η Οικονομική Υπηρεσία του Δήμου, για την καλύτερη λειτουργία της έχει καταρτίσει τον παρακάτω πίνακα διαδικασιών:

Πίνακας 4.1:

Πίνακας διαδικασιών προμηθειών

A/A	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1	Συγκρότηση επιτροπών προμηθειών και υπηρεσιών	Ίδιες με του Δήμου
2	Υποβολή τεκμηριωμένου αιτήματος με ενδεικτικό προϋπολογισμό και τεχνική περιγραφή προς την Οικονομική Επιτροπή	
3	Απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής περί διάθεσης της σχετικής πίστωσης	Ανάρτηση σε ΔΙΑΥΓΕΙΑ
4	Πρόσκληση υποβολής προσφορών	
5	Παραλαβή προσφορών χωρίς δικαιολογητικά	Για δαπάνες μεταξύ 1.000 € - 2.500 €
-	Παραλαβή προσφορών με δικαιολογητικά (φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα, Υ.Δ. για μη ύπαρξη ποινικών κωλυμάτων)	Για δαπάνες άνω των 2.500 €
6	Πρόσκληση υπογραφής σύμβασης	Για δαπάνες άνω των 1.000 €
7	Σύμβαση προμηθειών ή υπηρεσιών	Για δαπάνες άνω των 1.000€ Ανάρτηση σε ΔΙΑΥΓΕΙΑ
8	Υποβολή του συμφωνητικού στην αρμόδια αρχή για έγκριση	Για δαπάνες άνω των 5.000 €. Ανάρτηση του συμφωνητικού στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ μετά την έγκριση της αρμόδιας αρχής
9	Πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής	Από τις αντίστοιχες επιτροπές του Δήμου
10	Παραλαβή τιμολογίου προμηθευτή	
11	Ένταλμα πληρωμής	Ανάρτηση στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ
-	Βεβαίωση χρηματικού υπολοίπου	

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
12	Παράδοση στην Ταμειακή Υπηρεσία του Δήμου για την πληρωμή	

Για τα μισθωμένα καταστήματα που αναφέρθηκαν παραπάνω, τα τελευταία ιδιωτικά συμφωνητικά ανανέωσης των μισθώσεων καταρτίστηκαν το 2012 και το 2014 και λήγουν το 2024 και 2025, έχουν υποβληθεί στην αρμόδια αρχή και έχουν αναρτηθεί στην σχετική ιστοσελίδα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων ενώ δεν υφίστανται οφειλόμενα μισθώματα.

Το 2010 η Σχολική Επιτροπή του 1^{ου} Δημοτικού Σχολείου, ως τότε Διαχειριστική Επιτροπή του Κληροδοτήματος εξέδωσε οικοδομική άδεια για την εκτέλεση του έργου «Επισκευή πλάκας μεσοπατώματος, εσωτερικές επισκευές – εξωτερικές επισκευές και αντικατάσταση στέγης στη Μοσχούλεια Σχολή Τήνου», το οποίο δεν ολοκληρώθηκε, με αποτέλεσμα το 2013 να επέλθει διάλυση της σύμβασης.

Εικόνα 4.1: Πίσω όψη Μοσχουλείου Σχολής (πριν -μετά). Πηγή: <https://vasartis.com/>

Εικόνα 4.2: Εμπρόσθια όψη Μοσχουλείου Σχολής (πριν - μετά) Πηγή: <https://vasartis.com/>

Έτσι, τον Ιανουάριο του 2017, ο Δήμος Τήνου υπέβαλε πρόταση στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου, για το έργο «Αποπεράτωση επισκευής κτιρίου

«Μοσχούλειος Σχολή» του Δημοτικού Κληροδοτήματος Φωκίωνος και Μοσχούλας Πλυτά στην Τήνο» συνοδευόμενη από αναλυτική περιγραφή του έργου και ενδεικτικό προϋπολογισμό εκατόν οκτώ χιλιάδες πενήντα δύο ευρώ και δεκατρία λεπτά (108.052,13 €). Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση μεταβίβασε το αίτημα εκτέλεσης του έργου στο καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, το οποίο τον Μάιο του 2017 αποφάσισε την έγκριση της πρότασης του Δήμου, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.3 του άρθρου 45 του Ν.4182/2013 και τις διατάξεις του Ν.4412/2016. Στη συνέχεια, τον Οκτώβριο του 2018 ο Δήμος Τήνου προέβη σε ανοικτό ηλεκτρονικό διαγωνισμό με τις διατάξεις του Ν.4412/2016 για το έργο «Αποπεράτωση επισκευής κτιρίου «Μοσχούλειος Σχολή» του Δημοτικού Κληροδοτήματος Φωκίωνος και Μοσχούλας Πλυτά στην Τήνο» συνολικού προϋπολογισμού 108.052,13 € ο οποίος ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο του 2019 με την υπογραφή της σχετικής σύμβασης από τον ανάδοχο, με συνολικό τίμημα εβδομήντα οκτώ χιλιάδες διακόσια σαράντα ευρώ και πενήντα πέντε λεπτά (78.240,55 €). Το έργο έχει ήδη ολοκληρωθεί, αλλά ακόμα δεν έχει γίνει η οριστική παραλαβή του από την αρμόδια επιτροπή.

Οι φορολογικές υποχρεώσεις του Κληροδοτήματος αντιμετωπίζονται ως φορολογικές υποχρεώσεις του Δήμου. Έτσι, τα μισθώματα των ακινήτων που εισπράττονται δηλώνονται με τη δήλωση στοιχείων μισθωμάτων ακινήτων (Έντυπο Ε2) του Δήμου και φορολογούνται στο όνομά του. Στη συνέχεια, ο αρμόδιος υπάλληλος του Δήμου προβαίνει σε εκκαθάριση του φόρου που αντιστοιχεί στο Κληροδοτήμα μέσω σχετικής εφαρμογής και καταβάλλει την αναλογία φόρου του Κληροδοτήματος με την ταυτότητα οφειλής του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων του Δήμου. Η ίδια τακτική ακολουθείται και για την καταβολή του αναλογούντος Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α.), όπου γίνεται ο υπολογισμός κύριου και συμπληρωματικού φόρου που αναλογεί στα ακίνητα του Κληροδοτήματος και αυτός καταβάλλεται με την ταυτότητα οφειλής του αντίστοιχου φόρου για το Δήμο. Για την απόδοση των παρακρατούμενων φόρων, υποβάλλεται η προσήκουσα δήλωση στην σχετική ιστοσελίδα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων με το Α.Φ.Μ. του Δήμου και εξοφλείται η αντίστοιχη ταυτότητα οφειλής

4.2.4 Ανάλυση των οικονομικών δεδομένων του Κληροδοτήματος

Τα οικονομικά δεδομένα του Κληροδοτήματος παρουσιάζονται παρακάτω για τη χρονική περίοδο που τη διαχείρισή του ασκεί ο Δήμος Τήνου:

Πίνακας 4.2:

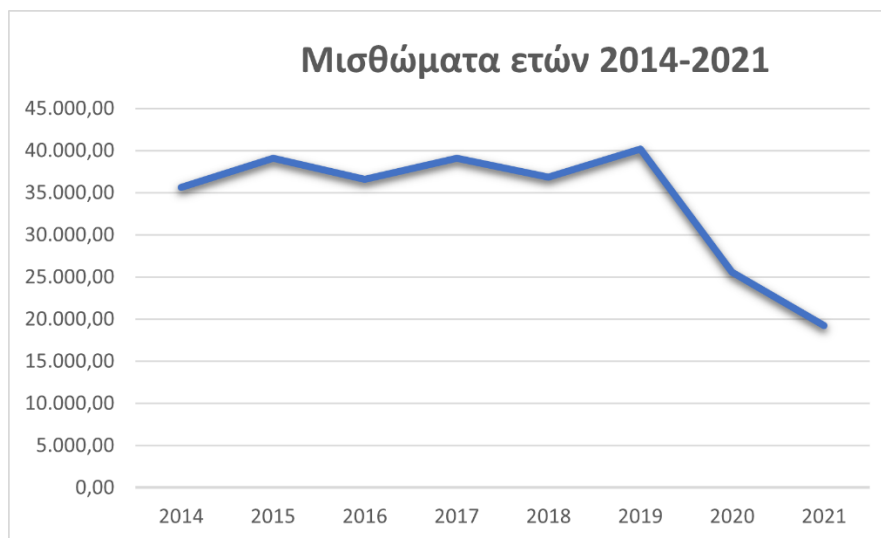
Οικονομικά στοιχεία Κληροδοτήματος Φωκίωνος και Μοσχούλας Πλωτά 2014-2021

ΕΤΟΣ	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	145.396,50	175.079,59	194.092,94	227.478,01	258.397,86	282.146,19	307.266,19	263.496,43
ΕΣΟΔΑ								
Έσοδα από μισθώματα	35.667,80	39.120,20	36.621,40	39.119,10	36.864,42	40.183,14	25.558,09	19.259,59
Τόκοι καταθέσεων	157,30	1.154,80	2.382,07	2.760,46	3.068,09	2.844,15	1.295,68	298,81
Λοιπά έσοδα	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>1.789,19</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>1.143,28</u>	<u>0,00</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	35.825,10	40.275,00	40.792,66	41.879,56	39.932,51	43.027,29	27.997,05	19.558,40
ΕΞΟΔΑ								
Δαπάνες γενικών υπηρεσιών	0,00	16.520,12	2.114,24	2.008,34	3.557,51	2.198,27	11.079,10	2.488,67
Δαπάνες οικονομικών υπηρεσιών	6.142,01	9,00	30,00	30,00	27,00	36,00	49.114,97	33.797,27
Έξοδα πραγματοποίησης σκοπού	0,00	1.086,96	2.863,87	8.527,62	12.239,28	15.673,02	10.241,59	5.665,26
Δαπάνες Π.Ο.Ε.	<u>0,00</u>	<u>3.645,57</u>	<u>2.399,48</u>	<u>393,75</u>	<u>360,39</u>	<u>0,00</u>	<u>1.331,15</u>	<u>2.209,97</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	6.142,01	21.261,65	7.407,59	10.959,71	16.184,18	17.907,29	71.766,81	44.161,17
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	175.079,59	194.092,94	227.478,01	258.397,86	282.146,19	307.266,19	263.496,43	238.893,66

Η πορεία των εσόδων από μισθώματα φαίνεται στο παρακάτω γράφημα:

Εικόνα 4.3:

Έσοδα από μισθώματα 2014-2021

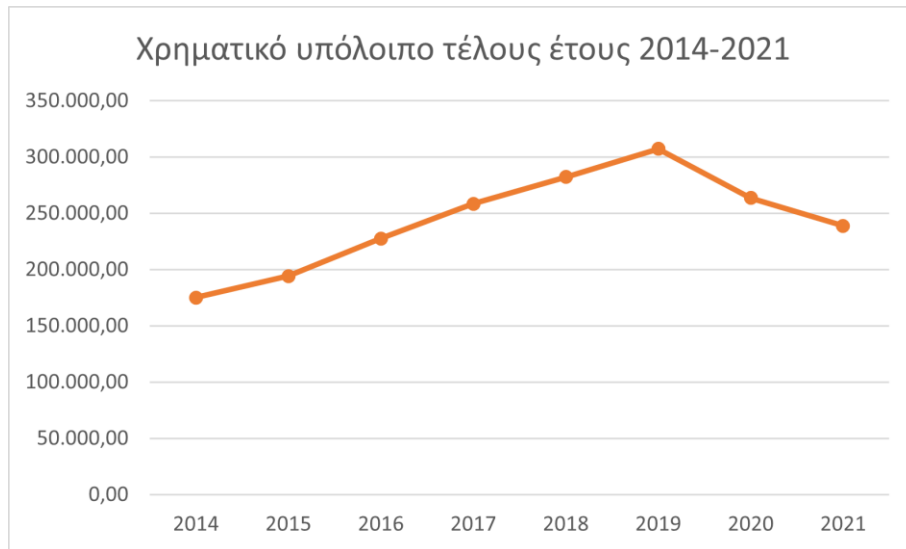

Για τη σωστή ανάγνωση του παραπάνω γραφήματος, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι τα έτη 2020 και 2021 τα μισθώματα ήταν σημαντικά μειωμένα (και για κάποιους μήνες μηδενικά) λόγω των έκτακτων μέτρων που ίσχυσαν στις επαγγελματικές μισθώσεις για τον περιορισμό των συνεπειών από την εμφάνιση του κορονοϊού Covid-19.

Αμέσως παρακάτω φαίνεται η πορεία του χρηματικού υπολοίπου για την ίδια περίοδο:

Εικόνα 4.4:

Εξέλιξη χρηματικού υπολοίπου 2014-2021

Κι εδώ παρατηρείται για τα έτη 2020 και 2021 μια μείωση του χρηματικού υπολοίπου που οφείλεται από τη μία στη μείωση των εσόδων και από την άλλη στην πληρωμή των λογαριασμών για την πραγματοποίηση του έργου ανακατασκευής του κτιρίου της Μοσχουλείου Σχολής.

Η συμμετοχή κάθε μίας κατηγορίας δαπάνης στο σύνολο των εξόδων της περιόδου 2014 – 2021 δίνεται από το παρακάτω διάγραμμα πίτας:

Εικόνα 4.5:

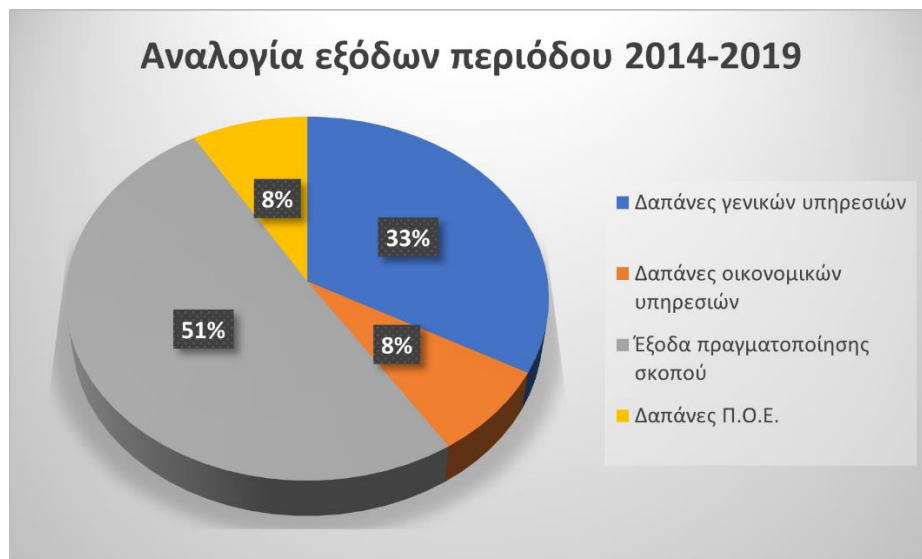
Αναλογία εξόδων ανά κατηγορία 2014-2021

Με μια πρώτη ματιά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι το ποσοστό των εξόδων πραγματοποίησης του σκοπού είναι αρκετά χαμηλό, όμως αυτό συμβαίνει κυρίως λόγω της πραγματοποίησης του έργου της ανακατασκευής του κτιρίου του κληροδοτήματος. Η αντίστοιχη αναλογία για την περίοδο 2014-2019 είναι η ακόλουθη:

Εικόνα 4.6:

Αναλογία εξόδων ανά κατηγορία 2014-2019

όπου το μείγμα δαπανών δίνει σαφώς καλύτερη εικόνα.

Τέλος, στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζουμε τη σχέση εσόδων - εξόδων για την υπό μελέτη περίπτωση:

Εικόνα 4.7:

Σχέση Εσόδων - Εξόδων 2014-2021

4.3 Αποτίμηση ανάλυσης

Από τα παραπάνω στοιχεία μπορούμε να εξάγουμε ορισμένα συμπεράσματα σχετικά με τη διοίκηση και διαχείριση του συγκεκριμένου Κληροδοτήματος:

- Σημαντικό θέμα στο Κληροδοτήμα αυτό είναι η εκκρεμότητα με την ερμηνεία της βούλησης του διαθέτη ως προς το σκοπό του. Η Σχολή Θηλέων που προέβλεπε η συστατική πράξη συγχωνεύθηκε το 1929 με το, μοναδικό τότε, Δημοτικό Σχολείο Τήνου και έκτοτε θεωρείται ότι ο σκοπός του Κληροδοτήματος επιτυγχάνεται με την ενίσχυση της λειτουργίας και τη συντήρηση της συγκεκριμένης σχολικής μονάδας, παρόλο που από το 1950 και μετά έχουν δημιουργηθεί στην πόλη της Τήνου δύο ακόμα δημοτικά σχολεία, ενώ λειτουργούν και άλλα δύο εκτός πόλεως, ένα στο χωριό Λουτρά της Δημοτικής Ενότητας Εξωμβούργου και ένα στο χωριό Πύργος της Δημοτικής Ενότητας Πανόρμου. Μέχρι πρόσφατα δεν είχε γίνει καμία προσπάθεια από καμία διοίκηση της περιουσίας για την υποβολή πρότασης στο αρμόδιο Εφετείο Αιγαίου για την αλλαγή του σκοπού, όπως προβλέπει ο νόμος, ενώ και η πρώτη προσπάθεια που έγινε το 2020 απέβη άκαρπη, αφού η αρμόδια αρχή θεώρησε ότι η πρόταση του Δημοτικού Συμβουλίου Τήνου δεν ήταν συμβατή με τη βούληση του διαθέτη.

- Εντύπωση προκαλεί, εξαιτίας της ανωτέρω διατηρηθείσας ασάφειας, η διαχρονική παλινδρόμηση της διοικητικής μέριμνας του Κληροδοτήματος μεταξύ Δήμου Τήνου και των εκάστοτε Σχολικών Επιτροπών ή Εκπαιδευτικών Ταμείων, αλλά και το γεγονός ότι αυτή η κατάσταση ενισχύθηκε από το Κράτος μέσω νομοθετικών διαταγμάτων και εγκυκλίων.
- Η λογιστική παρακολούθηση του Κληροδοτήματος ακολουθεί εν μέρει την ταμειακή οικονομική διαχείριση του Δήμου, με τη χρήση παρεμφερών κωδικών αριθμών εσόδων και εξόδων, ενώ η διαδικασία πραγματοποίησης των δαπανών με την πάροδο των ετών γίνεται αναλυτικότερη και πιο πιστή στις σχετικές διατάξεις του Ν.4412/2016 περί δημοσίων συμβάσεων. Καμία δαπάνη δεν έχει πραγματοποιηθεί καθ' υπέρβαση των εγκεκριμένων πιστώσεων του Προϋπολογισμού. Παρά ταύτα θεωρείται προβληματική, κυρίως λόγω έλλειψης σαφούς κανονιστικού πλαισίου από πλευράς της Πολιτείας.
- Η διαχείριση της περιουσίας κρίνεται επαρκής όσον αφορά την εκμετάλλευση του ακινήτου, με μόνη ένσταση τη χρήση του χώρου του 1^{ου} ορόφου, που χρησιμοποιείται σήμερα και για σκοπούς μη εκπαιδευτικούς, αλλά – κυρίως – πολιτιστικούς, ενώ ο χώρος έχει μετονομασθεί σε «Στέγη Πολιτισμού και Παιδείας Δήμου Τήνου», όπως φαίνεται παρακάτω:

Εικόνα 4.8: Είσοδος «Μοσχουλείου Σχολής». Πηγή: Δήμος Τήνου

και την μη χρήση της διαδικασίας δημοπράτησης για τις δύο από τις τρεις μισθώσεις.

- Η σημασία του συγκεκριμένου Κληροδοτήματος για το Δήμο μπορεί να αποτυπωθεί εύκολα με την παράθεση των κάτωθι στοιχείων:

Πίνακας 3: Σύγκριση εσόδων από μισθώματα Κληροδοτήματος - Δήμου

	2017	2018	2019	2020	2021
Κληροδοτήμα	39.119,10	36.864,42	40.183,14	25.558,09	19.259,59
Δήμος	11.807,14	10.859,25	10.991,64	11.509,95	10.546,44

Εύκολα γίνεται αντιληπτό ότι τα έσοδα μισθωμάτων του Κληροδοτήματος είναι από διπλάσια έως τετραπλάσια των αντίστοιχων εσόδων του Δήμου.

Πίνακας 4: Σύγκριση δαπανών σκοπού και επιχορήγησης σχολικών. μονάδων

	2017	2018	2019	2020	2021
Δαπάνες σκοπού Κληροδοτήματος	8.527,62	12.239,28	15.673,02	10.241,59	5.665,28
Δημ. επιχορήγηση σχολ. επιτροπών	63.732,00	59.212,73	119.876,00	83.109,00	85.740,00

Με εξαίρεση το 2021, η σχέση των δαπανών του Κληροδοτήματος για την επίτευξη του εκπαιδευτικού σκοπού του με τις αντίστοιχες επιχορηγήσεις του Δήμου προς τις σχολικές του επιτροπές βρίσκεται μεταξύ του 12% και 20%.

5. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ: Ερευνητικά αποτελέσματα

5.1 Ερευνητικά θέματα

Στην πορεία αυτής της διπλωματικής εργασίας προέκυψαν διάφορα ερευνητικά θέματα, που είχαν να κάνουν κυρίως με την έλλειψη σχετικής βιβλιογραφίας για το υπό μελέτη αντικείμενο, δηλαδή αυτό των κοινωφελών περιουσιών. Τα περισσότερα από τα συγγράμματα που αναφέρονται σε κληροδοτήματα αντλήθηκαν από το διαδίκτυο, από πηγές ελεύθερης πρόσβασης και αφορούν κυρίως μελέτες παλαιότερων ετών υπηρεσιακών παραγόντων των Υπουργείων (Ζακόπουλος, Τσιγκουράκος, Παπαχριστόπουλος). Σημαντική βοήθεια δόθηκε από υλικό που προέρχεται από το Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών. Οι εργασίες που αντλήθηκαν από εκεί (Κουτουζιάδου, Μανωλάκος, Παπακωνσταντίνου) βοήθησαν σημαντικά κυρίως στην εύρεση βιβλιογραφικών πηγών, με το ενδιαφέρον σε αυτές να έγκειται στο ότι η κάθε μία διαπραγματεύονταν από διαφορετική σκοπιά το θεσμό των κοινωφελών περιουσιών.

Επίσης σοβαρό πρόβλημα στην πορεία αυτής της εργασίας αποτέλεσε η διαχείριση του, περιορισμένου κατά την κρίση του γράφοντος, χρόνου που τέθηκε στη διάθεσή μας για την ολοκλήρωση της εργασίας, εν μέσω προσωπικών, οικογενειακών και επαγγελματικών δυσκολιών.

Τέλος, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ο αρχικός σχεδιασμός της εργασίας αυτής προέβλεπε την άντληση οικονομικών δεδομένων των, υπέρ της τοπικής αυτοδιοίκησης, κληροδοτημάτων από τις αρμόδιες Διευθύνσεις Κοινωφελών Περιουσιών των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων της χώρας, Δυστυχώς, αυτό δεν κατέστη δυνατό, παρά την αποστολή ενδεικτικού ερωτηματολογίου προς συμπλήρωση από τις ανωτέρω διευθύνσεις, το οποίο δυστυχώς μέχρι και σήμερα δεν έχει επιστραφεί από καμία από αυτές, και με σημαντική ευθύνη του γράφοντος. Η αδυναμία αυτή οδήγησε στην «στροφή» της εργασίας προς την περιπτωσιολογική μελέτη του παραπάνω Κληροδοτήματος.

5.2 Αξιολογική ανάλυση

Η παρούσα έρευνα πάνω στις κοινωφελείς περιουσίες κατέδειξε ορισμένα χρήσιμα συμπεράσματα:

Η αρχική μας διαπίστωση έχει να κάνει με την **ουσιαστική αδυναμία του κράτους να θωρακίσει τη βιώσιμη λειτουργία των κοινωφελών περιουσιών**. Αυτή η αδυναμία του αποδεικνύεται αρχικά από την αδικαιολόγητη καθυστέρηση της πολιτείας να ολοκληρώσει το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας τους, με την έκδοση των προβλεπόμενων Προεδρικών Διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων. Είναι αξιοσημείωτο ότι από τις είκοσι τέσσερις (24) υπουργικές αποφάσεις που προβλέπονται στον Ν.4182/2013 έχουν εκδοθεί μέχρι σήμερα, δηλαδή εννέα χρόνια μετά, μόνο οι έξι³⁶! Επίσης δεν έχει εκδοθεί το βασικό Προεδρικό Διάταγμα για το κλαδικό λογιστικό σχέδιο³⁷ που θα πρέπει να εφαρμόσουν οι περιουσίες για τη λογιστική τους παρακολούθηση. Αποδεικνύεται επίσης από την απροθυμία ή αδυναμία του κράτους να νομοθετήσει, αν κρίνουμε από το γεγονός ότι τη δεκαετία του 2000, τρεις προσπάθειες για την αλλαγή του νόμου απέβησαν άκαρπες (2003, 2004, 2011), παρά το γεγονός ότι υπήρχαν ήδη έτοιμα τα σχετικά νομοσχέδια³⁸. Αποδεικνύεται ακόμα και από την αδυναμία των αρμόδιων αρχών να ολοκληρώσουν τις εκκαθαρίσεις πλήθους κληρονομιών που βρίσκονται υπό την εποπτεία τους, είτε λόγω αδυναμίας εύρεσης εκκαθαριστή είτε λόγω γραφειοκρατικών διαδικασιών είτε ακόμα και λόγω μακροχρόνιων δικαστικών εμπλοκών, ενώ σημαντικό ρόλο παίζει και η υποστελέχωση των υπηρεσιών που παρατηρείται στο σύνολο του δημόσιου τομέα.

Ένα άλλο σημαντικό θέμα που προέκυψε και από την μελέτη της περίπτωσης που εξετάσαμε παραπάνω έχει να κάνει με τη **σύνδεση της βούλησης του δωρητή ή του διαθέτη με τη σημερινή πραγματικότητα**, τόσο σε επίπεδο επίτευξης του επιδιωκόμενου σκοπού όσο και σε επίπεδο ικανότητας της περιουσίας να ανταποκριθεί σήμερα στις απαιτήσεις αυτού. Για παράδειγμα, κληροδοτήματα με μοναδική πηγή εσόδων τους τόκους καταθέσεων δεν μπορούν σήμερα να

³⁶ Δεν έχουν εκδοθεί μέχρι σήμερα οι προβλεπόμενες υπουργικές αποφάσεις των άρθρων: 12 § 4, 12 § 6, 14 § 1, 14 § 3, 14 § 5 γ), 14 § 5 δ), 14 § 7, 14 § 8, 14 § 9, 21 § 1, 39, 48 § 5, 58 § 5, 58 § 6, 59 § 6, 65 § 2, 73 § 1 και 80.

³⁷ Σύμφωνα με το άρθρο 73 § 2 του Κ.Κοιν.Π.

³⁸ Σχετική αναφορά γίνεται και στο Κεφάλαιο Α. Γενικές παρατηρήσεις της εισηγητικής έκθεσης του Ν.4182/2013

πραγματοποιήσουν το σκοπό τους λόγω των μηδενικών επιτοκίων (εκτός και αν πρόκειται για κολοσσιαία μεγάλες περιουσίες). Επίσης, η πραγματοποίηση της βούλησης του διαθέτη για την προικοδότηση απόρων κορασίδων, που κατά κόρο συναντούμε σε κληροδοτήματα, δεν έχει προβολή στο σήμερα λόγω της κατάργησης του θεσμού της προίκας.

Θα πρέπει επίσης να σημειώσουμε την **αδυναμία πολλών διαχειριστών ή διοικητών να διαχειριστούν με επιτυχία την περιουσία που κλήθηκαν να αξιοποιήσουν ή να προστατεύσουν**. Συχνά τη διαχείριση αναλαμβάνουν πρόσωπα χωρίς προηγούμενη εμπειρία ή ικανότητα ή τις απαραίτητες γνώσεις, με αποτέλεσμα οι περιουσίες να παραμένουν αναξιοποίητες ή να χάνονται έσοδα από την αδυναμία είσπραξης τους ή ακόμα και να παρατηρούνται φαινόμενα κατασπατάλησης των εσόδων των περιουσιών για προσωπικό όφελος ή για σκοπούς ξένους με αυτούς που ορίζει η συστατική πράξη. Είναι χρήσιμο να τονίσουμε επίσης τη δυσκολία των διαχειριστών για την ουσιαστική αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας των κληροδοτημάτων τους, είτε λόγω περιορισμένων διαθέσιμων πόρων είτε λόγω εκτεταμένων ζημιών των ακινήτων. Εδώ θα πρέπει να παρατηρήσουμε ότι μεγάλο μέρος των ακινήτων αυτών έχουν σημαντική αρχιτεκτονική αλλά και ιστορική αξία, δεδομένου ότι η «έκρηξη» του φαινομένου της ευεργεσίας έλαβε χώρα κυρίως κατά το 19^ο και στο πρώτο μισό του 20^{ου} αιώνα, με τα περισσότερα ακίνητα της εποχής αυτής να απαιτούν σημαντικά ποσά για την ανακατασκευή και τη συντήρησή τους.

Τα θέματα που αναφέρθηκαν παραπάνω τα συναντάμε και στα πλαίσια λειτουργίας των Δημοτικών Κληροδοτημάτων. Ιδίως, **το θέμα της αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας βρίσκει αντίκρισμα στην γενική αδυναμία των Δήμων να διαχειριστούν αποτελεσματικά το χαρτοφυλάκιο των ακινήτων τους, όχι μόνο αυτό των κοινωφελών περιουσιών**. Όπως εύστοχα αναφέρεται σε σχετικό άρθρο (Χαραλαμπίδη & Μαυρίκου, 2021) «... Αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει σχέδιο, σε επίπεδο Δήμου, ανίχνευσης των κτιριακών αναγκών του τόπου και καθορισμού προτεινόμενων χρήσεων για το κάθε κτίριο, σύμφωνα λόγου χάριν με τα αιτήματα σε κτιριακές ανάγκες από διάφορους φορείς, με την ιστορία του κάθε κτιρίου, την τοποθεσία που βρίσκεται, τα τετραγωνικά του, την προσβασιμότητά του κ.ά. Πρώτο μέλημα λοιπόν των διαχειριστών των δημοσίων ακινήτων θα πρέπει να είναι η συζήτηση και ο εντοπισμός

των πιθανών χρήσεών τους. Κατόπιν η ένταξή τους στο επιχειρησιακό σχέδιο του Δήμου...».

Η περιπτωσιολογική ανάλυση που προηγήθηκε κατέδειξε ότι τα Κληροδοτήματα είναι μία σημαντική πηγή εσόδων για τους Ο.Τ.Α., η οποία σε πολλές περιπτώσεις παραμένει αδρανής. Ας αναλογισθούμε ότι το κληροδοτήμα που εξετάσαμε, αν και θεωρείται ένα από τα σημαντικότερα του Δήμου αυτού, δεν μπορεί να συγκριθεί σε μέγεθος με άλλα κληροδοτήματα μεγαλύτερων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, ιδίως αυτά των μητροπολιτικών δήμων, και όμως εισπράττει πολλαπλάσια μισθώματα από αυτά του Δήμου του, αν και προφανώς σε αυτό ευθύνεται πιθανότατα η έλλειψη στρατηγικού σχεδίου για την αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας. Η βοήθεια που προσφέρει στο Δήμο λοιπόν θεωρείται σημαντική σε επίπεδο προώθησης των κοινωφελών του σκοπών, αλλά και εξοικονόμησης δημοτικών πόρων για την ενίσχυση άλλων λειτουργιών.

Καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι τα Κληροδοτήματα αποτελούν μια αναξιοποίητη πηγή εσόδων που έχει τη δυνατότητα να προσφέρει σημαντική βοήθεια στην προσπάθεια των φορέων τους για την επίτευξη των στόχων τους, ιδίως δε στους Δήμους που πασχίζουν στη σημερινή εποχή να βρουν ίδιους πόρους, προσκρούουν όμως στην έλλειψη της δέουσας επιμέλειας και προσοχής τους, αλλά και στην εγγενή αδυναμία του Δημοσίου να δράσει σε θέματα επενδυτικής στρατηγικής με την ευελιξία του ιδιωτικού τομέα.

5.3 Προτάσεις

Αφού αναλύσαμε παραπάνω τα θέματα που προέκυψαν ως αποτέλεσμα της έρευνας, προχωράμε στην συνοπτική παρουσίαση ορισμένων προτάσεων για την αντιμετώπισή τους, κατά την κρίση του γράφοντος και τα δεδομένα που προέκυψαν από τη μελέτη του αντικειμένου:

- ✓ Απαιτείται η συνεχής βελτίωση του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου και η ολοκλήρωση της θωράκισής του μέσω των συμπληρωματικών νομοθετικών δράσεων που απαιτούνται, και η επικαιροποίηση του με τα δεδομένα της σύγχρονης εποχής

- ✓ Επιβάλλεται η συστηματική προσπάθεια της κεντρικής διοίκησης για να ενισχύσει το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των κοινωφελών περιουσιών, με την ταυτόχρονη ενίσχυση της αντίστοιχης διεύθυνσης του Υπουργείου και την ανάλογη στήριξη σε προσωπικό και μέσα των σχετικών διευθύνσεων κοινωφελών περιουσιών των αρμόδιων αρχών
- ✓ Είναι αναγκαία η παροχή κινήτρων από το κράτος για την ενίσχυση της λειτουργίας των κοινωφελών περιουσιών, κυρίως μέσω της θέσπισης φοροαπαλλαγών
- ✓ Προτείνεται η δυνατότητα σύμπραξης Δημοσίου και Δήμων με εξειδικευμένους φορείς του ιδιωτικού τομέα είτε στη διαχείριση των περιουσιών είτε στη δημιουργία των σχεδίων αξιοποίησης αυτής
- ✓ Πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια για τη δραστηριοποίηση των Δήμων και των λοιπών φορέων του Δημοσίου στη χρήση των χρηματοδοτικών εργαλείων και των δυνατοτήτων που προσφέρει η σημερινή επενδυτική πραγματικότητα για την αξιοποίηση των περιουσιών (προγραμματικές συμβάσεις, χρηματοδοτικά προγράμματα, μακροχρόνιες μισθώσεις με ταυτόχρονη επισκευή των ακινήτων)
- ✓ Χρειάζεται να συστηματοποιηθεί η ουσιαστική χρήση του Μητρώου Κοινωφελών Περιουσιών από τις αρμόδιες αρχές για τον έλεγχο των κοινωφελών περιουσιών, αλλά όχι μόνο για την εποπτεία επί της ορθής διαχείρισης, αλλά – κυρίως – για το διαρκή έλεγχο της δυνατότητας πραγματοποίησης του σκοπού του ευεργέτη με βάσει τις κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες της εποχής.

Παράρτημα

1. Κατάλογος νομοθετημάτων σχετικών με τα Κληροδοτήματα

- 1) Β.Δ.31/12/1836 «Περί υποτρόφων υποψηφίων δια διδασκαλικάς θέσεις», ΦΕΚ 87/31-12-1836
- 2) Β.Δ.15/3/1865 «Περί τακτοποιήσεως των υποτροφιών», ΦΕΚ 22/7-4-1865
- 3) Ν. ΒΤΜΘ (2339)-03/09/1895 «Περί της στοιχειώδους ή δημοτικής εκπαίδευσως», ΦΕΚ 37 Α'/5-10-1895
- 4) Ν. ΓΤΙΑ (3391)-24/10/1909 «Περί φορολογίας κληρονομιών, κληροδοσιών και αιτία θανάτου δωρεών» ΦΕΚ 250 Α'/24-10-1909
- 5) Ν. ΓΤΙ (3390)-24/10/1904 «Περί τροποποιήσεως των νόμων ΒΤΜΘ' του 1895 και ΓΤΙ του 1905 περί στοιχειώδους ή δημοτικής εκπαίδευσως» ΦΕΚ 250 Α'/24-10-1909
- 6) Ν. ΓΤΙΔ (3394)-15/10/1909 «Περί διαχειρίσεως των κληροδοτημάτων» ΦΕΚ 251 Α'/27-10-1909
- 7) Ν. 403-17/11/1914 «Περί διοικήσεως των υπό την διαχείρισιν του Υπουργείου των Εκκλησιαστικών και της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως υπαγομένων κληροδοτημάτων» ΦΕΚ 347 Α'/25-11-1914
- 8) Ν.1643-03/01/1919 «Περί διοικήσεως των εις το Κράτος περιερχομένων κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών» ΦΕΚ 6 Α'/12-01-1919
- 9) Β.Δ. 18/04/1919 «Περί εξακριβώσεως και εκκαθαρίσεως των κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών των καταλειπομένων υπέρ του Κράτους ή υπέρ κοινωφελούς σκοπού και εποπτείας των εκτελεστών» ΦΕΚ 84 Α'/20-04-1919
- 10) Β.Δ. 01/04/1919 «Περί ενάρξεως της ισχύος του νόμου 1643 «περί διοικήσεως των εις το Κράτος περιερχομένων κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών» » ΦΕΚ 84 Α'/20-04-1919
- 11) Ν.2518/24-09-1920 «Περί τροποποιήσεως του άρθρου 10 του νόμου 1643 «περί διοικήσεως των εις το Κράτος περιερχομένων κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών» » ΦΕΚ 227 Α'/03-10-1920
- 12) Ν.Δ. 13/12/1922 «Περί συμπληρώσεως και τροποποιήσεως των νόμων 403 εν συνδυασμώ προς τον νόμον 2328 «περί διοικήσεως των υπό την διαχείρισιν του Υπουργείου των Εκκλησιαστικών και της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως υπαγομένων κληροδοτημάτων, 2905 του έτους 1922 «περί οργανισμού των εν

- Αθήναις Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου και του φορολογικού νόμου 1640» ΦΕΚ 269 Α'/14-12-1922
- 13) Ν.Δ. 21/07/1925 «Περί ανεγέρσεως Σχολ. Κτιρίων εν ταις Ν. Χώρας εξ Εκπαιδευτικών Κληροδοτημάτων» ΦΕΚ 197 Α'/29-07-1925
- 14) Σ.Α. 16/02/1926 «Περί των περιουσιών των εκλιπόντων ηθικών προσώπων και των κληροδοτημάτων, ων οι σκοποί κατέστησαν ανέφικτοι» ΦΕΚ 94 Α'/17-03-1926
- 15) Ν.Δ. 16/07/1926 «Περί οργανώσεως Ανωτάτου Συμβουλίου Ιδρυμάτων» ΦΕΚ 271 Α'/10-08-1926
- 16) Ν.Δ. 16/10/1926 «Περί συγχωνεύσεως των υπηρεσιών των Κληροδοτημάτων εις ενιαία Διεύθυνσιν» ΦΕΚ 396 Α'/06-11-1926
- 17) Ν.Δ. 06/11/1926 «Περί συμπληρώσεως και τροποποιήσεως του από 16 Ιουλίου 1926 Ν.Δ. «περί οργανώσεως Ανωτάτου Συμβουλίου Ιδρυμάτων» » ΦΕΚ 397 Α'/06-11-1926
- 18) Ν.Δ. 24/11/1926 «Περί καταργήσεως και τροποποιήσεως Νομοθετικών τινών Διαταγμάτων» ΦΕΚ 418 Α'/26-11-1926
- 19) Ν.4390-14/11/1929 «Περί διαχειρίσεως σχολαζόντων κληροδοτημάτων ή δωρεών υπέρ Ελληνικών κοινοτήτων και ευαγών ή φιλανθρωπικών ιδρυμάτων του εξωτερικού» ΦΕΚ 325 Α'/31-08-1929
- 20) Ν.4967-25/04/1931 «Περί συμπληρώσεως του νόμου 4390 «περί διαχειρίσεως σχολαζόντων κληροδοτημάτων ή δωρεών υπέρ Ελληνικών κοινοτήτων και ευαγών ή φιλανθρωπικών ιδρυμάτων του εξωτερικού» » ΦΕΚ 118 Α'/04-05-1931
- 21) Ν.5110-10/07/1931 «Περί Διοικήσεως των υπέρ του Δημοσίου ή κοινοφελών σκοπών κληρονομιών, κληροδοσιών ή δωρεών» ΦΕΚ 194 Α'/11-07-1931
- 22) Ν.5429-27/04/1932 «Περί συμπληρώσεως του Νόμου 5110 «περί διοικήσεως των υπέρ του Δημοσίου ή κοινοφελών σκοπών κληρονομιών, κληροδοσιών ή δωρεών» ΦΕΚ 139 Α'/04-05-1932
- 23) Ν.5779-13/09/1933 «Περί τροποποιήσεως των περί ασυμβιβάστου και απαρτίας διατάξεων του Νόμου 5110» ΦΕΚ 273 Α'/19-09-1933
- 24) Ν.6054-02/02/1934 «Περί του τρόπου της αποδοχής κληρονομιών εκ μέρους των υπό του νόμου 5110 διεπομένων ιδρυμάτων» ΦΕΚ 66 Α'/14-02-1934

- 25) Α.Ν.17/04/1935 «Περί του τρόπου της διαχείρισεως των περιουσιών των επί Τουρκοκρατίας υφισταμένων χριστιανικών Κοινοτήτων του νομού Ιωαννίνων» ΦΕΚ 150 Α'/17-04-1935
- 26) Α.Ν.1420-12/10/1938 «Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως των νόμων «περί διοικήσεως και διαχείρισεως των εις το Κράτος καταλειπομένων κληρονομιών, κληροδοσιών, κλπ. προς παροχήν υποτροφιών» ΦΕΚ 403 Α'/27-10-1938
- 27) Α.Ν.2039-19/10/1939 «Περί τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και κωδικοποιήσεως των Νόμων περί εκκαθαρίσεως και διοικήσεως των εις το Κράτος και υπέρ κοινοφελών σκοπών καταλειπομένων κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών» ΦΕΚ 455 Α'/24-10-1939
- 28) Β.Δ.30/11/1939 «Περί του τρόπου εκποιήσεως κινητών και ακινήτων και εκμισθώσεως ακινήτων καταλειπομένων κατά κληρονομίαν, κληροδοσίαν ή δωρεάν εις το κράτος και υπέρ κοινοφελών σκοπών ως και των ανηκόντων εις κοινοφελή ιδρύματα και περιουσίας» ΦΕΚ 523 Α'/04-12-1939
- 29) Β.Δ.20/12/1939 «Περί του τρόπου καταρτίσεως και ελέγχου προϋπολογισμών, απολογισμών και ισολογισμών των υπό του Αν. Νόμου 2039)1939 διεπομένων Ιδρυμάτων και κληροδοτημάτων» ΦΕΚ 552 Α'/22-12-1939
- 30) Β.Δ.05/09/1940 «Περί του τρόπου παροχής υποτροφιών και διορισμού υποτρόφων εκ κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών υπαγόμενων υπό την άμεσον διαχείρισιν του Υπουργείου των Οικονομικών» ΦΕΚ 290 Α'/12-09-1940
- 31) Α.Ν.2849/17-03-1941 «Περί αναστολή υποτροφιών διαρκούσης της παύσεως λειτουργίας των σχολείων και περί συμπληρώσεως άρθρου 51 του υπ' αριθ. 2039)1939. Αναγκαστικού Νόμου «Περί τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και κωδικοποιήσεως των Νόμων περί εκκαθαρίσεως και διοικήσεως των εις το Κράτος και υπέρ κοινοφελών σκοπών καταλειπομένων κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών» » ΦΕΚ 79 Α'/19-03-1941
- 32) Κ.Δ.18/23-08-1941 «Περί του τρόπου απονομής υποτροφιών εκ κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών καταλειπομένων εις άλλα πρόσωπα νομικά ή φυσικά πλην του Κράτους»
- 33) Ν.Δ.520/19-09-1941 «Περί τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και αντικαταστάσεως διατάξεων τινών του Αναγκ. Νόμου 2039)1939 «Περί τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και κωδικοποιήσεως των Νόμων περί

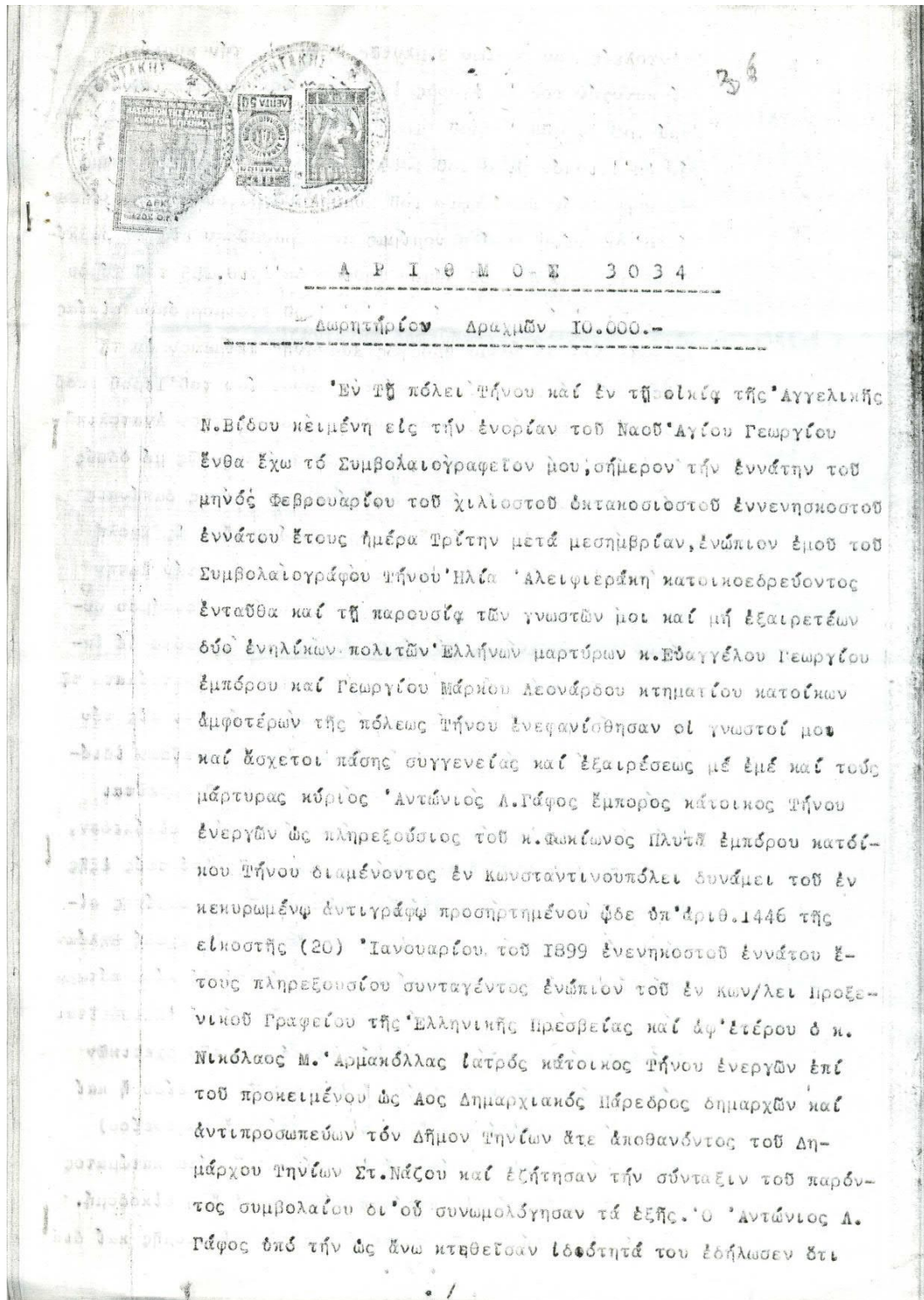
- εκκαθαρίσεως και διοικήσεως των εις το Κράτος και υπέρ κοινοφελών σκοπών καταλειπομένων κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών» » ΦΕΚ 324 Α'/01-10-1941
- 34) Ν.Δ.858/24-12-1941 «Περί αντικαταστάσεως του άρθρου 30 του υπ' αριθμ. 520 της 19 Σεπτεμβρίου) 11 Οκτωβρίου 1941 Νομοθ. Διατάγματος «περί τροποποιήσεως και αντικαταστάσεως διατάξεων τινών του Αναγκ. Νόμου 2039)1939 κλπ.» » ΦΕΚ 451 Α'/27-12-1941
- 35) Ν.Δ.1193/18-02-1942 «Περί αντικαταστάσεως διατάξεων τινών του Αναγκ. Νόμου 2039)1939 «περί τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και κωδικοποιήσεως των νόμων περί εκκαθαρίσεως και διοικήσεως των εις το Κράτος και υπέρ κοινοφελών σκοπών καταλειπομένων κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών» » ΦΕΚ 79 Α'/10-04-1942
- 36) Ν.Δ.1217/01-04-1942 «Περί αντικαταστάσεως του άρθρου μόνου του υπ' αριθμόν 858 της 11 Δεκεμβρίου) 27 Δεκεμβρίου 1941 Νομ. Δ)τος «περί αντικαταστάσεως του άρθρου 30 του υπ' αριθ. 520 της 19 Σεπτεμβρίου)11 Οκτωβρίου 1941 Νομοθ. Διατάγματος «περί τροποποιήσεως και αντικαταστάσεως διατάξεων τινών του Αναγκ. Νόμου 2039)1939 κλπ.» » ΦΕΚ 85 Α'/16-04-1942
- 37) Ν.Δ.2157/05-02-1943 «Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του Α.Ν. 2039)1939 «περί τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και κωδικοποιήσεως των Νόμων περί εκκαθαρίσεως και διοικήσεως των εις το Κράτος και υπέρ κοινοφελών σκοπών καταλειπομένων κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών και άλλων τινών Νόμων» » ΦΕΚ 41 Α'/23-02-1943
- 38) Ν.349/17-07-1943 «Περί απονομής βοηθημάτων εις δωρητάς και συγγενείς διαθετών υπέρ του Δημοσίου και κοινοφελών σκοπών και περί αναπροσαρμογής κληροδοσιών τινών διατροφής »ΦΕΚ 214 Α'/20-07-1943
- 39) Ν.462/10-07-1943 «Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως διατάξεων τινών των Νόμων 2039)1939, 1337)1918 και του Ν.Δ. 1519)1942» ΦΕΚ 257 Α'/13-08-1943
- 40) Ν.555/03-09-1943 «Περί της αρμοδιότητος των Επιθεωρητών Εθνικών Κληροδοτημάτων» ΦΕΚ 291 Α'/03-09-1943
- 41) Ν.735/07-10-1943 «Περί της αληθούς εννοίας του εδαφ. 5 του άρθρου 68 του Α.Ν. 2039)1939» ΦΕΚ 339 Α'/11-10-1943

- 42) Ν.1169/10-01-1944 «Περί ασφαλίσεως κινητών, ακινήτων και περιουσιακών εν γένει στοιχείων κοινοφελών ιδρυμάτων και περιουσιών διεπομένων υπό του υπ' αριθ. 2039)1939 Αν. Νόμου» ΦΕΚ 22 Α'/07-02-1944
- 43) Β.Δ. 18/09/1947 «Περί της διοικητικής εποπτείας επί των κηδεμόνων σχολαζουσών κληρονομικών, του τρόπου διαχειρίσεως και εκκαθαρίσεως αυτών και της αντιμισθίας των κηδεμόνων» ΦΕΚ 223 Α'/20-10-1947
- 44) Β.Δ. 12/06/1953 «Περί αναθέσεως εις την κατά το άρθρον 32,παράγραφος 2 του Α.Ν. 2039)1939 Επιτροπήν, αρμοδιοτήτων τινών του Συμβουλίου Εθνικών Κληροδοτημάτων» ΦΕΚ 173 Α'/02-07-1953
- 45) Ν.Δ.2708/11-11-1953 «Περί τροποποιήσεως του άρθρου 3 του Α.Ν. 2039)1939» ΦΕΚ 320 Α'/1-11-1953
- 46) Β.Δ.30/06/1954 «Περί αυξήσεως των ανωτάτων ορίων των μηνιαίων υποτροφιών εκ κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών» ΦΕΚ 153 Α'/20-07-1954
- 47) Β.Δ.17/01/1957 «Περί τροποποιήσεως του από 30-6)20.7.1954 Β. Διατάγματος περί αυξήσεως των ανωτάτων ορίων των μηνιαίων υποτροφιών εκ κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών» ΦΕΚ 13 Α'/29-01-1957
- 48) Β.Δ.25/09/1957 «Περί τροποποιήσεως του από 30-6)20.7.1954 Β. Διατάγματος «περί αυξήσεως των ανωτάτων ορίων των μηνιαίων υποτροφιών εκ κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών» » ΦΕΚ 214 Α'/16-10-1957
- 49) Ν.4154/10-03-1961 «Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του Αναγκαστικού Νόμου 2039)1939 «περί τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και κωδικοποιήσεως των νόμων περί εκκαθαρίσεως και διοικήσεως των εις το Κράτος και υπέρ κοινοφελών σκοπών καταλειπομένων κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών» » ΦΕΚ 48 Α'/18-03-1961, Αναδημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 61 Α'/14-04-1961
- 50) Ν.Δ.430/24-01-1970 «Περί αποσβέσεως του δικαιώματος προβολής ακυρότητας διατάξεως τελευταίας βουλήσεως, ως προς το καταλειπόμενον υπέρ του Δημοσίου ή κοινοφελούς σκοπού» ΦΕΚ 25 Α'/30-01-1970
- 51) Ν.Δ.136/15-09-1973 «Περί συμπληρώσεως του Α. Ν. 2039/1939 «περί τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και κωδικοποιήσεως των νόμων περί εκκαθαρίσεως και διοικήσεως των εις το Κράτος και υπέρ κοινοφελών σκοπών καταλειπομένων κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών» » ΦΕΚ 220 Α'/20-09-1973

- 52) Ν.455/13-10-1976 «Περί επωφελεστέρας αξιοποίησεως ή διαθέσεως των υπέρ κοινοφελούς σκοπού καταλειφθέντων ή δωρηθέντων περιουσιακών στοιχείων, κατά το άρθρον 109 παρ.2 του Συντάγματος» ΦΕΚ 277 Α'/19-10-1976
- 53) Ν.806/26-07-1978 «Περί αντικαταστάσεως της παρ. 1 του άρθρου 37 του Α. Ν. 2039/1939 «περί τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και κωδικοποιήσεως των Νόμων «περί εκκαθαρίσεως και διοικήσεως των εις το Κράτος και υπέρ κοινοφελών σκοπών καταλειπομένων κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών» » ΦΕΚ 128 Α'/17-08-1978
- 54) Ν.1473/07-09-1984 (άρθρο 36) «Μεταρρυθμίσεις στην άμεση και έμμεση φορολογία και άλλες διατάξεις» ΦΕΚ 127 Α'/07-09-1984
- 55) Ν.1583/31-12-1985 (άρθρο 10) «Συνταξιοδοτικά θέματα του προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α. και των άλλων ν.π.δ.δ. που διορίζεται σε μόνιμες θέσεις σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.1476/1984 και άλλες διατάξεις» ΦΕΚ 222 Α'/31-12-1985
- 56) Π.Δ.284/14-06-1988 (Άρθρο 13) «Οργανισμός του Υπουργείου Οικονομικών» ΦΕΚ 128 Α'/14-06-1988
- 57) Ν.1957/18-07-1991 (Άρθρο 15) «Διαρρυθμίσεις στον ενιαίο ειδικό φόρο κατανάλωσης των πετρελαιοειδών προϊόντων και άλλες διατάξεις» ΦΕΚ 114 Α'/19-07-1991
- 58) Ν.2386/06-03-1996 «Ρυθμίσεις θεμάτων εθνικών κληροδοτημάτων, δημοσίων και ανταλλαξιμών κτημάτων και άλλες διατάξεις» 43 Α'/07-03-1996
- 59) Ν.2412/14-06-1996 (άρθρο 1 παρ.25 και 26) «Μεταφορά αρμοδιοτήτων από το Υπουργικό Συμβούλιο σε άλλα κυβερνητικά όργανα και άλλες διατάξεις» ΦΕΚ 123 Α'/17-06-1996
- 60) Ν.2539/04-12-1997 (Άρθρο 6) «Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοικήσεως («Καποδίστριας»)» ΦΕΚ 244 Α'/04-12-1997
- 61) Ν.3852/04-06-2010 Άρθρα 81-84, 100, 192 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοικήσεως και της Αποκεντρωμένης Διοικήσεως – Πρόγραμμα Καλλικράτης» ΦΕΚ 87 Α'/07-06-2010
- 62) Ν.4182/10-09-2013 Κώδικας κοινοφελών περιουσιών, σχολαζουσών κληρονομιών και λοιπές διατάξεις» ΦΕΚ 185 Α'/10-09-2013
- 63) Ν.4223/31-12-2013 (Άρθρο 32) «Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων και άλλες διατάξεις» ΦΕΚ 287 Α'/31-12-2013

- 64) Ν.4261/05-05-2014 (Άρθρο 171) «Πρόσβαση στη δραστηριότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ), κατάργηση του ν. 3601/2007 και άλλες διατάξεις» ΦΕΚ 107 Α'/05-05-2014
- 65) Ν.4305/31-10-2014 (Άρθρο 48) «Ανοικτή διάθεση και περαιτέρω χρήση εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων του δημόσιου τομέα, τροποποίηση του ν. 3448/2006 (Α' 57), προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2013/37/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, περαιτέρω ενίσχυση της διαφάνειας, ρυθμίσεις θεμάτων Εισαγωγικού Διαγωνισμού Ε.Σ.Δ.Δ.Α. και άλλες διατάξεις» ΦΕΚ 237 Α'/31-10-2014
- 66) Ν.4386/10-05-2016 (Άρθρο 30) «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» ΦΕΚ 83 Α'/11-05-2016
- 67) Ν.4484/01-08-2017 (Άρθρο 28) «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/881 και άλλες διατάξεις» ΦΕΚ 110 Α'/01-08-2017
- 68) Ν.4557/30-07-2018 (Άρθρο 55) «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ) και άλλες διατάξεις» ΦΕΚ 139 Α'/30-07-2018
- 69) Ν.4646/12-12-2019 (Άρθρο 75) «Φορολογική μεταρρύθμιση με αναπτυξιακή διάσταση για την Ελλάδα του αύριο» ΦΕΚ 201 Α'/12-12-2019
- 70) Ν.4758/04-12-2020 (Άρθρα 29-37, 51) «Περιστολή του λαθρεμπορίου - Κύρωση του Πρωτοκόλλου για την εξάλειψη του παράνομου εμπορίου καπνού, διατάξεις περί κοινοφελών περιουσιών και σχολαζουσιών κληρονομιών, διατάξεις για τα τέλη κυκλοφορίας και τα τέλη ταξινόμησης, κίνητρα για την προσέλκυση φορολογικών κατοίκων και άλλες διατάξεις» ΦΕΚ 242 Α'/04-12-2020

2. Δωρητήριο Συμβόλαιο Φωκίωνος Πλυτά, 09-02-1899

ὁ ἐντολεὺς τοῦ Φακίων Θ. Πλυτᾶς ἔχων εἰς τὴν κυριότητα καὶ κατοχὴν τοῦ ἐξ ἀγορᾶς ἐπὶ Δημοσίου πλειστηριασμοῦ παρὰ τοῦ ἐνταῦθα Ἱεροῦ Ἰδρυματος Εὐαγγελιστρίας (κατὰ τὴν ἐκ' ἀριθμὸν 948 τοῦ 1887 ὀγδοηκοστοῦ ἐβδόμου ἔτους κατακυρωτικὴν περίληψιν τοῦ Συμβολαιογράφου καὶ κατοικοῦ τῆνου Ἀντωνίου Φινάλη νομίμως μεταγραφείσαν εἰς τὰ βιβλία τῶν μεταγραφῶν τοῦ Δήμου Τηνίων ἐκ' ἀριθ. 159 τοῦ Τόμου 20ου) ἐν οἰκίῳ μετὰ τῆς ἐκ' αὐτοῦ ἐτοιμορροῦ οἰκίας γνωστῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα VIῦργος Καμπάνη κείμενον ἐν τῇ πόλει τοῦ Δήμου Τηνίων κατὰ τὴν συνοικίαν τοῦ Ἱεροῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Νικολάου τῶν Δυτικῶν καὶ συννορεθῶν ἀνατολικῶς μετὰ οἰκίαν Ἰωάννου Σιγάλα, ἀριτικῶς καὶ δυτικῶς μετὰ οὐδὲ καὶ μεσημβρινῶς μετὰ θάλασσαν, ἀνήγειρεν ἰδίαις δαπάναις τοῦ διδροφονοῦ οἰκοδομῆν ὡς χρησιμεύσῃ αὐτῇ ὡς Σχολῇ θηλέων εἰς μνήμην τῆς ἀποβιωσάσης τὴν εἰκοστὴν ἔτην Νοεμβρίου 1898 ἔτους ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀοιδήμου συζύγου τοῦ Μοσχούλας τὸ γένος Α. Γάφου. Πρὸς τοῦτο δὲ ἐπιληθῶν τὴν πρόθεσιν τοῦ Φακίων Θ. Πλυτᾶς ἐνετείλατο τῇ γυνακαδέλφῳ τοῦ Ἀντωνίου Α. Γάφου νά δωρηθῆται εἰς τὸν Δῆμον Τηνίων καὶ οὗτος ὑπὸ τὴν ὡς ἄνω ἐκτεθεῖσαν ἰδιοκτητῆ τῶν πληρεξουσίου τοῦ Φακίων Θ. Πλυτᾶ δωρεῖται ἀπὸ σήμερον εἰς τὸν Δῆμον Τηνίων τὸ ἀνωτέρω οἰκίον, μετὰ τῆς ἐκ' αὐτοῦ ἀνεγερθείσης οἰκοδομῆς ὑπὸ τοὺς ἐξῆς ὅρους καὶ συμφωνίας: 1) Τὸ ἄνω πάτωμα τῆς δωρουμένης οἰκίας θά χρησιμεύσῃ εἰς αἰῶνα τὸν ἕκαστον ὡς Σχολῇ θηλέων καὶ θά ὀνομάζεται "Μοσχούλειος Σχολῇ" τὸ δὲ κάτω πάτωμα θά χρησιμεύσῃ ὡς Δημοτικὸν Γραφεῖον ἢ καὶ θά ἐκμισθεῖται ὑπὸ τοῦ Δήμου Τηνίων κατὰ τὰς διατάξεις τῶν σχετικῶν Νόμων πρὸς χρῆσιν δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ γραφείου ἢ καὶ καταστήματος (οὐδέποτε ὅμως οἰνοπωλείου ἢ καφενεῖου) ὡς διὰ τῶν εἰσοδημάτων ἢ ἐνοικίων τοῦ κάτω πατώματος συντηρεῖται ἕσαυτὸ εἰς καλὴν κατάστασιν ἢ ὅλη οἰκοδομῇ. 2) Διὰ τὰς δαπάνας τῆς συντηρήσεως τῆς οἰκοδομῆς καὶ διὰ

τά εισοδήματα του ἡατά' πατρίματος θά τηρεῖται ἕδιος λο-
γαριασμός καί θά ἀποτελοῦσιν τά εἰσοδήματα ἰδίαν περι-
ουσίαν τῆς Σχολῆς, ὡς ἂν αὕτη ἦτο αὐτοτελές καί ἀνεξάρ-
τητὸν νομικὸν πρόσωπον διοικουμένον μόνον κατὰ τὰς Δια-
τάξεις τῶν Δημοτικῶν νόμων, 3) Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν τά
εἰσοδήματα ἢ ἐνοίκια τοῦ καταστήματος τῆς Σχολῆς ὑπερ-
βρίνουσι τὰς δαπάνας τῆς συντήρησεως τῆς Σχολῆς, τὰ πλε-
ονάζοντα θά δαπανῶνται πρὸς πλουτισμὸν τῆς Σχολῆς ἢ καί
θά ἀποτελῶσιν Ἀποθεματικὸν τῆς Σχολῆς Κεφάλαιον δι' ἐν-
δεχομένας ἀνάγκας αὐτῆς κατατιθέμενον ἐπὶ τόκῳ εἰς τὴν
Ἑθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος, ἐπὶ προσωπικῇ εὐθύρῃ τοῦ
κ. Δημάρχου ἢ τοῦ ἀναπληροῦντος αὐτόν. Ἐν περιπτώσει
καθ' ἣν τά ἐνοίκια ἢ εἰσοδήματα δέν ἤθελον ἐπαρῆ εἰς
τὴν συντήρησιν τῆς ἑλπῆς οἰκοδομῆς, ὑποχρεῶνται ὁ Δῆμος
νά ἐπισκευάζῃ καί συντηρῇ τὴν ἑλπῆν οἰκοδομὴν εἰς καλὴν
κατάστασιν δημοτικῆς δαπάνῃ. 4) Οὐδέμια δαπάνη θά γίνεταί
ἄνευ μειοσοτικῆς δημοπρασίας καί ἄνευ ἀποφάσεως τοῦ
Δημοτικοῦ Συμβουλίου. 5) Κατ' ἔτος τὴν 26 Ἡοεμβρίου εἰκοστῆν
ἔκτῃν θά τελεῖ ὁ Δῆμος ἐκκλησιαστικὸν μνημόσυνον, ὑπὲρ
ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τῆς ἀοιδίμου Μοσχούλας Γωκ. Πλυτά
καί ὑπὸ τοῦς ἀνωτέρω ἀπαραβάτους ὅρους ὡς πρὸς τὸν ἀνω-
τέρω σκοπὸν ὁ κῆριος Ἀνατόνιος Α. Γάφος θλὸ τὴν ἐκτεθεῖ-
σαν ἰφιότητά τοῦ παρέδωκεν εἰς τὸν Δημαρχοῦντα Δημαρχια-
κὸν Πάρεδρον Μιχάλαον Ἀρμακόλλαν ὡς ἀντιπρόσωπον τοῦ
Δήμου Τηνίων τὴν ἀνωτέρα οἰκοδομὴν μετὰ τοῦ οἰκοπέδου
ὅπως ἀποτελεῖ κατὰ κατοχὴν καί κυριότητα ἀνάλοσηστον
καί ἀναπαλλοτριῶτον μέρος τῆς Δημοτικῆς περιουσίας. Ὁ
δὲ Δημαρχῶν Πάρεδρος Μιχάλαος Ἀρμακόλλας ὡς ἀντεπρόσω-
πος τοῦ Δήμου Τηνίων ἀπεδέξετο τὴν ἀνωτέρω δωρεάν θλὸ
τοῦς ἐκτεθέντας ἀνατρεπτικὸς ἔρους ὑποσχεθεῖς τὴν ἀκρι-
βῆ τήρησιν καί ἐκτέλεσιν αὐτῶν καί παρέλαβεν τὴν δωρου-
μένην οἰκοδομὴν μετὰ τοῦ ὡς ἄνω οἰκοπέδου αὐτῆς ὡς δημο-

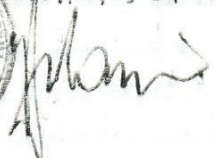
τικήν περιουσίαν. Έν τέλει δέ συνεφώνησαν οι ως άνω
 Συμβαλλόμενοι ότι τό κύρος της παρούσης δωρεάς εξαρτά-
 ται ἐκ της άποδοχής αυτής μετά των άνωτέρω πέντε (5)
 δρων υπό του Δημοτικού Συμβούλου και της έγκρίσεως της
 άνω δωρεάς και των άνωτέρω δρων υπό της Β' Νομαρχίας
 Κυκλάδων, άλλως θεωρείται η παρούσα σύμβασις ως άκυρος
 μη γενομένη. Ήρρίσθη δέ η άξία της δωρουμένης Σχολής
 διά τό τέλος του χαρτοσήμου εις μόνον δραχμάς δέκα
 χιλιάδας (10.000). Υπεμνήσθησαν δέ τοίς συμβαλλομένοις
 αι Διατάξεις του Νόμου περί μεταγραφής και αι συνέπειαι
 της παραλείψεως αυτού και συνεφώνηθη υπό των συμβαλλο-
 μένων ότι μετά της παρούσης θα μεταγραφη τό ψήφισμα
 του Δημοτικού Συμβουλίου και η έγκριτική πράξις της
 Νομαρχίας Κυκλάδων.

Είς πίστωσιν συνετάγη τό παρόν όπερ άναγνωσθέν εδρι-
 νώς και μεγαλοφώνως εις έπήκουσιν πάντων και βεβαιωθέν
 όπεγράφη παρ' όλων και έμου.-

Οί μάρτυρες	Οί Συμβαλλόμενοι
Ευάγγελος Γεωργίου	Αντώνιος Γάφος
Γεώργιος Λεονάρδου	Νικόλαος Αρμακόλλας

Ο Συμβολαιογράφος
 (Τ.Σ.) Ηλίας Αλειφιεράκης

Ότι άκριβές αντίγραφον
 Τη 20 Ιανουαρίου 1968

Ο Συμβολαιογράφος Τήνου

3. Απολογισμοί Κληροδοτήματος Φωκίωνος & Μοσχούλας Πλυτά, 2014-2021

ΔΗΜΟΣ ΤΗΝΟΥ
ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ ΦΩΚΙΩΝΟΣ ΚΑΙ ΜΟΣΧΟΥΛΑΣ ΠΛΥΤΑ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ 2014

ΕΣΟΔΑ			
ΚΕΦ.-ΑΡΘΡΟ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΤΑ	ΠΡΑΓΜ/ΤΑ
ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			
A - 1ο	Μισθώματα ακινήτων	35.000,00 €	34.428,66 €
B - 1ο	Τόκοι καταθέσεων	800,00 €	157,30 €
Σύνολο Τακτικών Εσόδων		35.800,00 €	34.585,96 €
ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ			
Γ - 1ο	Έσοδα από τέλος χαρτοσήμου ενοικίων	1.200,00 €	1.239,14 €
Σύνολο Έκτακτων Εσόδων		1.200,00 €	1.239,14 €
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ		37.000,00 €	35.825,10 €
Πλεόνασμα την 31η Δεκεμβρίου 2013		123.000,00 €	145.396,50 €
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ:		160.000,00 €	181.221,60 €

ΕΞΟΔΑ			
ΚΕΦ.-ΑΡΘΡΟ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΤΑ	ΠΡΑΓΜ/ΤΑ
ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΞΟΔΑ			
A - 1ο	Αγορά γραφικής ύλης - προμήθεια ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού - πραγματοποίησης διδακτικών επισκέψεων - αγορά πετρελαίου 1ου Δημοτικού Σχολείου	10.000,00 €	0,00 €
B - 1ο	Συντήρηση - ανακαίνιση - εξοπλισμός - επισκευή κτιρίων (κληροδοτήματος και 1ου Δημοτικού Σχολείου)	90.000,00 €	0,00 €
Γ - 1ο	Έξοδα τελέσεως μνημοσύνου	1.000,00 €	0,00 €
Γ - 2ο	Καθαριότητα - φωτισμός - ύδρευση - ταχυδρομικές υπηρεσίες και μεταφορικά του Κληροδοτήματος και του 1ου Δημοτικού Σχολείου Τήνου	6.000,00 €	61,20 €
Γ - 3ο	Δαπάνες που δεν προβλέφθηκαν - επισκευή δαπέδου Γυμναστηρίου 1ου Δημοτικού Σχολείου Τήνου	15.000,00 €	0,00 €
Δ - 1ο	Απόδοση φόρων, χαρτοσήμου ΟΓΑ και Φ.Π.Α.	12.000,00 €	6.080,81 €
Δ - 2ο	Αμοιβές δικηγόρων, μηχανικών και λογιστή	20.000,00 €	0,00 €
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ		154.000,00 €	6.142,01 €
Αποθεματικό		6.000,00 €	175.079,59 €
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΥ:		160.000,00 €	181.221,60 €

ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ 2014

ΕΣΟΔΑ 2014	35.825,10 €
ΕΞΟΔΑ 2014	6.142,01 €
ΥΠΟΛΟΙΠΟ	29.683,09 €
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 31/12/2013	145.396,50 €
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 31/12/2014	175.079,59 €

ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ ΤΗΣ 31/12/2014

Εις χείρας ταμείου	0,08 €
Λογαριασμός Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος	175.079,51 €

ΔΗΜΟΣ ΤΗΝΟΥ
ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ ΦΩΚΙΩΝΟΣ ΚΑΙ ΜΟΣΧΟΥΛΑΣ ΠΛΥΤΑ
 Ευαγγελιστρίας 72, ΤΗΝΟΣ
 Α.Φ.Μ.: 800302968 Δ.Ο.Υ.: ΣΥΡΟΥ
 Τηλ.: 2283360136 Fax: 2283360111

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2015

ΕΣΟΔΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΤΑ	ΠΡΑΓΜ/ΤΑ
4123	Φόροι προμηθευτών - εργολάβων - ελευθ.επαγγελματιών	8.000,00 €	0,00 €
511	Χρηματικό υπόλοιπο προερχόμενο από Τακτικά Έσοδα	175.079,59 €	0,00 €
0111	ΜΙΣΘΩΜΑΤΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	38.798,20 €	37.914,50 €
0111.0001	Κατάστημα 1 παραλιακή οδός Τήνου	14.500,00 €	14.468,30 €
0111.0002	Κατάστημα 2 παραλιακή οδός Τήνου	7.850,00 €	7.825,56 €
0111.0003	Κατάστημα 3 παραλιακή οδός Τήνου	15.100,00 €	14.261,40 €
0111.0010	Χαρτόσημο και ΟΓΑ χαρτοσήμου μισθωμάτων	1.348,20 €	1.359,24 €
0211	Τόκοι χρηματικών καταθέσεων από τράπεζες	300,00 €	1.154,80 €
0211.0001	Τόκοι καταθέσεων	300,00 €	1.154,80 €
1518	Καταπτώσεις εγγυήσεων	4.400,00 €	0,00 €
1518.0001	Καταπίπτουσες εγγυήσεις μισθωτών υπέρ Κληροδοτήματος	4.400,00 €	0,00 €
2119	Τακτικά έσοδα από λοιπά έσοδα	5.500,00 €	1.205,70 €
2119.0001	Μισθώματα παρελθόντων ετών ακινήτων	5.500,00 €	1.205,70 €

ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ: 232.077,79 € 40.275,00 €

ΕΞΟΔΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΤΑ	ΠΡΑΓΜ/ΤΑ
80.8113	Αμοιβές και έξοδα τρίτων - παροχές τρίτων (Π.Ο.Ε.)	100,00 €	44,00 €
80.8114	Φόροι - τέλη (Π.Ο.Ε.)	2.510,00 €	2.508,95 €
80.8117	Λοιπά έξοδα (Π.Ο.Ε.)	700,00 €	640,88 €
80.8131	Φορολογικά πρόστιμα και προσαυξήσεις (Π.Ο.Ε.)	370,00 €	369,95 €
80.8223	Απόδοση φόρου προμηθευτών - εργολάβων - ελευθέρων επαγγελματιών	8.000,00 €	81,79 €
90.9111	Αποθεματικό	7.256,79 €	0,00 €
00	Γενικές υπηρεσίες	25.600,00 €	16.520,12 €
00.6117	Αμοιβή και έξοδα δικηγόρου	3.000,00 €	768,00 €
00.6221	Ταχυδρομικά τέλη	500,00 €	0,00 €
00.6311	Φόροι τόκων	100,00 €	6,81 €
00.6331	Φόρος εισοδήματος και χαρτόσημο - λοιποί φόροι	20.000,00 €	15.745,31 €
00.6423	Οδοιπορικά έξοδα και αποζημιώσεις τρίτων	500,00 €	0,00 €
00.6811	Εγγυήσεις ενοικίου	1.200,00 €	0,00 €
00.6821	Φορολογικά πρόστιμα και προσαυξήσεις	300,00 €	0,00 €
10	Οικονομικές και Διοικητικές Υπηρεσίες	55.000,00 €	9,00 €
10.6261	Συντήρηση και επισκευή κτιρίων	30.000,00 €	0,00 €
10.6277	Δαπάνες για ύδρευση, φωτισμό, καθαριότητα	1.000,00 €	9,00 €
10.6462	Έξοδα δημοσιεύσεων	1.000,00 €	0,00 €
10.6612	Γραφική ύλη	1.000,00 €	0,00 €

ΕΞΟΔΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΤΑ	ΠΡΑΓΜ/ΤΑ
10.6661	Υλικά συντήρησης και επισκευής κτιρίων	10.000,00 €	0,00 €
10.7410	Μελέτες	12.000,00 €	0,00 €
15	Υπηρεσίες πολιτισμού και κοινωνικής πολιτικής (υπέρ σκοπού)	132.541,00 €	1.086,96 €
15.6473	Δαπάνη ετήσιου μνημοσύνου	1.000,00 €	368,06 €
15.6711	Λειτουργικές δαπάνες 1ου Δημοτικού Σχολείου Τήνου	20.000,00 €	718,90 €
15.7331.0001	Συντήρηση δαπέδου 1ου Δημ.Σχολείου	35.000,00 €	0,00 €
15.7331.0002	Αλλαγή εξωτερικών κουφωμάτων 1ου Δημ.Σχολείου	65.000,00 €	0,00 €
15.7331.0003	Διαμόρφωση εξωτ.χώρου γηπέδου 1ου Δημ.Σχολείου	11.541,00 €	0,00 €
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ:		232.077,79 €	21.261,65 €

ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ 2015

ΕΣΟΔΑ 2015	40.275,00 €
ΕΞΟΔΑ 2015	21.261,65 €
ΥΠΟΛΟΙΠΟ	19.013,35 €
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 31/12/2014	175.079,59 €
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 31/12/2015	194.092,94 €

ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ ΤΗΣ 31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015

Λογαριασμός Τράπεζας Πειραιώς	194.092,94 €
ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ:	194.092,94 €

ΔΗΜΟΣ ΤΗΝΟΥ
ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ ΦΩΚΙΩΝΟΣ ΚΑΙ ΜΟΣΧΟΥΛΑΣ ΠΛΥΤΑ
 Ευαγγελιστρίας 72, ΤΗΝΟΣ
 Α.Φ.Μ.: 800302968 Δ.Ο.Υ.: ΣΥΡΟΥ
 Τηλ.: 2283360136 Fax: 2283360111

**ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2016**

ΕΣΟΔΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΤΑ	ΠΡΑΓΜ/ΤΑ
4123	Φόροι προμηθευτών - εργολάβων - ελευθ.επαγγελματιών	0,00 €	0,00 €
511	Χρηματικό υπόλοιπο προερχόμενο από Τακτικά Έσοδα	0,00 €	0,00 €
512	Χρηματικό υπόλοιπο προερχόμενο από Έκτακτα Έσοδα	0,00 €	0,00 €
0111	ΜΙΣΘΩΜΑΤΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	38.800,00 €	36.621,40 €
0111.0001	Κατάστημα 1 παραλιακή οδός Τήνου	14.500,00 €	13.262,70 €
0111.0002	Κατάστημα 2 παραλιακή οδός Τήνου	7.850,00 €	7.824,86 €
0111.0003	Κατάστημα 3 παραλιακή οδός Τήνου	15.100,00 €	14.261,40 €
0111.0010	Χαρτόσημο και ΟΓΑ χαρτοσήμου μισθωμάτων	1.350,00 €	1.272,44 €
0211	Τόκοι χρηματικών καταθέσεων από τράπεζες	1.200,00 €	2.382,07 €
0211.0001	Τόκοι καταθέσεων	1.200,00 €	2.382,07 €
1518	Καταπτώσεις εγγυήσεων	4.400,00 €	0,00 €
1518.0001	Καταπίπτουσες εγγυήσεις μισθωτών υπέρ Κληροδοτήματος	4.400,00 €	0,00 €
1699	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΜΠΙΠΤΟΥΝ ΣΕ ΚΑΠΟΙΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	1.790,00 €	1.789,19 €
1699.0001	Επιστροφή φόρου εισοδήματος	1.790,00 €	1.789,19 €
2119	Τακτικά έσοδα από λοιπά έσοδα	0,00 €	0,00 €
2119.0001	Μισθώματα παρελθόντων ετών ακινήτων	0,00 €	0,00 €

ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ: 46.190,00 € 40.792,66 €

ΕΞΟΔΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΤΑ	ΠΡΑΓΜ/ΤΑ
80.8113	Αμοιβές και έξοδα τρίτων - παροχές τρίτων (Π.Ο.Ε.)	16,00 €	0,00 €
80.8114	Φόροι - τέλη (Π.Ο.Ε.)	2.145,00 €	2.144,67 €
80.8117	Λοιπά έξοδα (Π.Ο.Ε.)	0,00 €	0,00 €
80.8131	Φορολογικά πρόστιμα και προσαυξήσεις (Π.Ο.Ε.)	0,00 €	0,00 €
80.8223	Απόδοση φόρου προμηθευτών - εργολάβων - ελευθέρων επαγγελματιών	10.000,00 €	254,81 €
90.9111	Αποθεματικό	0,00 €	0,00 €
00	Γενικές υπηρεσίες	23.500,00 €	2.114,24 €
00.6073	Δαπάνες επιμόρφωσης προσωπικού και συμμετοχής σε σεμινάρια-συνέδρια	0,00 €	0,00 €
00.6117	Αμοιβή και έξοδα δικηγόρου	1.500,00 €	0,00 €
00.6221	Ταχυδρομικά τέλη	100,00 €	0,00 €
00.6311	Φόροι τόκων	100,00 €	0,00 €
00.6331	Φόρος εισοδήματος και χαρτόσημο - λοιποί φόροι	20.000,00 €	2.008,34 €
00.6423	Οδοιπορικά έξοδα και αποζημιώσεις τρίτων	300,00 €	0,00 €
00.6811	Εγγυήσεις ενοικίου	1.000,00 €	0,00 €
00.6821	Φορολογικά πρόστιμα και προσαυξήσεις	500,00 €	105,90 €

20/9/2018

1/2

ΕΞΟΔΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΤΑ	ΠΡΑΓΜ/ΤΑ
10	Οικονομικές και Διοικητικές Υπηρεσίες	93.200,00 €	30,00 €
10.6261	Συντήρηση και επισκευή κτιρίων	75.000,00 €	0,00 €
10.6277	Δαπάνες για ύδρευση, φωτισμό, καθαριότητα	200,00 €	30,00 €
10.6462	Έξοδα δημοσιεύσεων	500,00 €	0,00 €
10.6612	Γραφική ύλη	500,00 €	0,00 €
10.6661	Υλικά συντήρησης και επισκευής κτιρίων	10.000,00 €	0,00 €
10.7410	Μελέτες	7.000,00 €	0,00 €
15	Υπηρεσίες πολιτισμού και κοινωνικής πολιτικής (υπέρ σκοπού)	100.500,00 €	2.863,87 €
15.6473	Δαπάνη ετήσιου μνημοσύνου	500,00 €	0,00 €
15.6711	Λειτουργικές δαπάνες 1ου Δημοτικού Σχολείου Τήνου	20.000,00 €	2.863,87 €
15.7331.0001	Συντήρηση δαπέδου 1ου Δημ.Σχολείου	0,00 €	0,00 €
15.7331.0002	Αλλαγή εξωτερικών κουφωμάτων 1ου Δημ.Σχολείου	30.000,00 €	0,00 €
15.7331.0003	Διαμόρφωση εξωτ.χώρου γηπέδου 1ου Δημ.Σχολείου	50.000,00 €	0,00 €

ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ: 229.361,00 € 7.407,59 €

ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ 2016

ΕΣΟΔΑ 2016	40.792,66 €
ΕΞΟΔΑ 2016	7.407,59 €
ΥΠΟΛΟΙΠΟ	33.385,07 €
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 31/12/2015	194.092,94 €
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 31/12/2016	227.478,01 €

ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ ΤΗΣ 31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

Λογαριασμός Τράπεζας Πειραιώς 227.478,01 €

ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ: 227.478,01 €

ΔΗΜΟΣ ΤΗΝΟΥ
ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ ΦΩΚΙΩΝΟΣ ΚΑΙ ΜΟΣΧΟΥΛΑΣ ΠΛΥΤΑ
 Ευαγγελιστρίας 72, ΤΗΝΟΣ
 Α.Φ.Μ.: 800302968 Δ.Ο.Υ.: ΣΥΡΟΥ
 Τηλ.: 2283360136 Fax: 2283360111

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2017

ΕΣΟΔΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΤΑ	ΠΡΑΓΜ/ΤΑ
4123	Φόροι προμηθευτών - εργολάβων - ελευθ.επαγγελματιών	0,00 €	0,00 €
511	Χρηματικό υπόλοιπο προερχόμενο από Τακτικά Έσοδα	0,00 €	0,00 €
512	Χρηματικό υπόλοιπο προερχόμενο από Έκτακτα Έσοδα	0,00 €	0,00 €
0111	ΜΙΣΘΩΜΑΤΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	38.800,00 €	37.913,40 €
0111.0001	Κατάστημα 1 παραλιακή οδός Τήνου	14.500,00 €	14.468,40 €
0111.0002	Κατάστημα 2 παραλιακή οδός Τήνου	7.850,00 €	7.824,36 €
0111.0003	Κατάστημα 3 παραλιακή οδός Τήνου	15.100,00 €	14.261,40 €
0111.0010	Χαρτόσημο και ΟΓΑ χαρτοσήμου μισθωμάτων	1.350,00 €	1.359,24 €
0211	Τόκοι χρηματικών καταθέσεων από τράπεζες	2.300,00 €	2.760,46 €
0211.0001	Τόκοι καταθέσεων	2.300,00 €	2.760,46 €
1518	Καταπτώσεις εγγυήσεων	0,00 €	0,00 €
1518.0001	Καταπίπτουσες εγγυήσεις μισθωτών υπέρ Κληροδοτήματος	0,00 €	0,00 €
1699	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΜΠΙΠΤΟΥΝ ΣΕ ΚΑΠΟΙΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	0,00 €	0,00 €
1699.0001	Επιστροφή φόρου εισοδήματος	0,00 €	0,00 €
2119	Τακτικά έσοδα από λοιπά έσοδα	3.000,00 €	1.205,70 €
2119.0001	Μισθώματα παρελθόντων ετών ακινήτων	3.000,00 €	1.205,70 €

ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ: 44.100,00 € 41.879,56 €

ΕΞΟΔΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΤΑ	ΠΡΑΓΜ/ΤΑ
80.8113	Αμοιβές και έξοδα τρίτων - παροχές τρίτων (Π.Ο.Ε.)	0,00 €	0,00 €
80.8114	Φόροι - τέλη (Π.Ο.Ε.)	0,00 €	0,00 €
80.8117	Λοιπά έξοδα (Π.Ο.Ε.)	0,00 €	0,00 €
80.8131	Φορολογικά πρόστιμα και προσαυξήσεις (Π.Ο.Ε.)	0,00 €	0,00 €
80.8223	Απόδοση φόρου προμηθευτών - εργολάβων - ελευθέρων επαγγελματιών	10.000,00 €	393,75 €
90.9111	Αποθεματικό	0,00 €	0,00 €
00	Γενικές υπηρεσίες	4.505,02 €	2.008,34 €
00.6073	Δαπάνες επιμόρφωσης προσωπικού και συμμετοχής σε σεμινάρια-συνέδρια	0,00 €	0,00 €
00.6117	Αμοιβή και έξοδα δικηγόρου	1.500,00 €	0,00 €
00.6221	Ταχυδρομικά τέλη	0,00 €	0,00 €
00.6311	Φόροι τόκων	0,00 €	0,00 €
00.6331	Φόρος εισοδήματος και χαρτόσημο - λοιποί φόροι	2.500,00 €	2.008,34 €
00.6423	Οδοιπορικά έξοδα και αποζημιώσεις τρίτων	0,00 €	0,00 €
00.6726	Υποχρ.εισφορά 0,5% εσόδων παρ.2 άρθ.65 Ν.4182/2013	505,02 €	0,00 €
00.6811	Εγγυήσεις ενοικίου	0,00 €	0,00 €

20/9/2018

1/2

ΕΞΟΔΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΫΠ/ΤΑ	ΠΡΑΓΜ/ΤΑ
00.6821	Φορολογικά πρόστιμα και προσαυξήσεις	0,00 €	0,00 €
10	Οικονομικές και Διοικητικές Υπηρεσίες	144.500,00 €	30,00 €
10.6261	Συντήρηση και επισκευή κτιρίων	115.000,00 €	0,00 €
10.6277	Δαπάνες για ύδρευση, φωτισμό, καθαριότητα	3.000,00 €	30,00 €
10.6462	Έξοδα δημοσιεύσεων	1.000,00 €	0,00 €
10.6612	Γραφική ύλη	500,00 €	0,00 €
10.6661	Υλικά συντήρησης και επισκευής κτιρίων	20.000,00 €	0,00 €
10.7410	Μελέτες	5.000,00 €	0,00 €
15	Υπηρεσίες πολιτισμού και κοινωνικής πολιτικής (υπέρ σκοπού)	91.000,00 €	8.527,62 €
15.6473	Δαπάνη ετήσιου μνημοσύνου	1.000,00 €	798,39 €
15.6711	Λειτουργικές δαπάνες 1ου Δημοτικού Σχολείου Τήνου	20.000,00 €	1.535,97 €
15.7331.0001	Συντήρηση δαπέδου 1ου Δημ.Σχολείου	0,00 €	0,00 €
15.7331.0002	Αλλαγή εξωτερικών κουφωμάτων 1ου Δημ.Σχολείου	30.000,00 €	0,00 €
15.7331.0003	Διαμόρφωση εξωτ.χώρου γηπέδου 1ου Δημ.Σχολείου	0,00 €	0,00 €
15.7331.0004	Εργασίες επισκευής και συντήρησης 1ου Δημ.Σχολείου	40.000,00 €	6.193,26 €
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ:		250.005,02 €	10.959,71 €

ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ 2017

ΕΣΟΔΑ 2017	41.879,56 €
ΕΞΟΔΑ 2017	10.959,71 €
ΥΠΟΛΟΙΠΟ	30.919,85 €
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 31/12/2016	227.478,01 €
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 31/12/2017	258.397,86 €

ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ ΤΗΣ 31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2017

Λογαριασμός Τράπεζας Πειραιώς	258.397,86 €
ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ:	258.397,86 €

ΔΗΜΟΣ ΤΗΝΟΥ
ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ ΦΩΚΙΩΝΟΣ ΚΑΙ ΜΟΣΧΟΥΛΑΣ ΠΛΥΤΑ
 Ευαγγελιστρίας 72, ΤΗΝΟΣ
 Α.Φ.Μ.: 800302968 Δ.Ο.Υ.: ΣΥΡΟΥ
 Τηλ.: 2283360136 Fax: 2283360111

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2018

ΕΣΟΔΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΤΑ	ΠΡΑΓΜ/ΤΑ
0111	ΜΙΣΘΩΜΑΤΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	39.044,00 €	36.834,02 €
0111.0001	Κατάστημα 1 παραλιακή οδός Τήνου	14.613,00 €	13.329,75 €
0111.0002	Κατάστημα 2 παραλιακή οδός Τήνου	7.904,00 €	7.871,43 €
0111.0003	Κατάστημα 3 παραλιακή οδός Τήνου	15.170,00 €	14.375,40 €
0111.0010	Χαρτόσημο και ΟΓΑ χαρτοσήμου μισθωμάτων	1.357,00 €	1.257,44 €
0211	Τόκοι χρηματικών καταθέσεων από τράπεζες	2.450,00 €	3.068,09 €
0211.0001	Τόκοι καταθέσεων	2.450,00 €	3.068,09 €
1518	Καταπτώσεις εγγυήσεων	4.000,00 €	0,00 €
1518.0001	Καταπίπτουσες εγγυήσεις μισθωτών υπέρ Κληροδοτήματος	4.000,00 €	0,00 €
1699	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΜΠΙΠΤΟΥΝ ΣΕ ΚΑΠΟΙΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	1.200,00 €	0,00 €
1699.0005	Είσπραξη από αναδόχους εξόδων δημοσίευσης σε εφημερίδες	1.200,00 €	0,00 €
2119	Τακτικά έσοδα από λοιπά έσοδα	3.000,00 €	30,40 €
2119.0001	Μισθώματα παρελθόντων ετών ακινήτων	3.000,00 €	30,40 €
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ:		49.694,00 €	39.932,51 €

ΕΞΟΔΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΤΑ	ΠΡΑΓΜ/ΤΑ
80.8223	Απόδοση φόρου προμηθευτών - εργολάβων - ελευθέρων επαγγελματιών	10.000,00 €	360,39 €
00	Γενικές υπηρεσίες	7.781,74 €	3.557,51 €
00.6117	Αμοιβή και έξοδα δικηγόρου	3.500,00 €	0,00 €
00.6331	Φόρος εισοδήματος και χαρτόσημο - λοιποί φόροι	3.600,00 €	3.557,51 €
00.6726	Υποχρ.εισφορά 0,5% εσόδων παρ.2 άρθ.65 Ν.4182/2013	681,74 €	0,00 €
10	Οικονομικές και Διοικητικές Υπηρεσίες	120.200,00 €	27,00 €
10.6261	Συντήρηση και επισκευή κτιρίων	115.000,00 €	0,00 €
10.6277	Δαπάνες για ύδρευση, φωτισμό, καθαριότητα	2.000,00 €	27,00 €
10.6462	Έξοδα δημοσιεύσεων	1.200,00 €	0,00 €
10.6612	Γραφική ύλη	0,00 €	0,00 €
10.6661	Υλικά συντήρησης και επισκευής κτιρίων	2.000,00 €	0,00 €
10.7410	Μελέτες	0,00 €	0,00 €
15	Υπηρεσίες πολιτισμού και κοινωνικής πολιτικής (υπέρ σκοπού)	96.000,00 €	12.239,28 €
15.6473	Δαπάνη ετήσιου μνημοσύνου	1.000,00 €	0,00 €
15.6711	Λειτουργικές δαπάνες 1ου Δημοτικού Σχολείου Τήνου	20.000,00 €	1.843,22 €
15.7331.0001	Συντήρηση δαπέδου 1ου Δημ.Σχολείου	0,00 €	0,00 €
15.7331.0002	Αλλαγή εξωτερικών κουφωμάτων 1ου Δημ.Σχολείου	30.000,00 €	0,00 €

ΕΞΟΔΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΤΑ	ΠΡΑΓΜ/ΤΑ
15.7331.0003	Διαμόρφωση εξωτ. χώρου γηπέδου 1ου Δημ. Σχολείου	0,00 €	0,00 €
15.7331.0004	Εργασίες επισκευής και συντήρησης 1ου Δημ. Σχολείου	40.000,00 €	10.396,06 €
15.7331.0005	Στατική μελέτη παλαιού κτιρίου 1ου Δημ. Σχολείου	5.000,00 €	0,00 €
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ:		233.981,74 €	16.184,18 €

ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ 2018

ΕΣΟΔΑ 2018	39.932,51 €
ΕΞΟΔΑ 2018	16.184,18 €
ΥΠΟΛΟΙΠΟ	23.748,33 €
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 31/12/2017	258.397,86 €
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 31/12/2018	282.146,19 €

ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ ΤΗΣ 31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

Λογαριασμός Τράπεζας Πειραιώς	282.146,19 €
ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ:	282.146,19 €

ΔΗΜΟΣ ΤΗΝΟΥ
ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ ΦΩΚΙΩΝΟΣ ΚΑΙ ΜΟΣΧΟΥΛΑΣ ΠΛΥΤΑ
 Ευαγγελιστρίας 72, ΤΗΝΟΣ
 Α.Φ.Μ.: 800302968 Δ.Ο.Υ.: ΣΥΡΟΥ
 Τηλ.: 2283360136 Fax: 2283360111

**ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2019**

ΕΣΟΔΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΤΑ	ΠΡΑΓΜ/ΤΑ
0111	ΜΙΣΘΩΜΑΤΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	39.130,00 €	38.941,62 €
0111.0001	Κατάστημα 1 παραλιακή οδός Τήνου	14.688,00 €	14.613,71 €
0111.0002	Κατάστημα 2 παραλιακή οδός Τήνου	7.950,00 €	7.920,46 €
0111.0003	Κατάστημα 3 παραλιακή οδός Τήνου	15.132,00 €	15.012,12 €
0111.0010	Χαρτόσημο και ΟΓΑ χαρτοσήμου μισθωμάτων	1.360,00 €	1.395,33 €
0211	Τόκοι χρηματικών καταθέσεων από τράπεζες	3.000,00 €	2.844,15 €
0211.0001	Τόκοι καταθέσεων	3.000,00 €	2.844,15 €
1518	Καταπτώσεις εγγυήσεων	4.000,00 €	0,00 €
1518.0001	Καταπίπτουσες εγγυήσεις μισθωτών υπέρ Κληροδοτήματος	4.000,00 €	0,00 €
1699	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΜΠΙΠΤΟΥΝ ΣΕ ΚΑΠΟΙΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	1.200,00 €	0,00 €
1699.0005	Είσπραξη από αναδόχους εξόδων δημοσίευσης σε εφημερίδες	1.200,00 €	0,00 €
2119	Τακτικά έσοδα από λοιπά έσοδα	5.000,00 €	1.241,52 €
2119.0001	Μισθώματα παρελθόντων ετών ακινήτων	5.000,00 €	1.241,52 €
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ:		52.330,00 €	43.027,29 €

ΕΞΟΔΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΤΑ	ΠΡΑΓΜ/ΤΑ
80.8223	Απόδοση φόρου προμηθευτών - εργολάβων - ελευθέρων επαγγελματιών	10.000,00 €	0,00 €
00	Γενικές υπηρεσίες	7.491,14 €	2.198,27 €
00.6117	Αμοιβή και έξοδα δικηγόρου	3.000,00 €	0,00 €
00.6331	Φόρος εισοδήματος και χαρτόσημο - λοιποί φόροι	3.600,00 €	2.198,27 €
00.6726	Υποχρ.εισφορά 0,5% εσόδων παρ.2 άρθ.65 Ν.4182/2013	891,14 €	0,00 €
10	Οικονομικές και Διοικητικές Υπηρεσίες	120.200,00 €	36,00 €
10.6261	Συντήρηση και επισκευή κτιρίων	115.000,00 €	0,00 €
10.6277	Δαπάνες για ύδρευση, φωτισμό, καθαριότητα	2.000,00 €	36,00 €
10.6462	Έξοδα δημοσιεύσεων	1.200,00 €	0,00 €
10.6661	Υλικά συντήρησης και επισκευής κτιρίων	2.000,00 €	0,00 €
15	Υπηρεσίες πολιτισμού και κοινωνικής πολιτικής (υπέρ σκοπού)	96.500,00 €	15.673,02 €
15.6473	Δαπάνη ετήσιου μνημοσύνου	1.500,00 €	878,53 €
15.6711	Λειτουργικές δαπάνες 1ου Δημοτικού Σχολείου Τήνου	20.000,00 €	6.225,08 €
15.7331.0002	Αλλαγή εξωτερικών κουφωμάτων 1ου Δημ.Σχολείου	30.000,00 €	0,00 €
15.7331.0004	Εργασίες επισκευής και συντήρησης 1ου Δημ.Σχολείου	40.000,00 €	8.569,41 €

ΕΞΟΔΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΤΑ	ΠΡΑΓΜ/ΤΑ
15.7331.0005	Στατική μελέτη παλαιού κτιρίου 1ου Δημ.Σχολείου	5.000,00 €	0,00 €

ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ: 234.191,14 € 17.907,29 €

ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ 2019

ΕΣΟΔΑ 2019	43.027,29 €
ΕΞΟΔΑ 2019	17.907,29 €
ΥΠΟΛΟΙΠΟ	25.120,00 €
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 31/12/2018	282.146,19 €
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 31/12/2019	307.266,19 €

ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ ΤΗΣ 31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

Λογαριασμός Τράπεζας Πειραιώς 307.266,19 €

ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ: 307.266,19 €

ΔΗΜΟΣ ΤΗΝΟΥ
ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ ΦΩΚΙΩΝΟΣ ΚΑΙ ΜΟΣΧΟΥΛΑΣ ΠΛΥΤΑ
 Ευαγγελιστρίας 72, ΤΗΝΟΣ
 Α.Φ.Μ.: 800302968 Δ.Ο.Υ.: ΣΥΡΟΥ
 Τηλ.: 2283360136 Fax: 2283360111

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2020

ΕΣΟΔΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΤΑ	ΠΡΑΓΜ/ΤΑ
0111	ΜΙΣΘΩΜΑΤΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	38.521,59 €	25.558,09 €
0111.0001	Κατάστημα 1 παραλιακή οδός Τήνου	14.701,20 €	10.229,62 €
0111.0002	Κατάστημα 2 παραλιακή οδός Τήνου	7.951,80 €	5.301,74 €
0111.0003	Κατάστημα 3 παραλιακή οδός Τήνου	14.530,00 €	9.138,64 €
0111.0010	Χαρτόσημο και ΟΓΑ χαρτοσήμου μισθωμάτων	1.338,59 €	888,09 €
0211	Τόκοι χρηματικών καταθέσεων από τράπεζες	3.500,00 €	1.295,68 €
0211.0001	Τόκοι καταθέσεων	3.500,00 €	1.295,68 €
1518	Καταπτώσεις εγγυήσεων	4.000,00 €	0,00 €
1518.0001	Καταπίπτουσες εγγυήσεις μισθωτών υπέρ Κληροδοτήματος	4.000,00 €	0,00 €
1699	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΜΠΙΠΤΟΥΝ ΣΕ ΚΑΠΟΙΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	1.150,00 €	1.143,28 €
1699.0005	Είσπραξη από αναδόχους εξόδων δημοσίευσης σε εφημερίδες	1.150,00 €	1.143,28 €
2119	Τακτικά έσοδα από λοιπά έσοδα	0,00 €	0,00 €
2119.0001	Μισθώματα παρελθόντων ετών ακινήτων	0,00 €	0,00 €
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ:		47.171,59 €	27.997,05 €

ΕΞΟΔΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΤΑ	ΠΡΑΓΜ/ΤΑ
80.8223	Απόδοση φόρου προμηθευτών - εργολάβων - ελευθέρων επαγγελματιών	10.000,00 €	1.331,15 €
00	Γενικές υπηρεσίες	17.171,36 €	11.079,10 €
00.6117	Αμοιβή και έξοδα δικηγόρου	5.000,00 €	0,00 €
00.6331	Φόρος εισοδήματος και χαρτόσημο - λοιποί φόροι	11.100,00 €	11.079,10 €
00.6726	Υποχρ.εισφορά 0,5% εσόδων παρ.2 άρθ.65 Ν.4182/2013	1.071,36 €	0,00 €
10	Οικονομικές και Διοικητικές Υπηρεσίες	99.150,00 €	49.114,97 €
10.6222	Δαπάνες για ΟΤΕ,internet,	1.000,00 €	117,71 €
10.6261	Συντήρηση και επισκευή κτιρίων	90.000,00 €	46.686,87 €
10.6277	Δαπάνες για ύδρευση, φωτισμό, καθαριότητα	2.000,00 €	1.240,87 €
10.6462	Έξοδα δημοσιεύσεων	1.150,00 €	1.069,52 €
10.6661	Υλικά συντήρησης και επισκευής κτιρίων	5.000,00 €	0,00 €
15	Υπηρεσίες πολιτισμού και κοινωνικής πολιτικής (υπέρ σκοπού)	96.000,00 €	10.241,59 €
15.6471	Έξοδα πολιτιστικών εκδηλώσεων 1ου Δημ.Σχολείου	15.000,00 €	0,00 €
15.6473	Δαπάνη ετήσιου μνημοσύνου	1.000,00 €	463,02 €
15.6711	Λειτουργικές δαπάνες 1ου Δημοτικού Σχολείου Τήνου	25.000,00 €	6.588,57 €
15.7331.0002	Αλλαγή εξωτερικών κουφωμάτων 1ου Δημ.Σχολείου	30.000,00 €	0,00 €
15.7331.0004	Εργασίες επισκευής και συντήρησης 1ου Δημ.Σχολείου	20.000,00 €	3.190,00 €

ΕΞΟΔΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΤΑ	ΠΡΑΓΜ/ΤΑ
15.7331.0005	Στατική μελέτη παλαιού κτιρίου 1ου Δημ.Σχολείου	5.000,00 €	0,00 €

ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ: 222.321,36 € 71.766,81 €

ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ 2020

ΕΣΟΔΑ 2020	27.997,05 €
ΕΞΟΔΑ 2020	71.766,81 €
ΥΠΟΛΟΙΠΟ	-43.769,76 €
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 31/12/2019	307.266,19 €
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 31/12/2020	263.496,43 €

ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ ΤΗΣ 31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2020

Λογαριασμός Τράπεζας Πειραιώς 263.496,43 €

ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ: 263.496,43 €

ΔΗΜΟΣ ΤΗΝΟΥ
ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ ΦΩΚΙΩΝΟΣ ΚΑΙ ΜΟΣΧΟΥΛΑΣ ΠΛΥΤΑ
 Ευαγγελιστρίας 72, ΤΗΝΟΣ
 Α.Φ.Μ.: 800302968 Δ.Ο.Υ.: ΣΥΡΟΥ
 Τηλ.: 2283360136 Fax: 2283360111

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2021

ΕΣΟΔΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΤΑ	ΠΡΑΓΜ/ΤΑ
0111	ΜΙΣΘΩΜΑΤΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	38.521,60 €	19.259,59 €
0111.0001	Κατάστημα 1 παραλιακή οδός Τήνου	14.701,20 €	6.936,21 €
0111.0002	Κατάστημα 2 παραλιακή οδός Τήνου	7.951,80 €	4.347,30 €
0111.0003	Κατάστημα 3 παραλιακή οδός Τήνου	14.530,00 €	7.306,83 €
0111.0010	Χαρτόσημο και ΟΓΑ χαρτοσήμου μισθωμάτων	1.338,60 €	669,25 €
0211	Τόκοι χρηματικών καταθέσεων από τράπεζες	2.000,00 €	298,81 €
0211.0001	Τόκοι καταθέσεων	2.000,00 €	298,81 €
1518	Καταπτώσεις εγγυήσεων	4.000,00 €	0,00 €
1518.0001	Καταπίπτουσες εγγυήσεις μισθωτών υπέρ Κληροδοτήματος	4.000,00 €	0,00 €
1699	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΜΠΙΠΤΟΥΝ ΣΕ ΚΑΠΟΙΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	0,00 €	0,00 €
1699.0005	Είσπραξη από αναδόχους εξόδων δημοσίευσης σε εφημερίδες	0,00 €	0,00 €
2119	Τακτικά έσοδα από λοιπά έσοδα	0,00 €	0,00 €
2119.0001	Μισθώματα παρελθόντων ετών ακινήτων	0,00 €	0,00 €
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ:		44.521,60 €	19.558,40 €

ΕΞΟΔΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΤΑ	ΠΡΑΓΜ/ΤΑ
80.8223	Απόδοση φόρου προμηθευτών - εργολάβων - ελευθέρων επαγγελματιών	5.000,00 €	2.209,97 €
00	Γενικές υπηρεσίες	25.427,30 €	2.488,67 €
00.6117	Αμοιβή και έξοδα δικηγόρου	5.000,00 €	0,00 €
00.6331	Φόρος εισοδήματος και χαρτόσημο - λοιποί φόροι	12.000,00 €	2.198,27 €
00.6726	Υποχρ.εισφορά 0,5% εσόδων παρ.2 άρθ.65 Ν.4182/2013	1.427,30 €	0,00 €
00.7135	Λοιπός εξοπλισμός (τιμητική κατασκευή υπέρ διαθετών)	7.000,00 €	290,40 €
10	Οικονομικές και Διοικητικές Υπηρεσίες	108.000,00 €	33.797,27 €
10.6222	Δαπάνες για ΟΤΕ,internet,	500,00 €	494,50 €
10.6261	Συντήρηση και επισκευή κτιρίων	45.000,00 €	16.524,71 €
10.6277	Δαπάνες για ύδρευση, φωτισμό, καθαριότητα	1.000,00 €	524,00 €
10.6462	Έξοδα δημοσιεύσεων	500,00 €	0,00 €
10.6661	Υλικά συντήρησης και επισκευής κτιρίων	5.000,00 €	0,00 €
10.7133	Προμήθεια επίπλων	35.000,00 €	8.520,00 €
10.7134	Ηλεκτρονικός εξοπλισμός	12.000,00 €	7.734,06 €
10.7311	Δαπάνες κατασκευής, επέκτασης και συντήρησης κτιρίου Μοσχούλειου Σχολής	6.000,00 €	0,00 €
10.7411	Μελέτες για κατασκευές και επέκταση κτιρίου Μοσχούλειου Σχολής	3.000,00 €	0,00 €

ΕΞΟΔΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΤΑ	ΠΡΑΓΜ/ΤΑ
15	Υπηρεσίες πολιτισμού και κοινωνικής πολιτικής (υπέρ σκοπού)	96.000,00 €	5.665,26 €
15.6471	Εξοδα πολιτιστικών εκδηλώσεων 1ου Δημ.Σχολείου	15.000,00 €	0,00 €
15.6473	Δαπάνη ετήσιου μνημοσύνου	1.000,00 €	0,00 €
15.6711	Λειτουργικές δαπάνες 1ου Δημοτικού Σχολείου Τήνου	25.000,00 €	5.665,26 €
15.7331.0002	Αλλαγή εξωτερικών κουφωμάτων 1ου Δημ.Σχολείου	30.000,00 €	0,00 €
15.7331.0004	Εργασίες επισκευής και συντήρησης 1ου Δημ.Σχολείου	20.000,00 €	0,00 €
15.7331.0005	Στατική μελέτη παλαιού κτιρίου 1ου Δημ.Σχολείου	5.000,00 €	0,00 €
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ:		234.427,30 €	44.161,17 €

ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ 2021

ΕΣΟΔΑ 2021	19.558,40 €
ΕΞΟΔΑ 2021	44.161,17 €
ΥΠΟΛΟΙΠΟ	-24.602,77 €
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 31/12/2020	263.496,43 €
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 31/12/2021	238.893,66 €

ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ ΤΗΣ 31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2021

Λογαριασμός Τράπεζας Πειραιώς	238.893,66 €
ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ:	238.893,66 €

Βιβλιογραφία

Ελληνική

- Βουλή των Ελλήνων. (2019). *Σύνταγμα της Ελλάδος*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- Γεωργιάδης, Α. Σ., & Σταθόπουλος, Μ. Π. (1998). *Αστικός Κώδιξ Τόμος Χ Κληρονομικό Δίκαιο (άρθρα 1871-2035 ΑΚ)*. Αθήνα: Π.Ν. Σάκκουλας.
- Γεωργιάδης, Α., & Σταθόπουλος, Μ. (2004). *Αστικός Κώδιξ Τόμος ΙΙΙ Ειδικό Ενοχικό (άρθρα 496-749)* (3η εκδ.). Αθήνα: Π.Ν.Σάκκουλας.
- Γεωργιάδης, Α., & Σταθόπουλος, Μ. (2009). *Αστικός Κώδιξ Τόμος Ι Γενικές Αρχές (άρθρα 1-286)* (2η εκδ.). Αθήνα: Π.Ν.Σάκκουλας.
- Γεωργόπουλος, Κ. (2001). *Επίτομο Συνταγματικό Δίκαιο* (12η έκδοση εκδ.). Αθήνα: Αντ.Ν. Σάκκουλα.
- Δόσιος, Α. (1870, 10 06). Περί Κληροδοτημάτων. *Εφημερίς των Συζητήσεων*(17), 1-2.
- Ζακόπουλος, Π. Γ. (1968). *Τα Εθνικά Κληροδοτήματα και αι προς αυτά υποχρεώσεις της Πολιτείας*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- Κουτουξιάδου, Α. (2007). *Εθνική Ευεργεσία και Νεοελληνική Εκπαίδευση (1830-1913)*. Πάντειο Πανεπιστήμιο, Πολιτικής Ιστορίας και Επιστήμης. Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο.
- Κωνσταντάκου, Ε. (2019). *Ζητήματα από τον δικαστικό έλεγχο των εθνικών κληροδοτημάτων: μεταξύ ιδιωτικής βούλησης και κρατικής εποπτείας*. Θεσσαλονίκη: Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών.
- Κωσταρίδου-Ευκλείδη, Α. (1999). *Ψυχολογία Κινήτρων* (7η Έκδοση εκδ.). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Μανωλάκος, Π. (2014). *Λάκωνες ευεργέτες και δωρητές και η προσφορά τους στην εκπαίδευση και τον πολιτισμό*. Πανεπιστήμιο Πατρών, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης. Πάτρα: Πανεπιστήμιο Πατρών.

Μπαμπινιώτης, Γ. (2002). *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.

Παπακωνσταντίνου-Παπαδοπούλου, Έ. (2018). *Ο ρόλος των δωρεών στην ανάπτυξη της Αθήνας*. Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών. Αθήνα: Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.

Φίλιος, Π. Χ. (2003). *Κληρονομικό Δίκαιο - Γενικό Μέρος* (5η έκδοση εκδ.). Αθήνα: Αντ.Ν.Σάκκουλας.

Φίλιος, Π. Χ. (2003). *Κληρονομικό Δίκαιο - Ειδικό Μέρος* (5η έκδοση εκδ.). Αθήνα - Κομοτηνή: Αντ. Ν. Σάκκουλας.

Διαδικτυακοί τόποι/ιστοσελίδες

Foundation Center. (2013). *Key Facts on US Foundations*. Retrieved 09 24, 2022, από https://foundationcenter.org/gainknowledge/research/pdf/Key_Facts_on_US_Foundations.pdf

Vasartis. (χ.χ.). Ανάκτηση 10 13, 2022, από <https://vasartis.com/portfolio-items/επισκευη-αναπαλαιωση-μοσχουλειου-σχ/>

Δήμος Τήνου. (2022, 10 12). Ανάκτηση 06 2021, από http://www.dimostinou.eu/2021/06/blog-post_26.html

Τομαρά-Σιδέρη, Μ. (2014). *Ενεργητισμός: Χθες - Σήμερα - Αύριο*. Ανάκτηση 09 04, 2022, από Τοποθεσία web της Εταιρείας Μελέτης Ελληνικής Διασποράς: <https://hellenicdiaspora.com/2014/04/01/Ενεργητισμός-χθές-σήμερα-αύριο/>

Υπουργείο Οικονομικών. (2022, 10 7). *Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων*. Ανάκτηση Οκτώβριος 7, 2022, από <https://www.minfin.gr/web/31351/dieuthynse-programmatismou-kai-syntonismou-elenchon>

Χαραλαμπίδη, Α., & Μαυρίκου, Μ. (2021, Μάρτιος 26). *Syros Today*. Ανάκτηση Οκτώβριος 12, 2022, από <https://www.syrostoday.gr/News/135881-Topothetiseis-gia-to-stoxo-tis-diasosis-ton-neoklasikon-ktirion.aspx>